

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร” โดยมีประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๔ ด้าน ดังนี้คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาอาชญากรรม สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออก ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและบูรณาการหลักพุทธธรรมและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ๓) เพื่อเสนอการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไป

๔.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลทั่วไป

การแสดงผลข้อมูลการวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยมีดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๕ ตอน ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วม

๔. สรุปการสัมภาษณ์

๕. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑.๑ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการวิจัยในรูปแบบตาราง โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสาเหตุในการเข้าร่วมเป็นผู้นำชุมชน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้คือ ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ ๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับ ๑) การศึกษา ๒) ปัญหายาเสพติด ๓) สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และ ๔) ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ ๕ องค์ความรู้จากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน ๑๕๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๔.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

๔.๒.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๔.๒.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการวิจัยในรูปแบบตาราง โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และเหตุการณ์เป็นผู้นำชุมชน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร ใน ๔ ประเด็นคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาอาชญากรรม สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา ด้านปัญหาอาชญากรรม สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

๔.๒.๓ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

๑) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อ ๑ ที่ว่า “เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสาเหตุการเข้าร่วมเป็นผู้นำชุมชน ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๐๕	๖๘.๒
หญิง	๔๙	๓๑.๘
รวม	๑๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๒ และเพศหญิง จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุไม่เกิน ๒๘ ปี	๘	๕.๒
อายุ ๒๙-๓๘ ปี	๑๙	๑๒.๓
อายุ ๓๙-๔๘ ปี	๕๐	๓๒.๕
อายุ ๔๙-๕๘ ปี	๓๖	๒๓.๔
อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป	๔๑	๒๖.๖
รวม	๑๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๓๙-๔๘ ปี จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ รองลงมา อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ และน้อยที่สุด อายุไม่เกิน ๒๘ ปี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๐๙	๗๐.๘
ปริญญาตรี	๔๒	๒๗.๓
ปริญญาโท	๓	๑.๙
รวม	๑๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘ รองลงมาระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓ และน้อยที่สุดระดับปริญญาโท จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๑๙	๑๒.๓
พนักงานบริษัท	๑๒	๗.๘
รับจ้างทั่วไป	๔๑	๒๖.๖
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	๕๕	๓๕.๗
ค้าขาย	๑๔	๙.๑
ธุรกิจส่วนตัว	๑๓	๘.๕
รวม	๑๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗ รองลงมาอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ และน้อยที่สุดเป็นพนักงานบริษัท จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘

ตารางที่ ๔.๕ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๗๗	๕๐.๐
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๒๘	๑๘.๒
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๒๐	๑๓.๐
๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๒๙	๑๘.๘
รวม	๑๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ รองลงมารายได้ ๒๕,๐๐๑ บาท จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘ และน้อยที่สุดรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒

ตารางที่ ๔.๖ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นผู้นำชุมชน

เหตุผล	จำนวน (คน)
๑. ต้องการพัฒนาชุมชน	๕๓
๒. จิตอาสา ต้องการทำประโยชน์ให้กับชุมชน	๓๙
๓. ต้องการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด ที่อยู่อาศัย ให้ชุมชน	๓๕
๔. นำความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมีมาพัฒนา	๓๑
๕. ต้องการสร้างรายได้ให้คนในชุมชน	๒๗
๖. เป็นภูมิปัญญาที่อาศัยมาตั้งแต่ดั้งเดิม	๒๕
๗. ต้องการสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคี	๒๕
๘. สามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ เช่น สำนักงานเขต	๒๑
๙. อยากช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	๑๙
๑๐. อยากให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง	๑๓
๑๑. อนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน	๘
๑๒. เพื่อเป็นแบบอย่างในการเป็นผู้นำให้กับคนในชุมชนรุ่นต่อไป	๕
๑๓. ถูกผลักดัน (ไม่มีคนทำหน้าที่นี่)	๓

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีเหตุผลในการเป็นผู้นำชุมชน ดังนี้ ๑) ต้องการพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง จำนวน ๕๓ ราย ๒) จิตอาสา ต้องการทำประโยชน์ให้กับชุมชน จำนวน ๓๙ ราย ๓) ต้องการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด ที่อยู่อาศัย ให้ชุมชน จำนวน ๓๕ ราย ๔) นำความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมีมาพัฒนา จำนวน ๓๑ ราย ๕) ต้องการสร้างรายได้ให้คนในชุมชน จำนวน ๒๗ ราย ๖) เป็นภูมิปัญญาที่อาศัยมาตั้งแต่ดั้งเดิม จำนวน ๒๕ ราย ๗) ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อให้คนชุมชนเกิดความสามัคคี จำนวน ๒๕ ราย ๘) สามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ เช่น สำนักงานเขต จำนวน ๒๑ ราย ๙) อยากช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน จำนวน ๑๙ ราย ๑๐) อยากให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง จำนวน ๑๓ ราย ๑๑) อนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน จำนวน ๘ ราย ๑๒) เพื่อเป็นแบบอย่างในการเป็นผู้นำให้กับคนในชุมชนรุ่นต่อไป จำนวน ๕ ราย ๑๓) ถูกผลักดัน (ไม่มีคนทำหน้าที่นี้) จำนวน ๓ ราย

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

จากการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร” ใน ๔ ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ในเรื่อง การศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยรวม

(n=๑๕๔)

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๓.๑๕	๐.๗๘	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	๓.๑๗	๐.๘๕	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	๓.๔๙	๐.๗๒	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๒.๗๙	๐.๔๘	ปานกลาง
รวม	๓.๑๕	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(n=๑๕๔)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้รับโอกาสการมีส่วนร่วมในการผลักดันกิจกรรมของกรุงเทพมหานคร	๓.๑๔	๐.๙๙	ปานกลาง
๒. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ในชุมชนของท่าน	๓.๒๕	๐.๙๓	ปานกลาง
๓. กรุงเทพมหานครให้ท่านรับรู้ รับทราบ ในนโยบาย เพื่อให้ท่านได้มีส่วนในการออกความคิดเห็น	๓.๑๘	๐.๘๐	ปานกลาง
๔. กรุงเทพมหานครส่งเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขต ไปขอคำแนะนำจากท่าน ซึ่งท่านเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อชุมชน	๓.๐๑	๐.๙๔	ปานกลาง
๕. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในชุมชน	๒.๗๖	๑.๐๒	ปานกลาง
๖. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ยาเสพติดในชุมชน	๓.๔๗	๐.๙๑	มาก
๗. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา สุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน	๓.๑๔	๑.๐๑	ปานกลาง
๘. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษ ปัญหาการระบายน้ำ และการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการกำจัดขยะในชุมชน	๓.๓๖	๑.๐๒	ปานกลาง
๙. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา อาชญากรรมในชุมชน	๓.๐๓	๐.๙๓	ปานกลาง
รวม	๓.๑๕	๐.๗๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ ๖. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ ๘. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษ ปัญหาการระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการกำจัดขยะในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ ๕. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหการจัดการศึกษาในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

(n=๑๕๔)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. กรุงเทพมหานครเชิญชวนท่านให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร	๓.๓๐	๐.๙๒	ปานกลาง
๒. ท่านมีส่วนร่วมในการหาวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกับกรุงเทพมหานคร	๓.๒๗	๐.๙๘	ปานกลาง
๓. กรุงเทพมหานครเชิญชวนท่านให้มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาในชุมชน	๓.๑๙	๐.๙๙	ปานกลาง
๔. ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านการแก้ปัญหาในชุมชนของกรุงเทพมหานคร	๓.๐๐	๐.๘๔	ปานกลาง
๕. ท่านเข้าร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนของท่าน เช่น การเป็นกรรมการสถานศึกษา	๒.๘๐	๐.๗๓	ปานกลาง
๖. ท่านเข้าร่วมในกิจกรรมการเฝ้าระวัง ติดตาม และแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของท่าน	๓.๔๕	๐.๘๙	มาก
๗. ท่านเป็นผู้ประสานงานกับชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน ร่วมกับกรุงเทพมหานคร	๓.๐๕	๐.๙๓	ปานกลาง
๘. ท่านเป็นผู้ประสานงานกับชุมชนในกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ในชุมชนของท่าน ร่วมกับกรุงเทพมหานคร	๓.๒๒	๐.๕๔	ปานกลาง
๙. กรุงเทพมหานครเชิญชวนท่านให้มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาในชุมชน	๓.๒๘	๐.๙๔	ปานกลาง
รวม	๓.๑๗	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ ๖. ท่านเข้าร่วมในกิจกรรมการเฝ้าระวัง ติดตาม และแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของท่าน อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑. กรุงเทพมหานครเชิญชวนท่านให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ ๕. ท่านเข้าร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนของท่าน เช่น การเป็นกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

(n=๑๕๔)

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้รับข่าวสารด้านกิจกรรมสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	๓.๔๐	๐.๘๒	มาก
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทำให้ลดความล่าช้าในการติดต่อประสานงานกับเขต และลดค่าใช้จ่ายของคนในชุมชน	๓.๑๔	๐.๙๕	ปานกลาง
๓. ท่านได้รับประโยชน์จากการแก้ปัญหา ทำให้ลดความขัดแย้งของคนในชุมชนได้ในระดับที่น่าพอใจ	๓.๒๗	๐.๘๖	ปานกลาง
๔. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาให้ชุมชน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของบุตรหลานและคนในชุมชน	๓.๔๒	๐.๙๕	มาก
๕. ท่านได้รับประโยชน์จากการแก้ปัญหาเสพติดทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๓.๘๐	๐.๖๙	มาก
๖. ท่านได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน ทำให้ทุกคนมีสุขภาพที่แข็งแรงและชุมชนเกิดการช่วยเหลือกัน	๓.๗๕	๐.๗๐	มาก
๗. ท่านได้รับประโยชน์จากการช่วยกันรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นการสร้างความสามัคคี การเคารพและยอมรับซึ่งกันและกันของคนในชุมชน	๓.๕๑	๐.๙๔	มาก
๘. ท่านได้รับประโยชน์จากการดูแลสุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของคนในชุมชนได้	๓.๔๗	๐.๙๘	มาก

ตารางที่ ๔.๑๐ (ต่อ)

n=๑๕๔การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๙. ท่านได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็น การสร้างชุมชนให้น่าอยู่	๓.๖๐	๐.๙๔	มาก
รวม	๓.๔๙	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ ๕. ท่านได้รับประโยชน์จากการแก้ปัญหาเสพติดทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ ๖. ท่านได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน ทำให้ทุกคนมีสุขภาพที่แข็งแรงและชุมชนเกิดการช่วยเหลือกัน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ ๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทำให้ลดความล่าช้าในการติดต่อประสานงานกับเขต และลดค่าใช้จ่ายของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ
ผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(n=๑๕๔)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. กรุงเทพมหานครสนับสนุนให้ท่าน มีการตรวจสอบ ใน กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในชุมชนของท่าน ว่าประสบ ผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร	๒.๘๕	๐.๘๑	ปานกลาง
๒. ท่านติดตามผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของ กรุงเทพมหานคร	๓.๐๖	๐.๙๒	ปานกลาง
๓. กรุงเทพมหานครได้กำหนดบทบาทให้ท่านมีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผลงานด้านการศึกษาศึกษาในชุมชน ของท่าน	๒.๗๙	๐.๙๕	ปานกลาง
๔. กรุงเทพมหานครมีการจัดประชุมเพื่อตรวจสอบสภาพ ปัญหา/ข้อเสนอแนะ จากประชาชนในพื้นที่	๓.๐๓	๐.๘๐	ปานกลาง
๕. กรุงเทพมหานครให้ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผล กิจกรรม ในชุมชนของท่าน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และ ความต้องการของชุมชนหรือไม่อย่างไร	๒.๘๘	๐.๗๒	ปานกลาง
๖. กรุงเทพมหานครให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินด้านการศึกษาศึกษาในชุมชน	๒.๖๔	๐.๕๗	ปานกลาง
๗. กรุงเทพมหานครให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการแก้ปัญหาเสถียรภาพของชุมชน	๒.๘๑	๐.๗๒	ปานกลาง
๘. กรุงเทพมหานครให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับสุขภาพของคนในชุมชน	๒.๖๐	๐.๕๓	ปานกลาง
๙. กรุงเทพมหานครให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน	๒.๔๕	๐.๕๔	น้อย
รวม	๒.๗๙	๐.๔๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ ๒. ท่าน
ติดตามผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ ๔.
กรุงเทพมหานครมีการจัดประชุมเพื่อตรวจสอบสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะ จากประชาชนในพื้นที่ อยู่ใน
ระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ ๙. กรุงเทพมหานครให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการ
ติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

สรุปจากการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งผู้นำชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยกรุงเทพมหานครให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษ ปัญหาการระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการกำจัดขยะในชุมชน และมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามลพิษ การจัดการศึกษาในชุมชน ตามลำดับ

ประเด็นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง กรุงเทพมหานครให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมการเฝ้าระวัง ติดตาม และแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานครเชิญชวน **ท่าน** ให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร และที่มีส่วนร่วมปฏิบัติการน้อยที่สุดคือ **ท่าน** เข้าร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนของ **ท่าน** เช่น การเป็นกรรมการสถานศึกษา ตามลำดับ

ประเด็นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำชุมชนได้รับประโยชน์จากการแก้ปัญหาเสพติดทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมาได้แก่ ได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน ทำให้ทุกคนมีสุขภาพที่แข็งแรงและชุมชนเกิดการช่วยเหลือกัน และร่วมดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทำให้ลดความล่าช้า และลดค่าใช้จ่ายของคนในชุมชน ตามลำดับ

ประเด็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ผู้นำชุมชนมีการติดตามผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร การที่กรุงเทพมหานครมีการจัดประชุมเพื่อตรวจสอบสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะ จากประชาชนในพื้นที่ และได้รับประโยชน์น้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร ให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน ตามลำดับ

สรุปได้ว่า สภาพการมีส่วนร่วมในปัจจุบันของผู้นำชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (No genuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตาม

โครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ๆ แต่ไม่ได้มุ่งเน้นในกิจกรรมการร่วมแก้ปัญหาในระยะยาว ไม่สามารถนำเสนอโครงการหรือข้อเสนอแนะที่เป็นความต้องการของชุมชนจริง ๆ ชุมชนไม่ได้ร่วมแก้ปัญหา เป็นการถูกชักชวนและขอความร่วมมือ ให้เข้าร่วมโครงการที่ถูกคิดและวางแผนจากทางราชการ แล้วถึงชักชวนให้ประชาชนร่วมมือ ยกเว้นโครงการที่ผู้นำชุมชนได้รับผลกระทบ จึงตัดสินใจ จัดหางบประมาณ ในการดำเนินการในการแก้ปัญหาเอง

๒) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ ๒ ที่ว่า “เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและบูรณาการหลักพุทธธรรมและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร”

(๑) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชน จากแบบสอบถาม

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา ปัญหา ยาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

ตารางที่ ๔.๑๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
๑. กรุงเทพมหานครและโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน	๓๙	๓๕.๕%
๒. ไม่ให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การหาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	๒๗	๒๐.๐%
๓. ขาดการส่งเสริมให้เรียนสายอาชีพในชุมชน เช่น ช่างยนต์ ช่างเชื่อม อยากให้ส่งเสริมเรื่องการศึกษาของคนในชุมชน การศึกษาทำให้ชุมชนก้าวหน้า คนคิดได้ ทำได้	๑๕	๑๔.๔%
๔. ชุมชนขาดงบประมาณในการจัดหาครูที่มีความรู้ เรื่องภาษา มาช่วยชุมชน	๑๒	๑๑.๕%
๕. กรุงเทพไม่ค่อยติดต่อกับชุมชนเท่าที่ควร ขาดการสัมพันธ์ชุมชน ไม่ลงพื้นที่ดูแลทุกข์ สุขปัญหาชาวชุมชนจริง ๆ	๑๑	๑๐.๖%
รวม	๑๐๔	๑๐๐.๐%

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา ดังนี้ ๑) กรุงเทพมหานครและโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน จำนวน ๓๙ คน ๒) ไม่ให้โอกาสคนใน

ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การหาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จำนวน ๒๗ คน ๓) ขาดการส่งเสริมให้เรียนสายอาชีพในชุมชน เช่น ช่างยนต์ ช่างเชื่อม อยากให้ส่งเสริมเรื่องการศึกษาของคนในชุมชน การศึกษาทำให้ชุมชนก้าวหน้า คนคิดได้ ทำได้ จำนวน ๑๕ คน ๔) ชุมชนขาดงบประมาณในการจัดหาครูที่มีความรู้ เรื่องภาษา มาช่วยชุมชน จำนวน ๑๒ คน ๕) กรุงเทพมหานคร ไม่ค่อยติดต่อกับชุมชนเท่าที่ควร ขาดการสัมพันธ์ชุมชน ไม่ลงพื้นที่ดูแลทุกข์สุขปัญหาชาวชุมชนจริง ๆ จำนวน ๑๑ คน

ตารางที่ ๔.๑๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
๑. คนในชุมชนขาดโอกาส เพราะการศึกษาน้อย จึงประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม ปัญหาครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่มีแต่หาเงิน ทำให้เยาวชนต้องพึ่งยาเสพติด	๓๕	๓๑.๔%
๒. ขาดงบประมาณในการในการทำกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	๒๔	๒๓.๕%
๓. คนในชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และหน่วยงานราชการหนุนหลังยาเสพติด	๑๗	๑๖.๗%
๔. กรุงเทพมหานครไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของตำรวจ	๑๕	๑๔.๗%
๕. หน่วยงานต่าง ๆ เน้นการแก้ไขมากกว่าส่งเสริมให้ความรู้เพื่อป้องกันก่อนเกิดปัญหา	๑๐	๙.๘%
๖. เจ้าหน้าที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหายาเสพติด อยากให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจัง	๔	๓.๙%
รวม	๑๐๒	๑๐๐.๐%

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด ดังนี้ ๑) คนในชุมชนขาดโอกาส เพราะการศึกษาน้อย จึงประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม ปัญหาครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่มีแต่หาเงิน ทำให้เยาวชนต้องพึ่งยาเสพติด จำนวน ๓๕ คน ๒) ขาดงบประมาณในการในการทำกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน ๒๔ คน ๓) คนในชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และหน่วยงานราชการหนุนหลังยาเสพติด จำนวน ๑๗ คน ๔) กรุงเทพมหานคร ไม่ค่อยให้

ความสำคัญเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของตำรวจ จำนวน ๑๕ คน ๕) หน่วยงานต่าง ๆ เน้นการแก้ไขมากกว่าส่งเสริมให้ความรู้เพื่อป้องกันก่อนเกิดปัญหา จำนวน ๑๐ คน ๖) เจ้าหน้าที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหา ยาเสพติด อยากให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจัง จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๑๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
๑. คนในชุมชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการในชุมชน ว่าควรได้รับอะไรจากรัฐบ้าง และควรจะทำอย่างไร	๒๕	๒๑.๗%
๒. ขาดงบประมาณในการจัดวิทยากรที่จะเข้ามาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน หรือให้ชุมชนส่งคนเข้าอบรมเป็นกลุ่ม	๑๙	๑๖.๕%
๓. ความปลอดภัยของคนในชุมชน เช่น สะพานลอย ซอยเปลี่ยว ตึกร้าง ไฟสาธารณะไม่สว่าง	๑๘	๑๕.๗%
๔. ขาดการส่งเสริมผู้นำในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ศูนย์สุขภาพชุมชน	๑๕	๑๓.๐%
๕. ต้องการรายงานเหตุการณ์ในชุมชน ขอให้กรุงเทพมหานครมาช่วย แต่ล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครทำงานไม่จริงจัง เช่น หลอดไฟในชุมชนดับไม่มีคนเข้ามาแก้ไข สนัขจรจัด อยากทำความสะอาดคูคลองสาธารณะ แผงลอยในซอย ตู้สาธารณะที่ชำรุด	๑๒	๑๐.๔%
๖. การให้ความสำคัญเรื่องสวัสดิการและสุขภาพของคนในชุมชน ทำงานไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง	๑๒	๑๐.๔%
๗. งบประมาณในการดูแลเรื่องสวัสดิการคนในชุมชนไม่ทั่วถึง ควรให้งบประมาณเพื่อให้ อสส. มียาเพื่อดูแลคนในชุมชนมากกว่านี้	๑๐	๘.๗%
๘. ปัญหาผู้สูงอายุที่เสียชีวิตได้รายละเอียด ๒,๐๐๐ บาท เสียเป็นปีก็ยังไม่ได้เงิน หน่วยงานที่รับผิดชอบควรปรับปรุง	๔	๓.๕%
รวม	๑๑๕	๑๐๐.๐%

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน ดังนี้

- ๑) คนในชุมชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการในชุมชนว่าควรได้รับอะไรจากรัฐบ้าง และควรจะทำอย่างไร จำนวน ๒๕ คน
- ๒) ขาดงบประมาณในการจัดวิทยากรที่จะเข้ามาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน หรือให้ชุมชนส่งคนเข้าอบรมเป็นกลุ่ม จำนวน ๑๙ คน
- ๓) ความปลอดภัยของคนในชุมชน เช่น สะพานลอย ซอยเปลี่ยว ดึกร้าง ไฟสาธารณะไม่สว่าง จำนวน ๑๘ คน
- ๔) ขาดการส่งเสริมผู้นำในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน ๑๕ คน
- ๕) ต้องการรายงานเหตุการณ์ในชุมชน ขอให้กรุงเทพมหานคร มาช่วยแต่ล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร ทำงานไม่จริงจัง เช่น หลอดไฟในชุมชนดับไม่มีคนเข้ามาแก้ไข ศูนย์ฯ จัดอยากทำความสะอาดคูคลองสาธารณะ แผงลอยในซอย ตู้สาธารณะที่ชำรุด จำนวน ๑๒ คน
- ๖) การให้ความสำคัญเรื่องสวัสดิการและสุขภาพของคนในชุมชน ทำงานไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง จำนวน ๑๒ คน
- ๗) งบประมาณในการดูแลเรื่องสวัสดิการคนในชุมชนไม่ทั่วถึง ควรให้งบประมาณเพื่อให้ อสส. มียาเพื่อดูแลคนในชุมชนมากกว่านี้ จำนวน ๑๐ คน และ ๘) ปัญหาผู้สูงอายุที่เสียชีวิตได้รายละ ๒,๐๐๐ บาท เสียเป็นปีก็ยังไม่ได้เงิน หน่วยงานที่รับผิดชอบควรปรับปรุง จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๑๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
๑. คูคลองสาธารณะไม่มีคนคอยดูแล อยากช่วยแต่เขตไม่สนใจ เช่น มีการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง อยากให้กรุงเทพมหานคร เข้ามาให้ความรู้ และรณรงค์การรักษาความสะอาด	๒๓	๒๗.๔%
๒. ขาดงบประมาณ ในการรณรงค์การรักษาและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ถ้าจัดงบประมาณให้ชาวบ้านคิดเองทำเองต่อ	๒๐	๒๓.๘%
๓. อยากให้กรุงเทพมหานครให้ความรู้เกี่ยวกับขยะในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาขยะเน่าเหม็น และหาทางป้องกันได้	๑๒	๑๔.๓%
๔. ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม อยากให้สำนักงานเขตส่งคนมาอบรมให้ความรู้ถึงประโยชน์ และโทษของการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	๑๐	๑๑.๙%
๕. ขยะมูลฝอยมาก สำนักงานเขตไม่รณรงค์ให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชน	๗	๘%

ตารางที่ ๔.๑๕ (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
๖. ความสามัคคีร่วมใจเป็นเรื่องสำคัญในชุมชน กรุงเทพมหานคร ควรสนใจและให้ความสำคัญในการเข้ามาแก้ไขปัญหา	๕	๖%
๗. ต้องการให้กรุงเทพมหานคร เข้ามาช่วยชุมชนแก้ไขปัญหา สภาพแวดล้อม	๕	๖%
๘. มีปัญหาเรื่องเสียงดังเพราะเป็นชุมชนแออัด	๒	๒%
รวม	๘๔	๑๐๐%

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนะปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ดังนี้ ๑) คุคลองสาธารณะไม่มีคนคอยดูแล อยากช่วยแต่เขตไม่สนใจ เช่น มีการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง อยากให้กรุงเทพมหานคร เข้ามาให้ความรู้ และรณรงค์การรักษาความสะอาด จำนวน ๒๓ คน ๒) ขาดงบประมาณ ในการรณรงค์การรักษาและจัดกิจกรรมเกี่ยวสภาพแวดล้อม ถ้าจัดงบประมาณให้ชาวบ้านคิดเองทำเองต่อ จำนวน ๒๐ คน ๓) อยากให้กรุงเทพมหานครให้ความรู้เกี่ยวกับขยะในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาขยะเน่าเหม็น และหาทางป้องกันได้ จำนวน ๑๒ คน ๔) ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม อยากให้สำนักงานเขตส่งคนมาอบรมให้ความรู้ถึงประโยชน์ และโทษของการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน จำนวน ๑๐ คน ๕) ขยะมูลฝอยมาก สำนักงานเขตไม่รณรงค์ให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชน จำนวน ๗ คน ๖) ความสามัคคีร่วมใจเป็นเรื่องสำคัญในชุมชน กรุงเทพมหานคร ควรสนใจและให้ความสำคัญในการเข้ามาแก้ไขปัญหา จำนวน ๕ คน ๗) ต้องการให้กรุงเทพมหานคร เข้ามาช่วยชุมชนแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม จำนวน ๕ คน ๘) มีปัญหาเรื่องเสียงดังเพราะเป็นชุมชนแออัด จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๑๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑. กรุงเทพมหานคร ควรจัดเจ้าหน้าที่มาสำรวจเด็กด้อยโอกาส ในชุมชน และจัดหาโรงเรียนแหล่งเรียนรู้ หรือส่งเสริมอาชีพให้เด็กได้มีโอกาสเท่าเทียมกัน	๒๕	๒๗.๘%
๒. จัดงบประมาณให้ชุมชนบริหาร โดยผู้นำชุมชน คณะกรรมการและประชาชนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ	๑๘	๒๐.๐%
๓. ให้คนที่มีความรู้ในชุมชนเข้าร่วมจัดกลุ่มกิจกรรมเพื่อชุมชน รู้จักการแบ่งปันกัน เช่น เรื่องภาษา อาชีพที่เป็นจุดเด่นจุดขายของชุมชน	๑๕	๑๖.๗%
๔. ให้โอกาสคนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการเรียนรู้ในชุมชน ร่วมในการประเมินผลงานโรงเรียน	๑๕	๑๖.๗%
๕. ควรให้มีผู้รู้ มาให้ความรู้ วิธีการต่าง ๆ รวมทั้งคำแนะนำ เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาให้ชุมชน อย่างทันต่อโลก	๑๑	๑๒.๒%
๖. ควรให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการศึกษา เช่น ครูอาสา เพื่อเด็กด้อยโอกาส	๕	๕.๖%
๗. ควรทำการวิจัยระบบการศึกษาท้องถิ่นว่าจัดการศึกษาเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	๑	๑.๑%
รวม	๗๗	๑๐๐.๐%

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ผู้นำชุมชน เสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา ดังนี้ ๑) กรุงเทพมหานครควรจัดเจ้าหน้าที่มาสำรวจเด็กด้อยโอกาสในชุมชน และจัดหาโรงเรียนแหล่งเรียนรู้ หรือส่งเสริมอาชีพให้เด็กได้มีโอกาสเท่าเทียมกัน จำนวน ๒๕ คน ๒) จัดงบประมาณให้ชุมชนบริหาร โดยผู้นำชุมชน คณะกรรมการ และประชาชนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ จำนวน ๑๘ คน ๓) ให้คนที่มีความรู้ในชุมชนเข้าร่วมจัดกลุ่มกิจกรรมเพื่อชุมชน รู้จักการแบ่งปันกัน เช่น เรื่องภาษา อาชีพที่เป็นจุดเด่นจุดขายของชุมชน จำนวน ๑๕ คน ๔) ให้โอกาสคนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการเรียนรู้ในชุมชน ร่วมในการประเมินผลงานโรงเรียน จำนวน ๑๕ คน ๕) ควรให้มีผู้รู้มาให้ความรู้ วิธีการต่าง ๆ รวมทั้งคำแนะนำ เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาให้ชุมชน อย่างทันต่อโลก จำนวน ๑๑ คน ๖) ควรให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการศึกษา เช่น ครูอาสา เพื่อเด็กด้อยโอกาส

จำนวน ๕ คน ๓) ควรทำการวิจัยระบบการศึกษาท้องถิ่นว่าจัดการศึกษาเหมาะสมหรือไม่อย่างไร จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๔.๑๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ควรให้สำนักงานเขตส่งเจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน สํารวจปัญหา ยาเสพติดในชุมชน	๓๑	๒๗.๗%
๒. ส่งเสริมการศึกษา ให้ความรู้ และจัดกิจกรรม เช่น เข้าค่ายเยาวชน ให้เปลี่ยนทัศนคติ โดยให้มีการอบรมให้ความรู้ที่เป็นรูปธรรม	๑๗	๑๕.๒%
๓. ส่งเสริมงบประมาณในการในการทำกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด รณรงค์เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในชุมชน	๑๖	๑๔.๓%
๔. กรุงเทพมหานคร ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับแจ้งเบาะแส การปฏิบัติ วิธีการในการหาเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด เพิ่มกล้องวงจรปิด ตามที่เปลี่ยน ต่าง ๆ ในชุมชน	๑๕	๑๓.๔%
๕. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับยาเสพติด และวิธีการป้องกันบุตรหลานและคนในชุมชน	๑๑	๙.๘%
๖. ส่งเสริมเรื่องธรรมะ ให้วัดช่วยแก้ปัญหาเสพติด ในชุมชน	๑๐	๘.๙%
๗. ให้แก้ไขกฎหมายลงโทษผู้ค้ายาเสพติดให้หนักไม่ต้องผ่อนปรน	๘	๗.๑%
๘. ให้ความสำคัญ ยอมรับผู้ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ยาเสพติด หรือมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน	๔	๓.๖%
รวม	๑๑๒	๑๐๐.๐%

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด ดังนี้ ๑) ควรให้สำนักงานเขตส่งเจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน สํารวจปัญหา ยาเสพติดในชุมชน จำนวน ๓๑ คน ๒) ส่งเสริมการศึกษา ให้ความรู้ และจัดกิจกรรม เช่น เข้าค่ายเยาวชน ให้เปลี่ยนทัศนคติ โดยให้มีการอบรมให้ความรู้ที่เป็นรูปธรรม จำนวน ๑๗ คน ๓) ส่งเสริมงบประมาณในการในการทำกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด รณรงค์เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในชุมชน จำนวน ๑๖ คน ๔) กรุงเทพมหานคร ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับแจ้งเบาะแส การปฏิบัติ วิธีการในการหาเบาะแส

เกี่ยวกับยาเสพติด เพิ่มกล้องวงจรปิด ตามที่เปลี่ยนต่าง ๆ ในชุมชน จำนวน ๑๕ คน ๕) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับยาเสพติด และวิธีการป้องกันบุตรหลานและคนในชุมชน จำนวน ๑๑ คน ๖) ส่งเสริมเรื่องธรรมะ ให้วัดช่วยแก้ปัญหาเสพติด ในชุมชน จำนวน ๑๐ คน ๗) ให้แก่ไขกฎหมายลงโทษผู้ค้ายาเสพติดให้หนักไม่ต้องผ่อนปรน จำนวน ๘ คน ๘) ให้ความสำคัญ ให้การยอมรับผู้ชุมชน ในการแก้ปัญหาเสพติดหรือมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๑๘ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ให้ความรู้กับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนว่าชุมชนควรได้รับสวัสดิการอะไรหรือไม่อย่างไร	๒๕	๒๐.๘%
๒. ให้โอกาสคนในชุมชนร่วมกันสำรวจผู้สูงอายุ คนด้อยโอกาส หรือผู้ที่ควรจะได้รับความช่วยเหลือ	๒๐	๑๖.๗%
๓. ให้ความรู้แก่เยาวชนและคนในชุมชน เกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อแบ่งเวลาสำหรับออกกำลังกาย ให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารการกินที่ถูกสุขลักษณะ	๑๘	๑๕.๐%
๔. จัดงบประมาณให้ชุมชนได้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย และสันทนาการอย่างอื่น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน สร้างความสามัคคีของคนในชุมชน	๑๒	๑๐.๐%
๕. สำนักงานเขตควรจัดประชุม จัดกิจกรรม เพื่อให้ความรู้แก่ชาวบ้านเกี่ยวกับสุขภาพบ่อยๆ เพื่อดูแล ป้องกันสุขภาพดีกว่ามาแก้ปัญหาทีหลัง	๙	๗.๕%
๖. จัดวิทยากร เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ เข้ามาสอนในชุมชน ให้ทุกคนร่วมกันดูแลสุขภาพซึ่งกันและกัน	๙	๗.๕%
๗. ควรจะจัดสถานที่ออกกำลังกายให้ เช่น น่าจะหาที่ได้ทางด่วนใต้สะพานลอย เป็นที่ออกกำลังกาย	๙	๗.๕%
๘. สำนักงานเขตส่งเจ้าหน้าที่มาสำรวจชุมชนบ่อย ๆ เช่น ท่อน้ำ ร่วมรณรงค์ให้คนชุมชนช่วยกันสำรวจและแจ้งเขตเพื่อแก้ไข	๗	๕.๘%
๙. จัดงบประมาณช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หรือคนยากไร้ ในเบื้องต้น เช่น เงินกู้เพื่อรักษาพยาบาลในเบื้องต้น เช่น ค่าเดินทาง เพื่อส่งต่อไปยังโรงพยาบาล	๗	๕.๘%

ตารางที่ ๔.๑๘ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑๐. ส่งเสริมผู้สูงอายุหรือผู้ว่างงานสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การออกเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ให้คำแนะนำแก่กันในการแก้ปัญหา	๔	๓.๓%
รวม	๑๒๐	๑๐๐.๐%

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน ดังนี้ ๑) ให้ความรู้กับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนว่าชุมชนควรได้รับสวัสดิการอะไรหรือไม่อย่างไร จำนวน ๒๕ คน ๒) ให้โอกาสคนในชุมชนร่วมกันสำรวจผู้สูงอายุ คนด้อยโอกาส หรือผู้ที่ควรจะได้รับความช่วยเหลือ จำนวน ๒๐ คน ๓) ให้ความรู้แก่เยาวชนและคนในชุมชน เกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อแบ่งเวลาสำหรับออกกำลังกาย ให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารการกินที่ถูกสุขลักษณะ จำนวน ๑๘ คน ๔) จัดงบประมาณให้ชุมชนได้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย และสันทนาการอย่างอื่น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน สร้างความสามัคคีของคนในชุมชน จำนวน ๑๒ คน ๕) สำนักงานเขตควรจัดประชุม จัดกิจกรรม เพื่อให้ความรู้แก่ชาวบ้านเกี่ยวกับสุขภาพบ่อย ๆ เพื่อดูแลป้องกันสุขภาพดีกว่ามาแก้ปัญหาทีหลัง จำนวน ๙ คน ๖) จัดวิทยากร เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ เข้ามาสอนในชุมชน ให้ทุกคนร่วมกันดูแลสุขภาพซึ่งกันและกัน จำนวน ๙ คน ๗) ควรจะจัดสถานที่ออกกำลังกายให้ เช่น นาคะหาที่ได้ทางด่วนใต้สะพานลอย เป็นที่ออกกำลังกาย จำนวน ๙ คน ๘) สำนักงานเขตส่งเจ้าหน้าที่มาสำรวจชุมชนบ่อย ๆ เช่น ท่อน้ำ ร่วมรณรงค์ให้คนชุมชนช่วยกันสำรวจและแจ้งเขตเพื่อแก้ไข จำนวน ๗ คน ๙) จัดงบประมาณช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หรือคนยากไร้ ในเบื้องต้น เช่น เงินกู้เพื่อรักษาพยาบาลในเบื้องต้น เช่น ค่าเดินทาง เพื่อส่งต่อไปยังโรงพยาบาล จำนวน ๗ คน ๑๐) ส่งเสริมผู้สูงอายุหรือผู้ว่างงานสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การออกเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ให้คำแนะนำแก่กันในการแก้ปัญหา จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๑๙ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ต้องให้การยอมรับและส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนคอยดูแลกัน เช่น มีการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง กรุงเทพมหานครต้องเข้ามาให้ความรู้ อบรมการทำความสะอาด และช่วยกันดูแลบ้านเรือน และสถานที่สาธารณะร่วมกัน	๒๓	๒๗.๔%
๒. จัดงบประมาณและแรงจูงใจให้ชุมชนช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อม ในชุมชน ชาวบ้านช่วยกันคิดหาสาเหตุ และแก้ไขปัญหาเองต่อ	๒๐	๒๓.๘%
๓. กรุงเทพมหานคร ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับขยะในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาขยะเน่าเหม็น การกำจัดลูกน้ำยุงลาย และร่วมประเมินผลว่าได้ผลจริงหรือไม่ โดยการให้ความรู้แก่ชุมชน	๑๒	๑๔.๓%
๔. กรุงเทพมหานคร ตั้งงบประมาณให้กับชุมชนที่นำเสนอ โครงการ การทำกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม โดยให้สำนักงานเขต ส่งคนมาอบรมให้ความรู้ถึงประโยชน์และโทษของการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	๑๐	๑๑.๙%
๕. กรุงเทพมหานคร ต้องให้ความรู้แก่ชุมชน และสอนให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา เพราะชุมชนเป็นต้นเหตุของปัญหา	๗	๘%
๖. กรุงเทพมหานคร ควรจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีร่วมใจในชุมชน และควรให้ความสำคัญในการเข้ามาแก้ไขปัญหา	๕	๖%
๗. กรุงเทพมหานครควรเข้ามาช่วยชุมชนแก้ไขปัญหา สภาพแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เช่น การเป็นแบบอย่างในการทำสะอาดวัดที่อยู่ในชุมชน เพื่อปลูกฝังการมีส่วนร่วม และสร้างจิตสาธารณะ	๕	๖%
๘. มีมาตรการควบคุมสภาพแวดล้อมในชุมชน และมีบทลงโทษโดยชุมชน	๒	๒%
รวม	๘๔	๑๐๐%

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ผู้นำชุมชนเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ดังนี้ ๑) ต้องให้การยอมรับและส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนคอยดูแลกัน เช่น มีการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง

กรุงเทพมหานครต้องเข้ามาให้ความรู้ อบรมการทำความสะอาด และช่วยกันดูแลบ้านเรือน และสถานที่สาธารณะร่วมกัน จำนวน ๒๓ คน ๒) จัดงบประมาณและรณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชน ชาวบ้านช่วยกันคิดหาสาเหตุ และแก้ไขปัญหาเองต่อ จำนวน ๒๐ คน ๓) กรุงเทพมหานคร ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับขยะในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาขยะเน่าเหม็น การกำจัดลูกน้ำ ยุงลาย และร่วมประเมินผลว่าได้ผลจริงหรือไม่ โดยการให้ความรู้แก่ชุมชน จำนวน ๑๒ คน ๔) กรุงเทพมหานคร ตั้งงบประมาณให้กับชุมชนที่นำเสนอโครงการ การทำกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม โดยให้สำนักงานเขต ส่งคนมาอบรมให้ความรู้ถึงประโยชน์และโทษของการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน จำนวน ๑๐ คน ๕) กรุงเทพมหานคร ต้องให้ความรู้แก่ชุมชน และสอนให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา เพราะชุมชนเป็นต้นเหตุของปัญหา จำนวน ๗ คน ๖) กรุงเทพมหานคร ควรจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีร่วมใจในชุมชน และควรให้ความสำคัญในการเข้ามาแก้ไขปัญหา จำนวน ๕ คน ๗) กรุงเทพมหานครควรเข้ามาช่วยชุมชนแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เช่น การเป็นแบบอย่างในการทำความสะอาดวัดที่อยู่ในชุมชน เพื่อปลูกฝังการมีส่วนร่วม และสร้างจิตสาธารณะ จำนวน ๕ คน ๘) มีมาตรการควบคุมสภาพแวดล้อมในชุมชน และมีบทลงโทษโดยชุมชน จำนวน ๒ คน

สรุปปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

ปัญหาในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ มากกว่าการได้ร่วมนำเสนอปัญหา หาสาเหตุ และร่วมกำหนดนโยบาย ไม่มีโอกาสในการตัดสินใจ หรือนำเสนอความเห็น เป็นการมีส่วนร่วมแบบบางส่วน ยกเว้นโครงการที่ผู้นำชุมชนได้รับผลกระทบ จึงตัดสินใจ จัดหางบประมาณ ในการดำเนินการในการแก้ปัญหาเอง ผู้นำชุมชนมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในดำเนินกิจกรรมของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร การไม่ได้รับการยอมรับในการเข้าร่วมหาสาเหตุ นำเสนอนโยบาย ปัญหา หรือความต้องการของชุมชน และไม่เห็นความสำคัญในบทบาทของผู้นำชุมชน ทำให้ขาดโอกาสในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ไม่มีกิจกรรมส่งเสริมการให้ความรู้แก่ชุมชน ทำให้การแก้ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือหรือไม่ต่อเนื่อง ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนที่ในการให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

สรุปการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ พระภิกษุสงฆ์ ผู้บริหารสำนักงานเขต นักวิชาการ และผู้นำชุมชน จำนวน ๑๙ รูป/คน เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน มี ๔ ประเด็น และ ๔ เรื่อง ดังนี้

(๒) ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ พระภิกษุสงฆ์ ผู้บริหารสำนักงานเขต นักวิชาการ และผู้นำชุมชน เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ด้านการศึกษา พบว่า จากการศึกษาปัญหาและสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการบริหารและปกครองในรูปแบบพิเศษ ที่เป็นอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร และกรุงเทพมหานครได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๕๐ เขต เพื่อกระจายอำนาจการดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง ปัญหาเด็กหาที่เรียนไม่ได้ โรงเรียนมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณต่อหัว ได้โรงเรียนต่างเขต การเดินทางข้ามเขต สร้างปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย เสียเวลาการเดินทาง ปัญหารถติด และหลักสูตรไม่ตอบสนองท้องถิ่น^๑ ผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในการจัดการศึกษา จะมีส่วนร่วมในบางกรณี เช่น โรงเรียนให้ผู้นำชุมชนพิจารณาเด็กในชุมชนที่ด้อยโอกาสเพื่อประกอบการรับทุนการศึกษา^๒ เป็นการรับนโยบายมาดำเนินการมากกว่าการได้ร่วมนำเสนอ ขาดการประสานงานระหว่างสำนักงานเขตกับผู้นำชุมชนและโรงเรียน หลักสูตรไม่ตอบสนองท้องถิ่น^๓ อีกประเด็นหนึ่งคือ สำนักงานเขตไม่ติดต่อหรือลงพื้นที่ชุมชน ประชาชนในชุมชนยังไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของชุมชนได้ประโยชน์อะไรจากการพัฒนาบ้าง ตั้งแล้วใครได้ประโยชน์^๔ การไม่ได้รับการยอมรับในศักยภาพของผู้นำชุมชน โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของผู้นำชุมชน ทำให้โรงเรียนกับผู้นำชุมชนไม่สามารถพึ่งพากันได้ ยกเว้น เมื่อมีงานถวญหา ฝ่าป่า ก็จะขอความช่วยเหลือผู้นำชุมชน การด้อยโอกาสทางสังคมทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปัญหาครอบครัวที่สังคมไทยกำลังประสบ และมีเพิ่มมากขึ้น

^๑สัมภาษณ์ พ.อ.บุญสนอง แจ่มศรี, ประธานชุมชนศาลาลงบ้าน, เขตตลิ่งชัน, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๒สัมภาษณ์ นายเกษม รุ่งศรี, ประธานชุมชนมาตานุสรณ์ เขตบางคอแหลม, วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๓สัมภาษณ์ นายบุญเชิด ชะวาลา, ประธานชุมชนสะพานไม้ เขตบางซื่อ, วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๔สัมภาษณ์ พ.อ.บุญสนอง แจ่มศรี, อ้างแล้ว.

ด้านปัญหายาเสพติด ยาเสพติดที่เป็นภัยกับทุกคนในสังคม ไม่มีกฎหมายรับรองให้ชุมชนช่วยกันดูแลจัดการ^๕ เช่น ชุมชนที่มีหน่วยตำรวจบ้านคอยเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแส ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น ตำรวจบ้านที่เฝ้าระวังยาเสพติด โดนทำร้ายจนกระทั่งเสียชีวิต ไม่มีกฎหมายหรือหน่วยงานใดจัดการได้^๖ ปัญหาการให้ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อช่วยกันสังเกต^๗ ชุมชนขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับผลของยาเสพติด งบประมาณของผู้ชี้เบาะแสยาเสพติดในชุมชน^๘ ความปลอดภัยในชีวิตของคนชี้เบาะแส และชุมชนไม่มีสถานบำบัดในเบื้องต้น วิกฤตการณ์ของสังคมไทย การพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรี ซึ่งเป็นผลจากโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด การแพร่ของโรค^๙ เป็นต้น ขณะเดียวกันสำนักงานเขตไม่ค่อยมีกิจกรรมกับชุมชน ในปัจจุบันนี้จะเห็นว่ายิงปราบยาเสพติดยิ่งมากขึ้นจับเท่าไรก็ไม่หมด ขาดงบประมาณในการให้ชุมชนแก้ไขปัญหา^{๑๐} ไม่ให้ความรู้ การอบรมให้เห็นโทษของสารเสพติด หรือการจัดกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นอันตรายของยาเสพติดในชุมชน

ด้านสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน ประชาชนไม่สนใจเรื่องสุขภาพเท่าที่ควร^{๑๑} ชุมชนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน ควรได้รับอะไรจากเขตบ้างหรือกรุงเทพมหานครบ้าง การสำรวจเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงวัยในชุมชนอย่างจริงจัง พื้นที่ได้สะพานทางหลวงประชาชนไม่สามารถใช้เพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกายได้ ขาดงบประมาณในการจัดวิทยากร ต้องการให้สำนักงานเขตเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารการกินของคนในชุมชน^{๑๒} ชุมชนแออัดมีผู้ด้อยโอกาสทั้งในด้านการศึกษา และการหารายได้ในการดำรงชีวิต ชุมชนมีสภาพทรุดโทรมทำให้สังคมไร้ระเบียบ เด็กด้อยโอกาส และคนพิการ ผู้สูงอายุ ขาดโอกาสในการพัฒนา และยังเป็นปัญหาที่สังคมต้องช่วยกันและส่งเสริมให้มีอาชีพ ไม่เป็นบุคคลไร้ค่าในสังคมและเป็นภาระลูกหลาน

^๕ สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อดีต สว. กรุงเทพมหานคร, วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๖ สัมภาษณ์ นายสีลม ศรีแก้ว, ประธานชุมชนพัฒนาใต้เต็น ปี ๒๕๔๙, เขตบางคอแหลม, วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๗ สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, เจ้าอาวาสวัดสุวรรณคีรี, วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๘ สัมภาษณ์ นายชัชวาล คงอุดม, อ้างแล้ว.

^๙ สัมภาษณ์ พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโณ), เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว, วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พ.อ.บุญสนอง แจ่มศรี, อ้างแล้ว.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางปราณี อุทัยรัตน์, ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเขตตลิ่งชัน, วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๗.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายสีลม ศรีแก้ว, อ้างแล้ว.

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน ปัญหาขยะมูลฝอย ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน^{๑๓} เช่น ชุมชนที่อยู่ในชอกชอย บ้านเรือนหนาแน่น ทำให้มีขยะจากครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้นำชุมชนขอให้สำนักงานเขตสนับสนุนจัดไม้กวาด ถังขยะ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันเก็บกวาด มารวมไว้แล้วฝ่ายรักษาความสะอาดดำเนินการต่อ โดยการไปเก็บกวาดเฉพาะบริเวณที่เป็นจุดรวม เป็นการแบ่งเบาและลดภาระเขต เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละชุมชน และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารจัดการท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นดูแลกันเอง แต่สภาพความเป็นจริงฝ่ายรักษาไม่สนใจที่จะดำเนินการร่วม ไม่ยอมรับการนำเสนอเพื่อแก้ปัญหาชุมชน^{๑๔} ภาครัฐเข้ามาดูแล สิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ชุมชนเข้าร่วมโครงการ เช่น “รักสิ่งแวดล้อม หน้าบ้านน่ามอง”^{๑๕} ชุมชนช่วยกันดูแลเอง แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สำนักงานเขตน่าจะเข้ามาดูแลด้วย^{๑๖} อยากให้หน่วยงานราชการเข้ามาอบรมคนในชุมชน และงบประมาณในการดูแลรักษา วางแผนควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์ เช่น นำมาทำเป็นที่ออกกำลังกายให้กับประชาชนในชุมชน ต้องเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ให้ผู้นำชุมชนได้ร่วมในการบริหารจัดการชุมชน โดยได้รับการช่วยเหลือเรื่องงบประมาณในจากกรุงเทพมหานคร แต่ผู้นำชุมชนต้องทำแผนงาน โครงการให้สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร พิจารณา^{๑๗}

การประชุมหรือมีกิจกรรมในวันทำงานทำให้ผู้นำชุมชนไม่สามารถรวมลูกบ้านให้มาร่วมกิจกรรมของเขตได้พร้อมกัน^{๑๘} จึงทำให้หน่วยงานราชการมองว่าผู้นำชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ^{๑๙} ขณะเดียวกัน มีการส่งเสริมองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาดำเนินการร่วมกับชุมชนและสร้างกระบวนการประชาสังคม ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ผู้นำชุมชนสามารถใช้คุณสมบัติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม จะเป็นการสร้างความสุขหรือ

^{๑๓} สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เขตบางกะปิ, วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๗.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายสีลม ศรีแก้ว, อ้างแล้ว.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการชุมชน เขตพระนคร, วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายบุญเชิด ชะวาลา, อ้างแล้ว.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก, ประธานสาขารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นางปราณี อุทัยรัตน์, อ้างแล้ว.

^{๑๙} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร, รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖.

สร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้น^{๒๐} ชุมชนจะพบกับปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามมา การเลือกสรรผู้นำของชุมชนสังคมก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และมากยิ่งขึ้นกว่าคุณสมบัติที่มีผู้นำ การพัฒนาชุมชนประสบกับความสำเร็จ จากการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา ทำให้เห็นว่าผู้นำมีบทบาทที่ชัดเจนในการทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความยั่งยืน^{๒๑} เป็นตัวอย่างให้ชุมชนอื่น ๆ ได้ไปศึกษา^{๒๒} นำความสำเร็จจากการพัฒนาที่มาจากผู้นำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนของตน แต่ในขณะเดียวกัน ต้องได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน ที่ต้องให้ความสำคัญและรับรู้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับชุมชน เพราะปัญหาชุมชนไม่ได้เกิดขึ้นจากคนคนเดียว ทุก ๆ คนทำให้เกิดขึ้นก็ต้องช่วยกันคิดหาทางแก้พร้อม ๆ กัน

การพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จจะต้องเกิดจากความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันของภาครัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ในการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันวางแผน และการร่วมกันดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนทั้งชุมชน^{๒๓} ซึ่งการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดในเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน^{๒๔} เช่นเดียวกัน

ผู้นำชุมชนจะทำให้ชุมชนมารวมตัวกันได้อย่างไร ชุมชนมีวิธีคิดในการจัดการกับปัญหา การอยู่ร่วมกันให้เกิดความรู้รักสามัคคีกันได้อย่างไร การเลือกจัดกิจกรรมหรือบริการสังคม เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน และพัฒนาชุมชนตั้งอยู่บนฐานคิดประการใดบ้าง กิจกรรมหรือบริการสังคมที่ชุมชนจัดขึ้นเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือมีความแปลกใหม่ทางสังคมได้มากน้อยเพียงใด อะไรเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้นำชุมชน ในกิจกรรมหรือบริการสังคมนั้น เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนจะมีความยั่งยืน เป็นสิ่งที่แสดงศักยภาพของผู้นำชุมชน

สรุปประเด็นปัญหา และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน จากการสัมภาษณ์ อธิบายเป็นตาราง และสรุปเป็นแผนภูมิ ดังนี้

ปัญหาที่พบจากการเสนอแนะของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร **และจากการสัมภาษณ์** พบว่า หน่วยงานของกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ซึ่งสัมพันธ์กับแบบสอบถามเชิงปริมาณที่สอบถามผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการกระจายอำนาจการปกครอง และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองนั้น ในความเป็นจริงแล้วเป็นการมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของ

^{๒๐} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัชัย ท้าวมิตร, อ่างแล้ว.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, อ่างแล้ว.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ่างแล้ว.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก, อ่างแล้ว.

รัฐโดยไม่รู้ความต้องการของประชาชน ดังนั้น จากปัญหาการมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วน บางเรื่อง เท่านั้น จากการสัมภาษณ์ จึงได้เสนอแนวทางเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ให้ชุมชนได้มีบทบาทในการปกครองตนเองและแก้ปัญหาท้องถิ่นที่ตนเองเป็นเจ้าของและผู้สร้างปัญหา จัดการแก้ปัญหาด้วยตนเอง พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาที่พบจากข้อเสนอแนะและการสัมภาษณ์พบว่า หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ซึ่งสัมพันธ์กับแบบสอบถามเชิงปริมาณที่สอบถามผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง จึงนำเสนอปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังตารางที่ ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปแนวทางการส่งเสริมมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

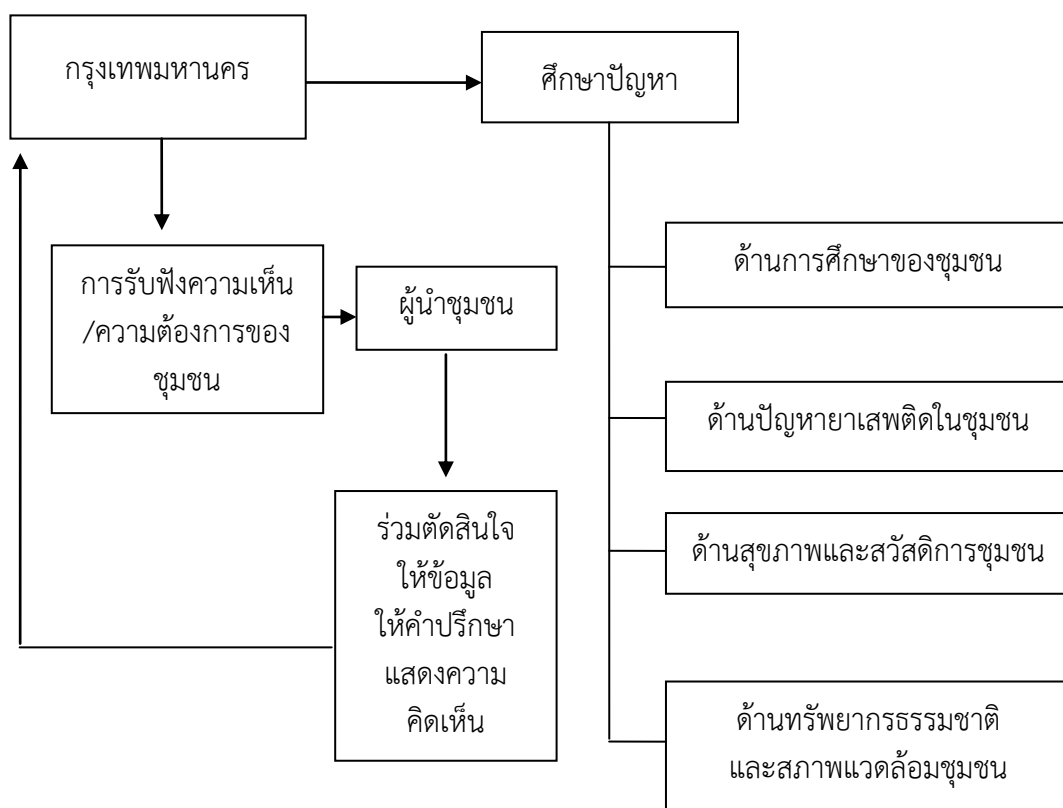
การบริหารขององค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านการศึกษา	- เป็นการรับนโยบายมาดำเนินการมากกว่า การได้ร่วมนำเสนอ - ขาดการประสานงานระหว่างเขตกับผู้นำชุมชนและโรงเรียน - หลักสูตรไม่ตอบสนองท้องถิ่น - ขาดโอกาสในการร่วมแก้ไขปัญหา - คุณสมบัติของผู้นำ และความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถ	- กรุงเทพมหานครประสาน กับผู้นำชุมชนโรงเรียน ให้ผู้นำชุมชนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษา ในการหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีใคร ที่ไหนได้บ้าง - กรุงเทพมหานครประสานกับผู้นำชุมชนให้เป็นตัวแทนผู้เก็บข้อมูลแต่ละชุมชน เช่น บางชุมชนอาจจะต้องการอาชีพหนึ่ง แต่อีกชุมชนอาจจะมีจุดเด่นจุดขายอื่น ก็จัดหาหรือสร้างวิทยากรที่ชำนาญเฉพาะด้านในชุมชน - ร่วมในการวางแผนการศึกษาในชุมชน ศูนย์เด็กเล็กในชุมชน ศูนย์เด็กด้อยโอกาส เป็นต้น - ร่วมวางแผนและการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตดั้งเดิม

ตารางที่ ๔.๒๐ (ต่อ)

การบริหารของ องค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านปัญหาสุขภาพจิต	- ปัญหาการให้ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อช่วยกันสังเกต - ชุมชนขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับผลของยาเสพติด - งบประมาณของผู้ชี้เบาะแสยาเสพติดในชุมชน - ความปลอดภัยในชีวิตของคนชี้เบาะแส - ชุมชนไม่มีสถานบำบัดในเบื้องต้น	- ให้ชุมชนได้นำเสนอปัญหา และชี้เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน - ร่วมในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด - ร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การวางแผนป้องกันปัญหาสุขภาพจิต - จัดสรรงบประมาณเพื่อกิจกรรม การให้ความรู้ โทษ และภัยเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน - จัดกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ แก่ผู้นำชุมชน ชุมชน และสร้างครอบครัวเข้มแข็ง ให้สังคมมั่นคง ผู้นำชุมชนเป็นที่พึ่งและเป็นตัวแทนชุมชนได้
ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน	- ประชาชนไม่สนใจเรื่องสุขภาพเท่าที่ควร - ชุมชนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน	- ให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการ และสุขภาพของคนในชุมชน - ผู้นำชุมชนต้องทำความเข้าใจกับประชาชน ชุมชน ครอบคลุมอะไรบ้าง อย่างไร
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- ปัญหาขยะในชุมชน - ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ถึงผลกระทบของขยะมูลฝอย - ความสามารถของผู้นำ	- ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยให้ฝ่ายพัฒนาสังคม และองค์กรอิสระอื่นเข้าร่วมให้ความรู้ในชุมชน - ให้การยอมรับผู้นำชุมชนเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน - จัดสรรงบประมาณ ให้ชุมชนดำเนินการแก้ปัญหาและหาทางป้องกัน - สร้างจิตสำนึก และกระตุ้น ให้ชุมชนเกิดความตื่นตัวในการช่วยกันดูแลและเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมของชุมชน

จากตารางที่ ๔.๒๐ อธิบายได้ว่า จากปัญหาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการรับนโยบายมาปฏิบัติมากกว่าผู้นำชุมชนหรือชุมชนตัดสินใจเอง เป็นการมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยไม่รู้จักความต้องการของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนกรุงเทพมหานคร ต้องให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชนและชุมชนมีศักยภาพในการแก้ปัญหา โดยกรุงเทพมหานคร ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบของคนในชุมชนด้วยทรัพยากรในชุมชน และศักยภาพของชุมชน เช่น เรื่องการศึกษา จัดอบรม สร้างกลุ่มการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง และการพึ่งพาซึ่งกันและกันภายในชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ลดรายจ่าย สร้างรายได้ และการแก้ปัญหาความเป็นอยู่ทั้งด้านการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นระบบอย่างบูรณาการของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศได้อย่างเกื้อกูล สามารถอนุรักษ์ ปันฟู เข้าถึง และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน เพื่อสังคมที่น่าอยู่สงบสุขและสมานฉันท์ ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร นำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชน รวมทั้งขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ

จึงสรุป เป็นกระบวนการระหว่างกรุงเทพมหานคร กับผู้นำชุมชนในการร่วมมือกันร่วมตัดสินใจในแนวทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ที่เน้นชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วม ในด้านการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยกรุงเทพมหานคร ต้องฟังความคิดเห็นและศึกษาปัญหาความต้องการของชุมชน โดยผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนประชาชนในชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน และร่วมให้ข้อมูล ให้คำปรึกษา แสดงความคิดเห็น ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๑ แสดงแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ปัญหาที่พบจากข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน และจากการสัมภาษณ์พบว่า หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ไม่ค่อยให้การยอมรับหรือให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของผู้นำชุมชน ซึ่งสัมพันธ์กับแบบสอบถามเชิงปริมาณที่สอบถามผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง จึงนำเสนอปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังตารางที่ ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปแนวทางการส่งเสริมในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

การบริหารขององค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านการศึกษา	- การไม่ได้รับการยอมรับในศักยภาพของผู้นำชุมชน - ไม่เห็นความสำคัญของผู้นำชุมชน - การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในชุมชนมีน้อย	- ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา - ร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่น - ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำประวัติผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในชุมชน - พิจารณหาทุนสนับสนุนร่วมกับทางโรงเรียน
ด้านปัญหายาเสพติด	- ขาดการให้ความรู้เห็นโทษของสารเสพติด - กิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นอันตรายของยาเสพติดมีน้อย	- ร่วมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน เผื่อระวังยาเสพติดในชุมชน - ร่วมเป็นอาสาสมัครโรงเรียน ในการสังเกตผู้ติดตามพฤติกรรม และแจ้งโรงเรียน - จัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในชุมชน - จัดกิจกรรมให้ความรู้ถึงโทษของยาเสพติด - ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนท้องถิ่นเพื่อนำเข้าแผนพัฒนาของสำนักงานเขต
สุขภาพและสวัสดิการชุมชน	- คนในชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการในชุมชนว่าควรได้รับอะไรจากรัฐบ้าง และควรจะทำอย่างไร	- มีอาสาสมัครชุมชน (อสช.) ดูแลสุขภาพเบื้องต้น เช่น ตรวจหาความดัน เบาหวาน เป็นต้น - มีชมรมสุขภาพในระดับชุมชน เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย - มีคณะกรรมการจัดทำแผนท้องถิ่น เพื่อ

ตารางที่ ๔.๒๑ (ต่อ)

การบริหารของ องค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
	- ขาดงบประมาณ วิทยากร ให้ความรู้ ดูแลสุขภาพ ของคนในชุมชน	นำเข้าแผนพัฒนาของสำนักงานเขต และ กรุงเทพมหานคร
ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	- ขาดความรู้ และการ วางแผนในการแก้ปัญหา ขยะมูลฝอย และ สภาพแวดล้อม - ขาดงบประมาณในการทำ กิจกรรมรณรงค์ สิ่งแวดล้อมในชุมชน	- ร่วมเป็นคณะทำงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สภาพแวดล้อมในชุมชน - ส่งเสริมทุกบ้านเข้าร่วมโครงการ “หน้าบ้าน น่ามอง” เป็นต้น - จัดอบรม/สัมมนา ดูงาน เช่น โครงการ ZERO WEST เขตบางคอแหลม คริวเรือนที่มีเศษ อาหารสด ก็นำมารวมกัน สำนักงานเขตก็จะ มารับให้เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เพื่อลดปัญหาขยะเน่าเหม็น ในชุมชน - คณะกรรมการจัดทำแผนท้องถิ่น เพื่อนำเข้า แผนพัฒนาของสำนักงานเขต

จากตารางที่ ๔.๒๑ อธิบายได้ว่า จากปัญหาการไม่ได้รับการยอมรับในศักยภาพของผู้นำชุมชน ขาดการวางแผน และงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมในชุมชน จึงมีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการจากการสัมภาษณ์ พบว่า หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ต้องเพิ่มการประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้นำชุมชนต้องการให้หน่วยงานราชการเข้าพื้นที่พบปะประชาชน ในการทำงานที่จะแก้ปัญหาให้กับชุมชน เพราะสำนักงานเขตไม่ได้มีเจ้าหน้าที่ที่จะประสานงานกับชุมชนอย่างแท้จริง และจากปัญหาที่ผ่านมาผู้นำชุมชนจะมีปัญหาในการของบประมาณในการประกอบกิจกรรมในชุมชน^{๒๕} ต้องไปติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่สามารถหาทุนมาร่วมในกิจกรรมของชุมชนเอง ผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่ระดมทรัพยากรในด้านต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาชุมชน เช่น ชุมชนโรงเจ จัดซื้อจัดหากล่องวงจรปิดเพิ่มเติมจากที่กรุงเทพมหานครจัดสรรให้ เพื่อให้สามารถดูจากกล้องได้ทุกมุม โดยผู้นำชุมชนเป็นผู้ประสานงานและหางบประมาณ มีคณะทำงานที่ชุมชนแต่งตั้งในการชี้เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดโดนฆาตกรรม กล่องวงจรปิดสามารถบันทึกภาพไว้ได้ แต่ในวัน

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายสีลม ศรีแก้ว, อ้างแล้ว.

เดียวกันนั้นช่วงจุลมน เจ้าหน้าที่ตำรวจออกดูกล้องวงจรปิด หลังจากเจ้าหน้าที่ดูกล้องวงจรปิดภาพในวันนั้นก็หายไปพร้อมกับนายตำรวจ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ไม่ดำเนินการหรืออะไรแต่อย่างใดเลย ปัญหาจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนพบว่า คือการไม่ได้รับความสำคัญในการร่วมดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาในชุมชนทั้งด้าน การศึกษา ยาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน จากหน่วยงานราชการ เมื่อมีปัญหาที่ไม่สนใจกับปัญหา ไม่มีคณะทำงานเข้ามาดูแลเจ้าหน้าที่สาธารณะสุขมีน้อย น่าจะมีคณะทำงานที่เป็นคนในชุมชนและกรุงเทพมหานคร ส่งไปอบรมให้สามารถดูแลช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน หรือในรูปของสาธารณสุขชุมชน สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแล กรณีขยะ กรุงเทพมหานคร ให้อุปกรณ์ เช่น ไม้กวาด ถังขยะ ให้ชุมชนที่อยู่ในซอยที่เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดไม่ค่อยกวาดให้กวาดมารวมกันที่จุดใดจุดหนึ่ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดมาเก็บต่อ แต่สำนักงานเขตไม่ให้ความร่วมมือ^{๒๖} ซึ่งจะส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ได้ กรุงเทพมหานคร ต้องให้การยอมรับรับฟังความเห็นพิจารณาข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน เพื่อจะสร้างให้ชุมชนน่าอยู่ กรุงเทพฯ น่าเที่ยว^{๒๗}

วัดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีศักยภาพและรอบรู้ เข้าร่วมในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน^{๒๘} วัดเป็นศาสนสถานที่คนในชุมชนให้ความเคารพ และอยู่ร่วมกันในสังคมโดยอาศัยซึ่งกันและกัน ดังกระแสพระราชดำรัสที่ว่า “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน วัดประกอบด้วยปูชนียสถานและปูชนียบุคคลที่ควรแก่การสักการบูชา พระในวัดในชุมชนสามารถร่วมแก้ปัญหา ทั้งการศึกษา และยาเสพติด ประสานความสามัคคีของคนในชุมชน และสามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของคนในชุมชนได้ ดังนั้น ผู้นำชุมชนจะรู้ว่าปัญหาของชุมชนอยู่ที่ไหน ใครส่ง ใครสนับสนุน ใครจำหน่าย ผู้นำชุมชน ข้าราชการ พระ จึงมีได้มีส่วนในการระดมความคิดในการแก้ปัญหายาเสพติด^{๒๙}

การปฏิบัติและดำเนินงานของชุมชน จะได้มาจากคำถามที่ว่า ในชุมชนใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการ/กิจกรรมใดได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ในชุมชนโดยการช่วยเหลือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงาน และการขอความช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นความสามารถของผู้นำชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยจิตอาสาและกายอาสา^{๓๐} ขณะเดียวกัน กรุงเทพมหานคร ต้องให้การยอมรับว่าชุมชน มีความสามารถในการตัดสินใจ เพราะเป็นเจ้าของพื้นที่รู้ปัญหาดี แก้ปัญหาได้ ให้โอกาสได้แก้ปัญหาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งด้านการศึกษา ยาเสพติด

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายเกษม รุ่งศรี, อ่างแล้ว.

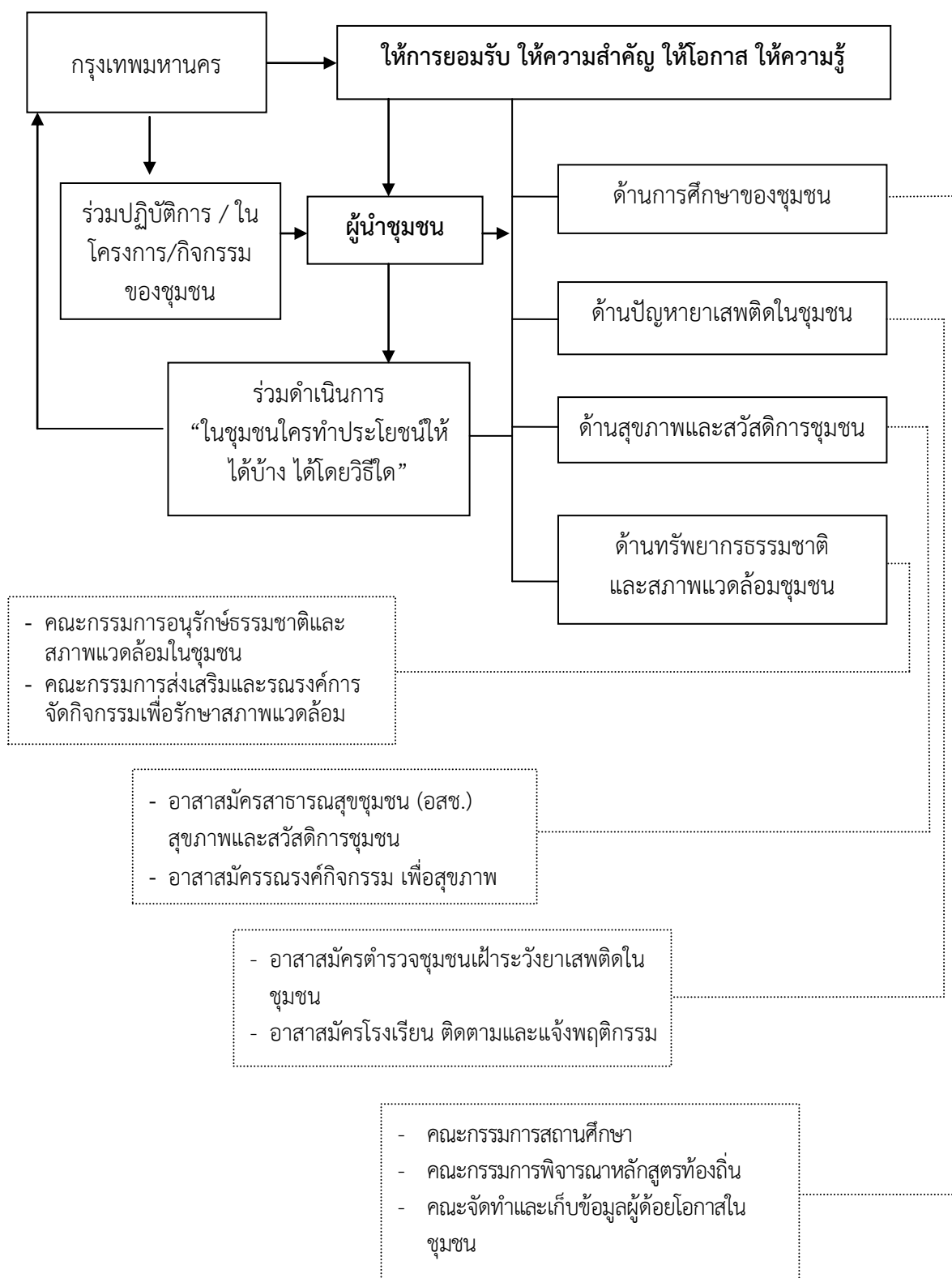
^{๒๗} สัมภาษณ์ นายชัชวาล คงอุดม, อ่างแล้ว.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, อ่างแล้ว.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระครูปลัดนายกัณฑ์สุริย, สิริบุญโญ, อ่างแล้ว.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ

สุขภาพคนในชุมชน ให้การเรียนรู้วิธีการขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี และยั่งยืน จึงสรุปเป็น กระบวนการระหว่างกรุงเทพมหานคร และผู้นำชุมชนในการร่วมมือกัน ร่วมปฏิบัติ/ดำเนินการ ในแนวทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ที่เน้นชุมชนมีส่วนร่วม โดยการร่วม เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อให้มีการระดมการมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา ในชุมชนและแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติของสำนักงานเขตและกรุงเทพมหานคร จะเป็นนโยบายและแผนการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นจริง ๆ และส่งเสริม โดยการให้การอบรม/สัมมนา ดูงานตามเขตต่าง ๆ ที่ประสบผลสำเร็จในแต่ละเรื่อง เช่น ชุมชน ที่ประสบความสำเร็จเรื่องธุรกิจ SML ในแต่ละชุมชน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกัน และกัน กรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนในเขตกรุงเทพมหานครให้มีความเป็น ระเบียบ มีความสวยงาม และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและพื้นที่ใช้สอยอื่นในชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ และ โครงข่ายการบริการสาธารณะ ส่งเสริมการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย พัฒนาการบริการ ทางสังคมการบริการสาธารณสุข สาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน มีคุณภาพมากขึ้น ควบคุมสภาพแวดล้อมของชุมชนให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัย โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนา ซึ่งมุ่งเน้น การพัฒนาความมั่นคงในสิทธิการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย จึงเป็นสาเหตุให้มีการศึกษาข้อมูลของ ชุมชนซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญอันจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะ และข้อเท็จจริงของชุมชนในเขต กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ปัจจุบันชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ไม่มีความพร้อมในด้านการ จัดบริการพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชน ขาดการวางแผนควบคุมการใช้ประโยชน์ ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการตั้งถิ่นฐานและชุมชนแออัด เกิดผู้ด้อยโอกาสทั้งในด้าน การศึกษาและการหารายได้ในการดำรงชีวิต ชุมชนมีสภาพทรุดโทรมไร้ระเบียบ ผู้นำชุมชนและคนใน ชุมชนจึงต้องเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในการเสนอปัญหา และร่วมดำเนินการในการแก้ปัญหาในชุมชนของตนเอง ตามแผนภูมิที่ ๔.๒ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๒ แสดงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ/ปฏิบัติการ

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ปัญหาที่พบจากข้อเสนอแนะและจากการสัมภาษณ์พบว่า หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการรับผลประโยชน์ ซึ่งสัมพันธ์กับแบบสอบถามเชิงปริมาณที่สอบถามผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก จึงนำเสนอปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังตารางที่ ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๒ สรุปแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการรับผลประโยชน์
เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และ
ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

การบริหารของ องค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านการศึกษา	- การด้อยโอกาสทางสังคม - ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	- กระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น วัดในชุมชนเข้าร่วมโครงการช่วยเหลือ ทุน อาหาร และที่พัก - เด็กพิการและคนด้อยโอกาส ได้รับการแก้ไขทั้งในรูปของการศึกษาในระบบและนอกระบบ เช่น โรงเรียนผู้ด้อยโอกาส
ด้านปัญหาเสพติด	- ปัญหาครอบครัว	- ส่งเสริมการป้องกัน จัดกิจกรรมเพื่อครอบครัว - การประกันความเสี่ยงในการเฝ้าระวัง และป้องกันภัยยาเสพติด - บุตรหลาน คนในชุมชน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน - ลดปัญหาอาชญากรรม ชุมชนปลอดภัยยาเสพติด
ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน	- ภาวะผู้สูงอายุในสังคม - คนพิการ เด็กด้อยโอกาส	- ผู้สูงวัย ได้รับการดูแลโดยคนในชุมชน - คนพิการมีสวัสดิการเพิ่มขึ้น - คนส่วนใหญ่มีสุขภาพชีวิตที่ดี ได้รับการเอาใจใส่จากหน่วยงานของรัฐ - ประชาชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการดูแลสุขภาพที่ดีด้วยตนเอง - การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพระยะยาวอย่างมีคุณภาพ (บัตรทอง)

ตารางที่ ๔.๒๒ (ต่อ)

การบริหารของ องค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- สภาพแวดล้อมไม่น่าอยู่ - ปัญหาขยะในชุมชน	- โครงการ “หน้าบ้านน่ามอง” ชุมชนน่าอยู่ เสริมสร้างสังคมที่มั่นคง - โครงการนำเศษอาหาร เลี้ยงสัตว์ ให้สำนักงานเขตเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูล ผู้นำชุมชนรวบรวมข้อมูลในแต่ละชุมชน - โครงการทำปุ๋ยใช้ในครัวเรือน จากเศษผัก และผลไม้

จากตารางที่ ๔.๒๒ อธิบายได้ว่า ผู้นำชุมชนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเป็นชุมชนและเลือกผู้นำ เพื่อช่วยเหลือสังคมที่ตนเองอยู่อาศัยให้มีความเจริญก้าวหน้า ต้องการพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับชุมชน และจากการสัมภาษณ์ พบว่า ถ้าผู้นำชุมชนสามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นในชุมชนจะทำให้ปัญหาไม่ขยายผลออกไป^{๓๑} ในแต่ละเดือนสำนักงานเขตจะเรียกประชุมผู้นำชุมชน เพื่อรายงานกิจกรรมต่าง ๆ และขอความร่วมมือจากชุมชน^{๓๒} ชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน เช่น การจัดลานกีฬาสำหรับชุมชน ผู้นำชุมชนได้สำรวจสถานที่รกร้างว่างเปล่าในชุมชน และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อหางบประมาณมาจัดปรับปรุงสถานที่ เพื่อให้เป็นลานกีฬาของคนในชุมชน ให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่แข็งแรง เกิดความสามัคคี มีสุขภาพที่แข็งแรง^{๓๓} เช่นในเรื่องการจัดเจ้าหน้าที่หรือให้คนในชุมชนร่วมกันจัดเวรยามรักษาเวรยามป้องกันภัยยาเสพติด เป็นการลดภาระผู้ปกครอง ชุมชนปลอดภัย^{๓๔} ให้เข้าร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ผู้นำชุมชนได้รับผลประโยชน์ในการมีส่วนร่วมจากกิจกรรมที่ชุมชนได้รับผลกระทบและหาสาเหตุ หาแนวทางแก้ไข หางบประมาณในการแก้ปัญหานั้นเอง ในส่วนของผลประโยชน์ที่เป็นการนำนโยบายมาปฏิบัติ กรุงเทพมหานครต้องทำความเข้าใจให้ชุมชนได้เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมว่าชุมชนจะได้รับอะไร ถ้าหากทุกคนได้ร่วมกันสำรวจ หาสาเหตุของปัญหา เรียนรู้แนวทางป้องกัน และหาทางแก้ไข จากการที่ชุมชนเป็นเจ้าของปัญหา และเรียนรู้ป้องกัน แก้ไขเอง ผลที่ได้จะเป็นการแก้ปัญหาระยะยาวต่อชุมชน ตนเอง บุตรหลาน และสมาชิก

^{๓๑}สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๓๒}สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรารณ, อ้างแล้ว.

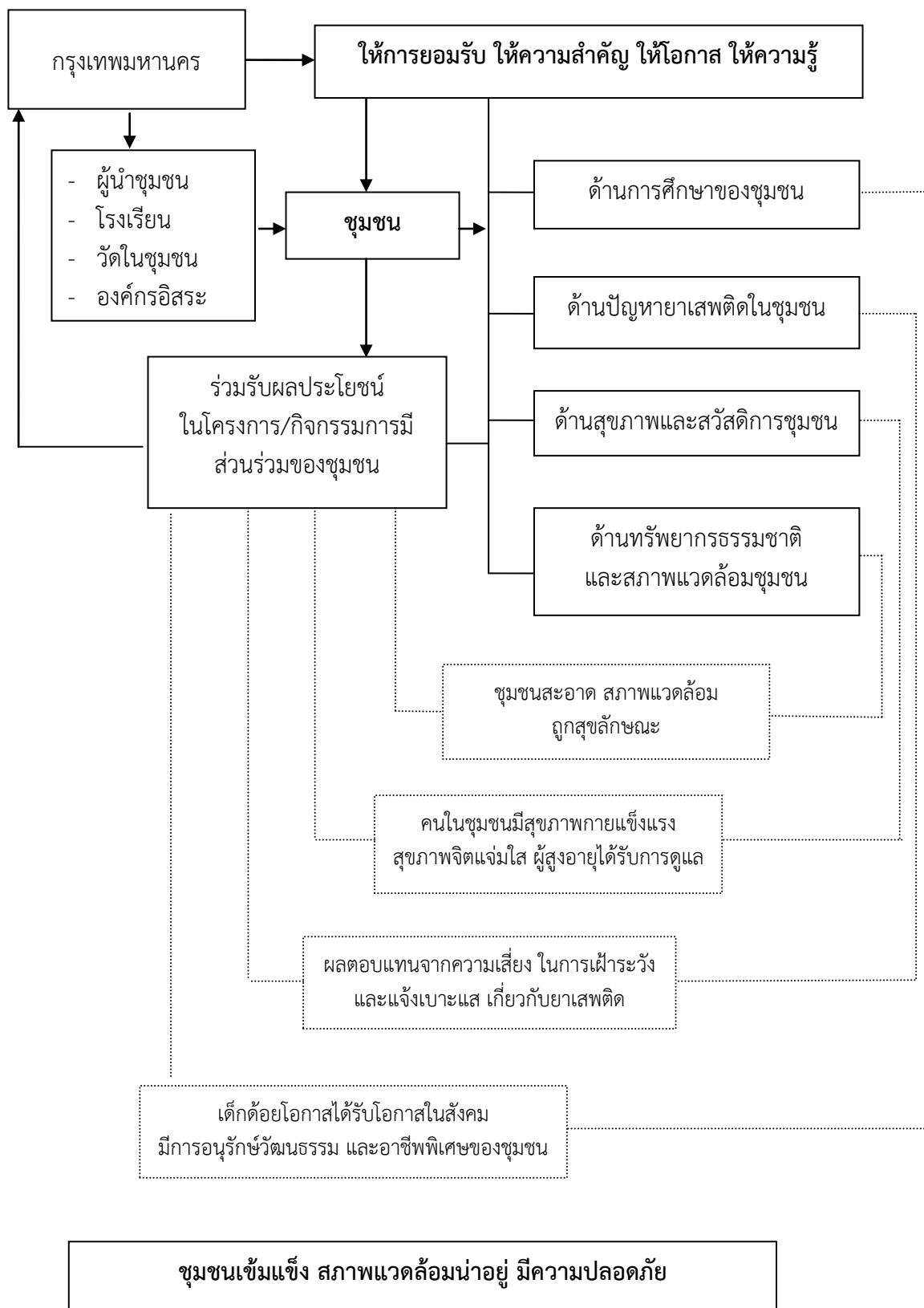
^{๓๓}สัมภาษณ์ นายสลิ้ม ศรีแก้ว, อ้างแล้ว.

^{๓๔}สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

ร่วมในสังคม จึงจะเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชนตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน ในแนวทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ที่เน้นชุมชนมีส่วนร่วม โดยมีองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ให้ความร่วมมือและเกิดความสามัคคี และสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชน

การเรียนรู้จะสนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การมีข้อมูลเด็กด้อยโอกาส คนพิการ โดยส่งเสริมให้ได้รับโอกาส เช่น การจัดหาทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้สำหรับคนด้อยโอกาส เช่น วัดสนับสนุนทุนการศึกษา อาหาร ที่อยู่ อาศัย หรือได้รับการแก้ไขทั้งในรูปของการศึกษาในระบบและนอกระบบ เช่น โรงเรียนผู้ด้อยโอกาส ทำให้ทุกคนได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน การร่วมกันแก้ปัญหาหาสาเหตุ ในการแจ้งเบาะแสคนซื้อคนขาย คนในชุมชนจะได้รับประโยชน์โดยบุตรหลานจะปลอดภัยจากยาเสพติด การได้รับการจัดสรรสถานที่เพื่อการออกกำลังกาย เช่น ลานกีฬา โดยกรุงเทพมหานคร หรือสถานที่ในวัด ประชาชนก็จะมีสุขภาพแข็งแรง ลดปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ การจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม มีการรณรงค์การแก้ปัญหาขยะเน่าเหม็น คูคลองปราศจากขยะ ทำให้ลดปัญหามลพิษ โดยชุมชนจะช่วยกันป้องกัน ทำให้เกิดการแก้ปัญหาในระยะยาวได้

จึงสรุป แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของผู้นำชุมชน จากการได้รับการยอมรับ ได้รับโอกาส จากกิจกรรมที่ได้ร่วมในการตัดสินใจ หาสาเหตุ และดำเนินการแก้ไข โดยของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน อย่างมั่นคง ตามแผนภูมิที่ ๔.๓ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๓ แสดงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ปัญหาที่พบจากข้อเสนอแนะและจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลน้อย ซึ่งสัมพันธ์กับแบบสอบถามเชิงปริมาณที่สอบถามผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง จึงนำเสนอปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังตารางที่ ๔.๒๓

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน ของผู้นำชุมชน

การบริหารของ องค์กรส่วนท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
	ประเด็น/ปัญหา	แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านการศึกษา	- บทบาทผู้นำชุมชนในสถานศึกษา	- ร่วมประเมินคุณภาพสถานศึกษา - ร่วมประเมินหลักสูตรท้องถิ่น - ร่วมประเมินปัญหางบประมาณของโรงเรียน - ร่วมประเมินคุณภาพนักเรียน - ร่วมคัดเลือก เพื่อรับทุนทางการศึกษา - ร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ระบบ
ด้านปัญหาเสพติด	- สถิติการจับยาเสพติดมีมากขึ้น	- ร่วมประเมินปัญหาเสพติดในชุมชน - ร่วมจัดทำแผนเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน - ร่วมแจ้งเบาะแสยาเสพติดในชุมชน
ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน	- เจ้าหน้าที่ดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพมีน้อย - ประชาชนไม่สนใจสุขภาพ สุขอนามัยของตนเอง	- ร่วมประเมินสุขภาพคนในชุมชน - ร่วมรายงานผลเพื่อนำเข้าแผนพัฒนาของสำนักงานเขต - ร่วมประสานงานกับหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องสุขภาพของคนในชุมชน
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- ไม่มีบทลงโทษที่จริงจัง - ขาดการรณรงค์ส่งเสริมกิจกรรมให้ความรู้	- ร่วมประเมินสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อจัดทำแผนชุมชน - ร่วมประเมินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชน - ร่วมติดตามและประเมินแผนพัฒนาของสำนักงานเขต และกรุงเทพมหานคร ในแต่ละกิจกรรม

จากตารางที่ ๔.๒๓ อธิบายได้ว่า จากปัญหาที่ผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทที่จริงจังในสถานศึกษา และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีปริมาณมากขึ้น ขาดความรู้ในการสังเกตคนติดยา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นปัญหาสังคมทุกวันนี้ทำให้สังคมมีปัญหา เพราะพื้นฐานสังคมขาดการให้ความรู้ที่แท้จริงแก่คนในสังคม จึงไม่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ร่วมกันประเมินผลกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และกิจกรรมไหนที่ต้องดำเนินการต่อ กิจกรรมใดที่ต้องส่งเสริมบ้าง ที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาอะไร จะแก้ไขแบบไหน การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ได้แสดงออกถึงความต้องการของชุมชนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงชุมชนของตนเอง^{๓๕} ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติ ในกิจกรรมความต้องการนั้น ๆ หลังดำเนินการก็ต้องประเมินความเป็นไปได้ว่าจะดำเนินการต่อหรือแก้ไขอย่างไร มีตัวช่วยหรือไม่ หากนับจากอดีตถึงปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชน ในประเทศไทยยังประสบปัญหาในทางปฏิบัติ ทำให้กระบวนการ และผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน มักไม่ได้รับการยอมรับ ในการจะเข้ามามีส่วนช่วยสังคมให้เข้มแข็ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๕๐ ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม^{๓๖} ร่วมประเมินคุณภาพสถานศึกษา ร่วมประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมประเมินปัญหางบประมาณของโรงเรียน ร่วมประเมินคุณภาพนักเรียน ร่วมคัดเลือก เพื่อรับทุนทางการศึกษา ร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ฐานครอบครัว^{๓๗} ประเมินปัญหายาเสพติดในชุมชน ร่วมจัดทำแผนเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน ประเมินสุขภาพคนในชุมชน^{๓๘} ประสานงานกับหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องสุขภาพของคนในชุมชน ประเมินสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อจัดทำแผนชุมชน สร้างจิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากร สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิม^{๓๙}

การร่วมประเมินผล เป็นกิจกรรมที่ขาดหายไปจากการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ส่งเสริมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่เน้นการสั่งการและขอร้องมากกว่าให้ชุมชนตัดสินใจ และไม่เปิดโอกาสชุมชนได้นำเสนอปัญหา ความต้องการ ไม่เห็นความสำคัญในความสามารถของชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ในการแก้ปัญหา จึงต้องให้โอกาส ให้ความสำคัญ และให้ความรู้ที่ถูกต้อง อย่างต่อเนื่องแก่ชุมชน สังคม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล จะต้องสร้างความรู้

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก, ประธานสาขารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖, และ สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร, อ่างแล้ว.

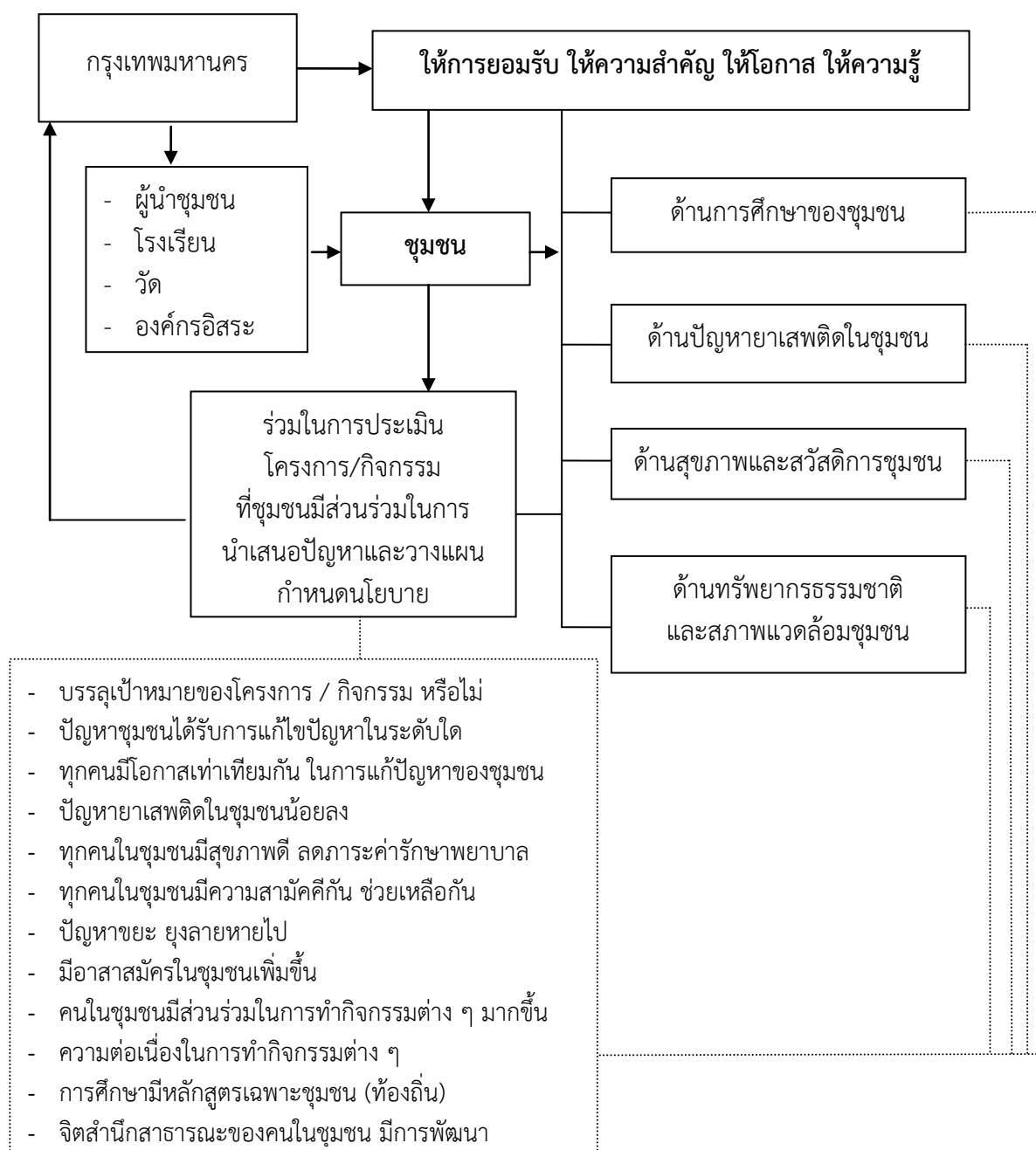
^{๓๖} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร, อ่างแล้ว.

^{๓๗} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ่างแล้ว.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ่างแล้ว.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, อ่างแล้ว.

ความเข้าใจ และขอความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการร่วมประเมินกิจกรรมของภาครัฐ^{๔๐} โดยให้โอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม ต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา และประเมินผลได้ผลเสีย ข้อแก้ไขของกิจกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสรุปแนวทางส่งเสริมผู้นำชุมชนให้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังแผนภูมิที่ ๔.๔

แผนภูมิที่ ๔.๔ แสดงการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

^{๔๐}สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก, อ่างแล้ว.

(๓) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

จากการข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชน และจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน นักวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาอาชญากรรม สุขภาพและสวัสดิการสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม แต่ละประเด็น ดังนี้

กรุงเทพมหานคร ไม่ให้การยอมรับและส่งเสริมผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนให้มีส่วนร่วม หรือนโยบายการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนไม่ชัดเจน และการประสานงานกับชุมชนหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่มีลงพื้นที่ตรวจสอบปัญหาหรือหาทางแก้ปัญหาให้ชุมชนอย่างจริงจัง เมื่อมีนโยบายที่ต้องได้รับความร่วมมือจึงจะประสานงานไปยังผู้นำชุมชนเพื่อขอความร่วมมือ^{๔๑} เช่น นโยบายแก้ปัญหาขยะ เมื่อเกิดปัญหามีคนป่วยไข้เลือดออก ก็จะส่งเจ้าหน้าที่ออกกำจัด^{๔๒} การแพร่ระบาดของยาเสพติด การดูแลสุขภาพของคนในชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขยังมีน้อยไม่ทั่วถึง ความปลอดภัยของคนในชุมชน การเฝ้าระวังที่เปลี่ยน ตึกร้าง ต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาดูแลให้มากกว่านี้ ต้องการให้หน่วยงานของกรุงเทพเข้ามาดูแลช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสในชุมชน ปัญหาลูกน้ำยุงลายในชุมชน ต้องการให้หน่วยงานส่งผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทางเข้ามาดูแลชุมชน ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน การไม่ได้รับความร่วมมือกับนักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายตรงข้าม^{๔๓} หน่วยงานราชการไม่ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาในชุมชน หน่วยงานราชการก็ยังอยู่บนหอคอย ทั้ง ๆ ที่สำนักงานเขตได้จัดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม แต่ปัญหาลูกน้ำยุงลายก็ยังไม่หมดไปจากชุมชน สวัสดิภาพของคนในชุมชนยังไม่ทั่วถึง ไม่เหมือนกับนโยบายเราจะดูแลท่าน

ผู้วิจัยสรุปแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากปัญหาการมีส่วนร่วม จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ ๔ ประเด็น คือ การให้การยอมรับ การให้ความสำคัญ การให้โอกาส และการให้ความรู้ อธิบายได้ดังนี้

การให้การยอมรับ การที่กรุงเทพมหานครให้มีการขึ้นทะเบียนผู้นำชุมชน และสามารถที่จะจัดกิจกรรม และสำนักงานเขต จะให้ทุนสนับสนุนในแต่ละกิจกรรม โดยต้องนำไปเสร็จและรูปถ่ายประกอบการเบิก แต่ละชุมชนได้งบประมาณต่างกันไป เมื่อผู้นำชุมชนได้รับการยอมรับให้เข้าร่วม

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายเกษม รุ่งศรี, อ้างแล้ว.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๔๓} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

ก็เริ่มให้ความสำคัญตามมา เป็นการยอมรับตามราชกิจจานุเบกษา ว่าด้วยระเบียบกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับชุมชน การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องก่อให้เกิดความผูกพัน (Commitment)

การให้ความสำคัญ จากปัญหาที่ผ่านมาทำให้วิเคราะห์ได้ว่า การที่สำนักงานเขตและเจ้าหน้าที่ไม่ได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจความต้องการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน เช่น ชุมชนต้องการรายงานเหตุการณ์ในชุมชน ก็ทำไม่ได้ ความต้องการทางด้านการศึกษาวิชาชีพ การส่งเสริมจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนร่วม เห็นถึงความจำเป็นและปัญหาที่ผู้นำชุมชนพบในชุมชน และผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการชักนำชุมชน และทุกคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

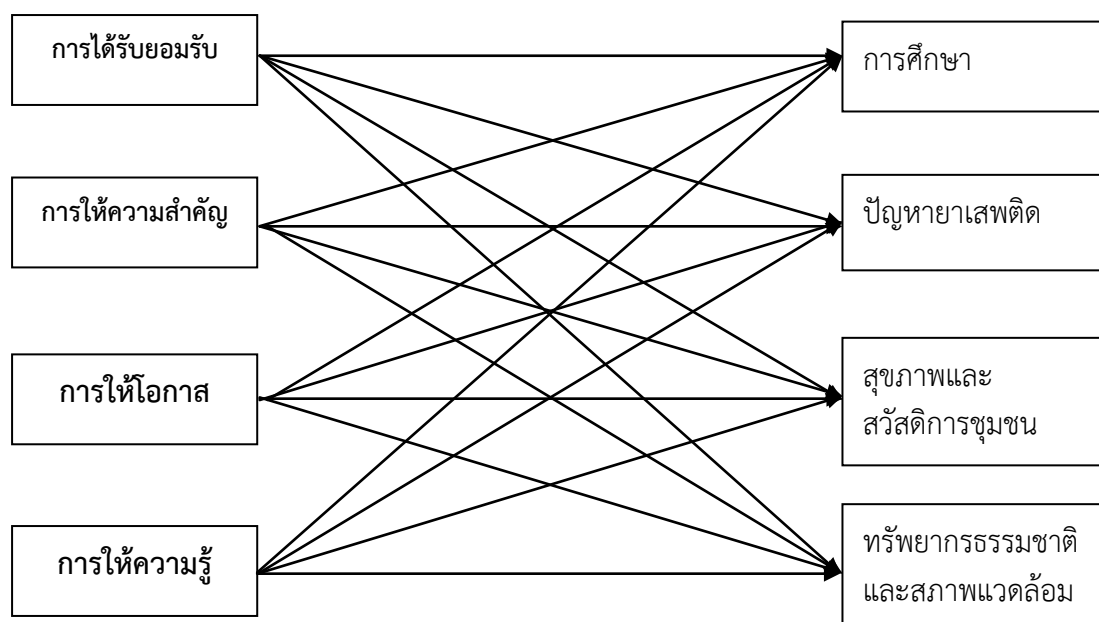
การให้โอกาส จากปัญหาการไม่ได้รับโอกาสจากหน่วยงานราชการ ทำให้ผู้นำชุมชนไม่ได้นำเสนอสิ่งที่ต้องการ เช่น ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน การจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมหรือสิ่งที่ชุมชนต้องการ เช่น การเปิดสอนอาชีพระยะสั้น ๆ ไม่เกิน ๒-๓ วัน การให้โอกาสเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร การไม่ให้การยอมรับ และไม่เห็นความสำคัญ ทำให้สูญเสียโอกาส ในการนำเสนอปัญหา ความต้องการ และแนวทางแก้ไข

การให้ความรู้ ปัญหาที่สำคัญของชุมชน การไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ทำให้เสียโอกาส ทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่ผิด เช่น ไม่เข้าใจและไม่มีจิตสำนึกเกี่ยวกับขยะ ทำให้คนในชุมชนไม่สนใจต่างคนต่างทิ้ง เกิดการแก้ปัญหาที่ผิด เช่น โครงการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน นักเรียนเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยมูลฝอยอันตราย และขยะเศษอาหาร การสนับสนุนการตั้งถังขยะแยกประเภทในสถานศึกษา อาคารสูง (สำนักงาน/ที่พักอาศัย) หมู่บ้านจัดสรร ห้างสรรพสินค้า และจัดระบบการจัดเก็บมูลฝอยแยกประเภท การสร้างความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำมาตรการทางเศรษฐกิจมาส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภค (ลด/ใช้ซ้ำ/นำกลับมาใช้ใหม่)^{๔๔}

ผู้วิจัยจึงนำเสนอปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ที่ขาดหายไปจากการส่งเสริม เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และพัฒนาให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การนำเสนอปัญหา การร่วมแก้ปัญหา และการรับประโยชน์จากการแก้ปัญหานั้น ๆ และส่งเสริมแนวทางป้องกันปัญหาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหา ในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นระบบแบบแผนและมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ตามหลักการกระจายอำนาจ เป็นแผนภูมิของปัญหาและกิจกรรมการบริหารท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ตามแผนภูมิที่ ๔.๕ ดังนี้

^{๔๔}สัมภาษณ์ น.ส.สุธีรา เชื้อนขันธเจริญ, ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เขตบางคอแหลม, วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๗.

**สรุปปัญหาการมีส่วนร่วม
ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร**

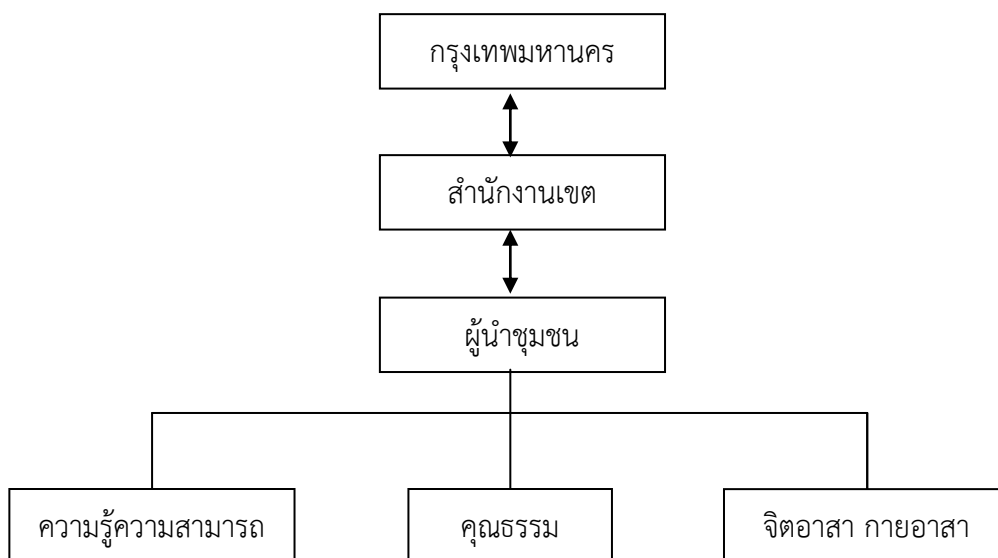
แผนภูมิที่ ๔.๕ แสดงแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมด้านต่าง ๆ

(๔) สรุปการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม สิ่งแรกที่ต้องพิจารณา คือ บทบาทและคุณสมบัติของผู้นำชุมชน ที่เป็นคนกลางที่ต้องรับผิดชอบต่อชุมชนและร่วมประสานกับงานกับสำนักงานเขต และ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การบริหารจัดการการปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบาย แผนงาน กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมีการกระจายการปกครองไปยังประชาชน ตามแผนพัฒนาฯ ๑๒ ปี ของกรุงเทพมหานคร ได้รับการถ่ายทอดจาก กรุงเทพมหานคร/สำนักงานเขต ไปยังชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อเป็นการลดภาระและเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริงของหน่วยงานราชการ ซึ่งผู้นำจะต้องเสียสละทั้งกำลังใจ กำลังกาย และ กำลังทรัพย์ ด้วยความรู้ความสามารถของผู้นำชุมชน

การให้ผู้นำการเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ปัญหาอาเสพติด ปัญหาสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน ผู้นำชุมชนสามารถนำเสนอเพื่อแก้ปัญหา ด้านการศึกษา ปัญหาอาเสพติด ปัญหาสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน ผู้นำชุมชนไม่ได้ร่วมในการร่วมพิจารณากิจกรรม นโยบาย แผนพัฒนาชุมชน เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ชุมชน

ต้องได้รับความรู้ที่ถูกต้องทันสมัย ตรงความต้องการและเหตุการณ์ เพื่อรู้เท่าทันปัญหา เช่น ด้านการศึกษา ปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ หรือความรู้ในการประสานงานร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ ในเขต

แผนภูมิที่ ๔.๖ แสดงคุณสมบัติและความสัมพันธ์ของผู้นำชุมชนในการเป็นคนกลางเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน

จากการสัมภาษณ์ พบแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ได้ ๔ ประเด็น คือ ๑) การให้การยอมรับ ๒) การให้ความสำคัญ ๓) การให้โอกาส และ ๔) การให้ความรู้ อธิบายได้ดังนี้คือ

การให้การยอมรับ กรุงเทพมหานคร ยอมรับในการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชุมชน^{๔๕} การที่กรุงเทพมหานครมีระเบียบปฏิบัติ ให้กลุ่มคนที่จัดตั้งกันอย่างมีวัตถุประสงค์ มีคณะทำงานที่พร้อมจะพัฒนาชุมชน สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือจาก กรุงเทพมหานคร ในการรวมตัวกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาชุมชน ผ่านสำนักงานเขตได้ ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทที่แท้จริงในการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศชาติ ต่อไป

การให้ความสำคัญ กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการร่วมวางแผน เพราะรู้บริบทของชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นเจ้าของปัญหาในชุมชน ในการกำหนดกิจกรรม กำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาชุมชน และกรุงเทพมหานครผ่านสำนักงาน

^{๔๕}สัมภาษณ์ พระครูปลัดนายนวณัฐ สิริปัญโญ, อ่างแล้ว.

เขตในการส่งเสริมให้ความร่วมมือตามขนาดของชุมชน สามารถนำไปเสริมและภาพประกอบกิจกรรมไปขอรับที่เขตโดยผ่านฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

การให้โอกาส กรุงเทพมหานคร ให้โอกาสผู้นำชุมชนในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ปัญหาได้จริง ชุมชนจะเกิดความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา และจะช่วยกันดูแลโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ ที่ตนเป็นเจ้าของร่วม และรับผลประโยชน์ร่วม ให้ค่าตอบแทนและเสียสละเวลา เช่น เพิ่มเบี้ยประชุมจากเดิมวันละ ๔๐๐ บาท ไม่คัมค่าเดินทางและทำรายงาน สนับสนุนเงินทุนชุมชน โดยให้ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบและบริหารเงินเอง^{๔๖} จัดสัมมนาผู้นำชุมชนทุกเขตทั้งกรุงเทพมหานคร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นการถอดบทเรียนชุมชน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเยี่ยมชุมชนดีเด่นของแต่ละเขต โดยกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพ

การให้ความรู้ การพัฒนาในทุกมิติทุกหน่วยของสังคม เช่น การเมือง ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารจัดการ^{๔๗} การมีส่วนร่วมในการพัฒนา หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความรู้ในโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลและมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ทุกวันนี้ที่สังคมมีปัญหา เพราะภาครัฐขาดการให้ความรู้ที่แท้จริงแก่ประชาชน เช่น โครงการประชานิยมดีหรือไม่ ต้องมีเงื่อนไขอย่างไร จึงจะดี มีข้อเสียอย่างไร ต้องชี้แจงให้ประชาชนรับทราบ ทั้งข้อดีและข้อเสีย^{๔๘} และทำให้ชุมชนสามารถประเมิน โครงการ/กิจกรรมนั้นต่อว่าเกิดผลประโยชน์อะไรต่อชุมชนและสังคม อย่างเช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วม แต่ไม่มีขอบเขต ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่สร้างความแตกแยกของคนในสังคมขยายวงกว้างออกไป เพราะการไม่ให้ความรู้ที่แท้จริง^{๔๙} และความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำชุมชน^{๕๐}

^{๔๖} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๔๗} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

^{๔๘} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๔๙} สัมภาษณ์ น.ส.สุธีรา เชื้อนันทน์เจริญ, อ้างแล้ว.

^{๕๐} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

สรุปแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ในชุมชน หลายท่านได้เห็นคล้อยต่องัง นำเสนอในรูปแบบตารางและอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานครต่อผู้นำชุมชน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก			
ประเด็นบ่งชี้	ความถี่	รูป/คนที่	ร้อยละ
1. ด้านการศึกษา	๑๒	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๑๐, ๑๒, ๑๕, ๑๖, ๑๙	๒๔.๐%
2. ด้านปัญหายาเสพติด	๑๕	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙	๓๐.๐%
3. ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน	๑๒	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๗, ๑๘,	๒๔.๐%
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม	๑๑	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๘	๒๒.๐%
รวม			๑๐๐%

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants Indicators) มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายได้โดยการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

ลำดับที่ ๑ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗ ได้แก่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ประกอบการมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น ๆ^{๕๑} เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล

ด้านปัญหายาเสพติด ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้นำชุมชน ต้องรอบรู้สภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อมในชุมชน^{๕๒} ของตนมีปัญหาเสพติดอยู่ในระดับใด มีแหล่งขายแหล่งซื้อ ผู้นำชุมชน สำนักงานเขต

^{๕๑}สัมภาษณ์ พระครูปลัดนายนววัฒน์สุรวัฏ สิริปัญโญ, อ้างแล้ว.

^{๕๒}สัมภาษณ์, พระสุธีธรรมมานวัตร ผศ.ดร. และ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ้างแล้ว.

สถานีนามัย ในชุมชน ต้องร่วมมือกันให้ความรู้พิษภัยของยาเสพติด ผลดี ผลเสีย โทษของการติดยาเสพติด แก่พ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชน^{๕๓} ต้องให้ความรู้ทั้งในโรงเรียน นอกห้องเรียน ต้องให้ความรู้ในการสังเกตแก่ผู้ปกครอง เพื่อน^{๕๔} เพื่อคอยสังเกตพฤติกรรมบุตรหลาน และคนรอบข้าง จะได้แก้ปัญหาได้ทัน โดยผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหาเสพติดในระดับชุมชน^{๕๕}

การร่วมปฏิบัติการ กรุงเทพมหานคร ต้องให้โอกาสผู้นำชุมชน^{๕๖} ในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน^{๕๗} และแนวทางแก้ไขร่วมกับสำนักงานเขตและสถานีตำรวจ ให้โอกาสผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการของตนแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๕๘}

การร่วมรับผลประโยชน์ ด้านปัญหายาเสพติด กรุงเทพมหานคร ต้องให้ความสำคัญแก่ผู้นำชุมชน ในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน และร่วมป้องกันยาเสพติดกับสำนักงานเขต สถานีตำรวจ และโรงเรียน^{๕๙} ให้โอกาสผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการของตนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดในชุมชน^{๖๐}

การร่วมประเมิณผล ด้านปัญหายาเสพติด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชน สามารถนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน^{๖๑} มีความถนัดในพื้นที่มากกว่า และร่วมป้องกันยาเสพติด^{๖๒} กับสำนักงานเขตและสถานีตำรวจ ให้โอกาสผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการของตนแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๖๓}

ลำดับที่ ๒ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑ ได้แก่ การให้โอกาส ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญและเห็นสอดคล้องกันว่า กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ควรให้โอกาสในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการได้นำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมิณผล

^{๕๓} สัมภาษณ์, พระเทพวิสุทธิกวี (เกษม สยวโธ), อ้างแล้ว.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก, อ้างแล้ว.

^{๕๕} สัมภาษณ์ พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโณ), อ้างแล้ว.

^{๕๖} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัย ท้าวมิตร, อ้างแล้ว.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายสิลม ศรีแก้ว และ พ.อ.บุญสนอง แจ่มศรี, อ้างแล้ว.

^{๕๘} สัมภาษณ์ พระเมธาวิญญู ดร. (สุเทพ ปลิวโก), อ้างแล้ว.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายเกษม รุ่งศรี, อ้างแล้ว.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นายบุญเชิด ชะวาลา, อ้างแล้ว.

^{๖๒} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, อ้างแล้ว.

ด้านการศึกษา ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้นำชุมชนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับบริบทสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพเด่น ความจำเป็น และความต้องการของชุมชน^{๖๔} เช่น ชุมชน ก็ต้องการภาษาจีนมากกว่าภาษาอังกฤษ โรงเรียนในบริเวณนั้นก็เน้นการสอนภาษาจีนในโรงเรียน ชุมชนในเขตตลิ่งชัน มีแหล่งท่องเที่ยวหลายที่ เช่น ตลาดน้ำ มีทัวร์จักรยาน ก็เน้นการเรียนภาษาอังกฤษโดยเจ้าของภาษาเป็นพิเศษ^{๖๕} การให้ความรู้โดยการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งคนพิการ ที่สอดคล้องกับความหลากหลายของอาชีพในชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ และสังคมเข้มแข็ง ครอบคลุมมั่นคง ให้ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของชุมชนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนระหว่างเศรษฐกิจชุมชนกับวิสาหกิจขนาดกลางและหริอวิสาหกิจขนาดใหญ่^{๖๖} สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เชิงธุรกิจให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี หรือ เช่น กรณีเขตภาษีเจริญ มีของเล่นจ๊วก็จะเชิญผู้ที่มีความชำนาญมาเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนในเขตภาษีเจริญ เป็นต้น และกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ก็ต้องให้ข้อมูลข่าวสารความรู้อื่น ๆ แก่ผู้นำชุมชน^{๖๗} เพื่อประกอบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้การสนับสนุนให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา^{๖๘} และการให้ความรู้^{๖๙}

การร่วมปฏิบัติการ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ให้โอกาสผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา^{๗๐} ร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายของโรงเรียน เพื่อสนองความจำเป็นและความต้องการของชุมชน เช่น ให้โอกาสในการร่วมแก้ปัญหาทุนการศึกษาเด็กด้อยโอกาส ได้เล่าเรียนในบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน^{๗๑}

การร่วมรับผลประโยชน์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องให้ความสำคัญผู้นำชุมชน โดยการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน เด็กนักเรียน เพื่อสนองความจำเป็นและความต้องการของชุมชน เช่น ให้โอกาสในการร่วมแก้ปัญหาทุนการศึกษาเด็กด้อยโอกาส ได้เล่าเรียนในบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน^{๗๒}

^{๖๔} สัมภาษณ์, พระสุธีธรรมานวัตร ผศ.ดร., อ้างแล้ว.

^{๖๕} สัมภาษณ์ พ.อ.บุญสนอง แจ่มศรี, อ้างแล้ว.

^{๖๖} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง และ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ้างแล้ว.

^{๖๗} สัมภาษณ์ พระครูปลัดนายวัฒน์สุรัฐ สิริปญโญ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก, อ้างแล้ว.

^{๖๘} สัมภาษณ์ พระเมธาวิเชียร ดร. (สุเทพ ปลิวโก), นางสาวสุจิตรา เชื้อนขันธเจริญ, อ้างแล้ว.

^{๖๙} สัมภาษณ์ พระเทพวิสุทธิกวี (เกษม สดลโต), อ้างแล้ว.

^{๗๐} สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, อ้างแล้ว.

^{๗๑} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, นายบุญเชิด ชะวาลา, นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นายสีลม ศรีแก้ว, นายชัชวาลย์ คงอุดม, นายเกษม รุ่งศรี, อ้างแล้ว.

การร่วมประเมิณผล กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชน มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ สามารถเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียน เด็กนักเรียน เพื่อสนองความจำเป็น และความต้องการของชุมชน เช่น ให้โอกาสในการร่วมแก้ปัญหาให้ทุนการศึกษาเด็กด้อยโอกาส ได้เล่าเรียนในบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกันได้

ลำดับที่ ๓ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑ ได้แก่ การให้ความสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็น และแนวคิดสอดคล้องกันว่า กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องเห็นว่าผู้นำชุมชน ชุมชนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในความรับผิดชอบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ รับพิจารณาปัญหาที่นำเสนอ การให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมิณผล

ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต สถานีอนามัย สาธารณสุขชั้นพื้นฐาน ต้องให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร แก่ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป^{๗๓} เพื่อให้เข้าถึงบริการและการป้องกัน เช่น หน้าร้อนต้องระวังโรคท้องร่วง จะต้องให้ความรู้ว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร โรงเรียนก็ต้องระวังเรื่องอาหาร และให้ความรู้แก่นักเรียน สถานีอนามัยอาจแจกแผ่นพับ ถ้าเป็นจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง เป็นต้น พัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเพื่อจัดการศึกษาในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยผู้เข้าศึกษาสามารถนำไปพัฒนางานหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและการศึกษาวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชน กรุงเทพมหานคร การพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน การส่งเสริมโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสถานศึกษาในระยะใกล้และมีรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

การร่วมปฏิบัติการ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต สถานีอนามัย สาธารณสุขชั้นพื้นฐาน ต้องให้โอกาสแก่ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ในการรับบริการสาธารณสุขชั้นพื้นฐานของรัฐ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กองทุนพัฒนาสังคมและมนุษย์ บัตรทอง ๓๐ บาท รักษาทุกโรค^{๗๔} เป็นต้น สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ หัตถกรรม บริการนวดเพื่อสุขภาพ บริการการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยรักษาคุณค่าเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งเมื่อนำภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปต่อยอดขยายผลในเชิงพาณิชย์

^{๗๓} สัมภาษณ์ พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโณ), พระเมธาวิญญูสร ดร. (สุเทพ ปลิวโก), พระโสภณธรรมเมธี, พระครูปลัดนายกัณฑ์สุริย สิริบุญโญ, อ่างแล้ว.

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโณ), พระเมธาวิญญูสร ดร. (สุเทพ ปลิวโก), พระโสภณธรรมเมธี, พระครูปลัดนายกัณฑ์สุริย สิริบุญโญ, อ่างแล้ว.

การร่วมรับผลประโยชน์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต สถานีอนามัยสาธารณสุข
ชั้นพื้นฐาน ต้องให้ความสำคัญแก่ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ในการได้รับการตรวจสอบ การรับ
บริการสาธารณสุขชั้นพื้นฐานของรัฐ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การร่วมประเมินผล กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต สถานีอนามัยสาธารณสุขชั้น
พื้นฐาน ต้องให้การยอมรับ ว่าผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ต้องได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานจากรัฐ
เหมือนกัน^{๗๕} เป็นต้น

ลำดับที่ ๔ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒ ได้แก่ การให้การยอมรับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็น
และแนวคิดสอดคล้องกันว่า กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่
คนในชุมชนให้ความเชื่อถือสามารถชักนำหรือชักชวนให้ปฏิบัติ ประพฤติดีประพฤติชอบได้ รับ
พิจารณาปัญหาที่นำเสนอ การให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ฝ่ายรักษาความ
สะอาดและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายโยธา ฝ่ายเทศกิจ ต้องร่วมกันตรวจสอบสภาพแวดล้อม นำเสนอ
ผู้อำนวยการเขต เพื่อให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อ เช่น ฝ่ายเทศกิจ ตรวจสอบอาคารน่าสงสัย
ผู้อำนวยการเขตต้องสั่งการให้ฝ่ายโยธาเข้าตรวจสอบต่อไปว่าก่อสร้างหรือต่อเติมตามเงื่อนไขและ
หลักฐานการขออนุญาตจากฝ่ายโยธา เป็นต้น โครงการสนับสนุน/ขยายผลกิจกรรมอาสาสมัครพิทักษ์
สิ่งแวดล้อม^{๗๖}

การร่วมปฏิบัติการ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ฝ่ายรักษาความสะอาดและ
สิ่งแวดล้อม ฝ่ายโยธา ฝ่ายเทศกิจ ต้องให้โอกาสผู้นำชุมชนเป็นผู้สำรวจปัญหาและนำเสนอแนว
ทางการแก้ไข โดยให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันแก้ไข ได้ตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และกระจายอำนาจการ
จัดการทรัพยากรของท้องถิ่นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ^{๗๗}

การร่วมรับผลประโยชน์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ฝ่ายรักษาความสะอาด
และสิ่งแวดล้อม ฝ่ายโยธา ฝ่ายเทศกิจ ต้องให้ความสำคัญแก่ผู้นำชุมชนในการเป็นแกนนำ สำรวจ

^{๗๕} สัมภาษณ์, รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง และนางสาวสุธีรา เชื้ออนันต์เจริญ, ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชร
ภรณ์, อ่างแล้ว.

^{๗๖} สัมภาษณ์ น.ส.จริยา ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ สำนักงานเขตบางกะปิ, อ่างแล้ว.

^{๗๗} สัมภาษณ์ พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโณ), พระเมธาวิญญู ดร. (สุเทพ ปลิวโก), พระครู
ปลัดนายแก้วพัฒนสุริย์ สิริบุญโญ, อ่างแล้ว.

ปัญหาและหาทางแก้ไข ได้ตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

การร่วมประเมนผล กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ฝ่ายรักษาความสะอาดและ สิ่งแวดล้อม ฝ่ายโยธา ฝ่ายเทศกิจ ต้องให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชน มีความสามารถ และมีศักยภาพใน การอนุรักษ์ และเป็นแกนนำ ร่วมอนุรักษ์และให้คนในชุมชนได้ร่วมตระหนักรู้ในคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน นักวิชาการ พระภิกษุ ถึงแนวทางการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ **ด้านการศึกษา** พบว่า ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มีบทบาทต่อคนใน ชุมชน และสามารถประสานงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน จึงส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการศึกษา โดย การร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นคณะกรรมการหลักสูตร^{๗๘} **ด้านปัญหายาเสพติด** จากการ สัมภาษณ์ พบว่า ให้ผู้นำชุมชนร่วมเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยยาเสพติด เป็นคณะกรรมการแก้ไข ปัญหาเสพติดในระดับหน่วยงาน^{๗๙} **ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน** จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรส่งเสริมผู้นำชุมชนให้เป็นคณะกรรมการพิจารณาการจัดการสวัสดิการชุมชน ให้เป็นผู้นำ คณะกรรมการส่งเสริมด้านสุขภาพแก่ชุมชน^{๘๐} **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม** จากการ สัมภาษณ์ พบว่า ควรส่งเสริมผู้นำชุมชนให้เป็นคณะกรรมการจัดการทรัพยากรและสภาพแวดล้อมใน ระดับชุมชน^{๘๑}

จากประเด็นปัญหา แนวทางการมีส่วนร่วม และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำ ชุมชน ที่ค้นพบ จึงนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้รู้หลักธรรม เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรม ในการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม พบว่า โดยผู้วิจัยนำหลักอปริหานิยธรรม มาบูรณาการในการส่งเสริมการมีส่วน ร่วมดังนี้

^{๗๘} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรารักษ์, อ้างแล้ว.

^{๗๙} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรารักษ์, อ้างแล้ว.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม, เขตบางกะปิ, วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗.

^{๘๑} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรารักษ์, อ้างแล้ว.

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การก่อตั้งชุมชนในกรุงเทพมหานคร ผู้นำชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการตั้งชุมชน ที่รวมตัวกันและเลือกผู้นำ ขึ้นทะเบียนตามข้อกำหนดของกรุงเทพมหานคร มิใช่เป็นการแต่งตั้งโดยเขตเป็นผู้คัดเลือกแต่อย่างใด ทำให้ไม่ค่อยได้รับการเหลียวแลจากเขตเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่เขตมีฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เป็นฝ่ายรับผิดชอบและดูแลชุมชนในพื้นที่เขต แต่การบริหารงานของเขตก็ยังคงเป็นการบริหารระบบราชการที่เป็นคำสั่งจากบทลงล่าง ทำให้เขตมีหน้าที่สั่งการ เช่น เมื่อเขตต้องการข้อมูล เด็กที่ไม่เรียนหนังสือ คนสูงอายุ ผู้พิการ หรือคนด้อยโอกาสในชุมชน เจ้าหน้าที่เขตก็จะขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน ซึ่งขัดกับหลักการมีส่วนร่วมที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการมีส่วนร่วมนั้น การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรุงเทพมหานครให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น จากสภาพความเป็นจริงแล้ว ผู้นำชุมชนไม่ได้รับการยอมรับจากกรุงเทพมหานครหรือสำนักงานเขตเท่าที่ควร เป็นการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาในชุมชนกันเองมากกว่าในกรุงเทพมหานครหรือเขตเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตจะต้องเป็นผู้ที่สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและลดภาระของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปัญหาที่พบคือไม่ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเขตเท่าที่ควร ผู้นำชุมชนไม่ได้รับการยอมรับ กรุงเทพฯไม่เห็นความสำคัญของผู้นำชุมชน

การกระจายอำนาจการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารและการปกครองในปัจจุบัน ที่เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของคนในสังคม และชุมชนที่ตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ที่ต่างกันไปตามความต้องการและสภาพบริบทของแต่ละชุมชน เช่น เพื่อต้องการพัฒนาชุมชน ต้องการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นต้น โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนของกลุ่มดังกล่าวในการเป็นตัวแทนระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการ กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานที่ต้องให้การสนับสนุนชุมชนโดยสำนักงานเขต ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้นำชุมชนต้องการให้หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบเข้าไปดูแล โดยให้เขตเป็นผู้ประสานงานกับแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้นำชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน อันเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานครโดยสำนักงานเขต และเป็นส่วนสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนกลุ่มที่มีส่วนได้เสียและได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต การที่ประชาชนภายในพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มในรูปของชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุน ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหานั้นจำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อม ๆ กัน เพื่อเสริมสร้างความเป็นชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วย

ตนเอง และการร่วมตัดสินใจเป็นประเด็นที่สำคัญของการเริ่มต้นการมีส่วนร่วม ซึ่งการที่ประชาชนจะร่วมในการตัดสินใจเรื่องใดนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เพียงพอ ซึ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป คือ

๑) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ของประชาชนและชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียด รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

๒) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นการจัดการหารือ ระหว่างผู้ดำเนินการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและ ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

๓) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีร่วมกันในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น

๔) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของ คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

สรุปได้ว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมประกอบด้วย ๔ ประเด็นหลัก ตามลำดับดังนี้ ๑) การให้การยอมรับ ๒) การให้ความสำคัญ ๓) การให้โอกาส และ ๔) การให้ความรู้ อธิบายได้ดังนี้คือ

การให้การยอมรับ กรุงเทพมหานคร ยอมรับในการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชุมชน^{๘๒} การที่กรุงเทพมหานครมีระเบียบปฏิบัติ ให้กลุ่มคนที่จัดตั้งกันอย่างมีวัตถุประสงค์ มีคณะทำงานที่พร้อมจะพัฒนาชุมชน สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือจาก กรุงเทพมหานคร ในการรวมตัวกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาชุมชน ผ่านสำนักงานเขตได้

การให้ความสำคัญ กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการร่วมวางแผน เพราะรู้บริบทของชุมชนอย่างแท้จริงและเป็นเจ้าของปัญหาในชุมชน ในการกำหนดกิจกรรม กำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาชุมชน และกรุงเทพมหานครผ่านสำนักงานเขตในการส่งเสริมให้ความร่วมมือตามขนาดของชุมชน สามารถนำไปเสริมและภาพประกอบกิจกรรมไปขอรับที่เขตโดยผ่านฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

การให้โอกาส กรุงเทพมหานคร ในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ปัญหาได้จริง ชุมชนจะเกิดความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งใน

^{๘๒}สัมภาษณ์ พระครูปลัดนายนวณัฐ สิริปัญโญ, อ่างแล้ว.

การแก้ปัญหา และจะช่วยกันดูแลโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ ที่ตนเป็นเจ้าของร่วม และรับผลประโยชน์ร่วม ให้ค่าตอบแทนและเสียสละเวลา เช่น เพิ่มเบี้ยประชุมจากเดิมวันละ ๔๐๐ บาท ไม่คุ้มค่าเดินทาง และทำรายงาน สนับสนุนเงินทุนชุมชน โดยให้ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบและบริหารเงินเอง^{๘๓} จัดสัมมนาผู้นำชุมชนทุกเขตทั้งกรุงเทพมหานคร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นการถอดบทเรียนชุมชน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเยี่ยมชุมชนดีเด่นของแต่ละเขต โดยกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพ

การให้ความรู้ การพัฒนาในทุกมิติ เช่น การเมือง ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารจัดการ^{๘๔} การมีส่วนร่วมในการพัฒนา หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความรู้ในโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลและมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ทุกวันนี้ที่สังคมมีปัญหา เพราะภาครัฐขาดการให้ความรู้ที่แท้จริงแก่ประชาชน เช่น โครงการประชานิยมดีหรือไม่ ต้องมีเงื่อนไขอย่างไร จึงจะดี มีข้อเสียอย่างไร ต้องชี้แจงให้ประชาชนรับทราบ ทั้งข้อดีและข้อเสีย^{๘๕} และทำให้ชุมชนสามารถประเมิน โครงการ/กิจกรรมนั้นต่อว่าเกิดผลประโยชน์อะไรต่อชุมชนและสังคม อย่างเช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วม แต่ไม่มีขอบเขต ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่สร้างความแตกแยกของคนในสังคมขยายวงกว้างออกไป เพราะการไม่ให้ความรู้ที่แท้จริง^{๘๖} และความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำชุมชน^{๘๗}

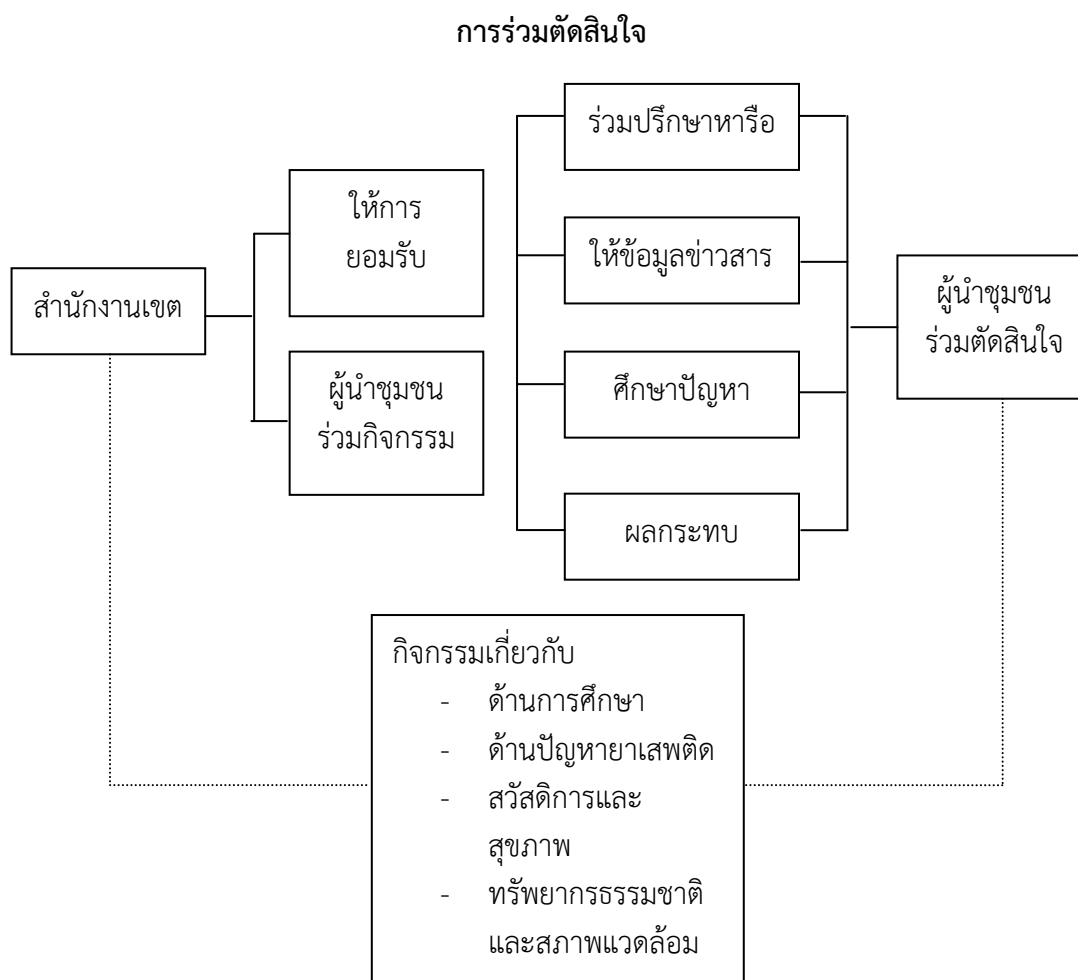
^{๘๓} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๘๔} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

^{๘๕} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ คงอุดม, อ้างแล้ว.

^{๘๖} สัมภาษณ์ น.ส.สุธีรา เชื้อนันทน์เจริญ, อ้างแล้ว.

^{๘๗} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

แผนภูมิที่ ๔.๗ แสดงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ในฐานะที่ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนของประชาชน กรุงเทพมหานคร จะต้องให้การยอมรับในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ด้านการศึกษา ปัญหาสุขภาพ สวัสดิการและสุขภาพ และสภาพแวดล้อมในชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

จากผลการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และความต้องการของชุมชน ซึ่งการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผู้นำชุมชนจะต้องมีนิสัยสัมพันธ์กับคนในชุมชนและหน่วยงานที่ไปติดต่อด้วยเพื่อขอความร่วมมือในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน มีวิธีการ

โน้มน้าวคนในชุมชน^{๘๘}ให้เกิดความสามัคคี ซึ่งมีทั้งจิตอาสา (จิตสาธารณะ) และกายอาสา เป็นความพร้อมเพรียงที่เกิดจากใจที่จะทำเพื่อส่วนรวม นึกถึงแล้วเห็นประโยชน์ของส่วนรวม^{๘๙} หน่วยงานราชการและผู้นำชุมชนจะต้องคำนึงถึงบทบาทผู้นำชุมชน ที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนประสานความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชนในการจะกระทำกิจกรรมทั้งในด้านการศึกษา ปัญหาเสพติด สวัสดิการและสุขภาพ และสภาพแวดล้อมของคนในชุมชน^{๙๐} โดยการสร้างความสามัคคี ให้มีทั้งจิตอาสาและกายอาสา ความสำนึกในหน้าที่ เกิดการร่วมมือกันในการแก้ปัญหา และตัดสินใจร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน^{๙๑} กับผู้วิจัยเห็นว่า สามารถนำหลักหลักอุปทานิยธรรม ๗ ประการ ซึ่งได้แก่ ความไม่เสื่อม หรือความเจริญก้าวหน้า สำหรับลักษณะของอุปทานิยธรรม ทำให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความสามัคคีและมีเจริญโดยที่ไม่มีทางเสื่อมของชุมชนนั้น เป็นหลักบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดังกล่าว ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ๔) เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง ๕) บรรดาคุณสตรียิ่งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ๗) จัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไปมาบูรณาการในเรื่องการดำเนินงานตามแนวอุปทานิยธรรม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกได้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การที่กรุงเทพมหานคร ไม่ให้ความสำคัญในการให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในนำเสนอปัญหา หาสาเหตุ กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการเพื่อประกอบการตัดสินใจ เช่น การแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษ ปัญหาการระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการกำจัดขยะในชุมชน โดยร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน แก้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน กรุงเทพมหานครส่งเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขตไปขอคำแนะนำจากผู้นำชุมชน ซึ่งเห็นว่าท่านเป็นผู้นำที่มีบทบาทต่อชุมชน จึงให้ผู้นำได้รับรู้ รับทราบ นโยบาย เพื่อให้ออกความคิดเห็น และเป็นตัวแทนไปประสานงานกับสมาชิกในชุมชน ในการร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งแต่ละประเด็นมีปัญหาการมีส่วนร่วมที่ต่างกันออกไป การจะแก้ปัญหาชุมชนให้ได้ดีนั้น คนในชุมชนต้องพร้อมเพรียงกันมาประชุมเพื่อออกความคิดเห็นในการแก้ปัญหาร่วมกัน ดังนี้

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระโสภณธรรมเมธี, อ้างแล้ว.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร., อ้างแล้ว.

^{๙๐} สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ.ดร., อ้างแล้ว.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ.ดร., อ้างแล้ว.

จากปัญหา คือการไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานการปกครอง ในการที่จะร่วมเสนอความคิดเห็นเพื่อบอกกล่าวสิ่งที่รู้ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง การบริหารงานของราชการที่ยังเคยชินกับการออกคำสั่ง ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น หรือให้คนอื่นมาร่วมปรึกษาหารือด้วย ดังนั้น จึงควรแก้ปัญหาโดยหลักอุปหรือนิยธรรม ข้อ ๑ การหมั่นประชุมพร้อมเพรียงกันทั้งหน่วยงานราชการและผู้นำชุมชนการที่หน่วยงานภาครัฐให้การยอมรับ เป็นการเปิดโอกาสของทั้งสองฝ่าย คือ ข้าราชการกับประชาชน ร่วมประชุมร่วมกัน เพื่อหาข้อยุติในการร่วมกันตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกคนสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็น ที่เป็นข้อยุติและรับทราบร่วมกัน

ด้านการศึกษา

กรุงเทพมหานคร มีนโยบายโดยการประชุมผู้นำชุมชนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนโดยสำนักงานเขตเป็นเจ้าภาพ โดยออกเป็นระเบียบให้ผู้นำชุมชนเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และที่ปรึกษาให้กับโรงเรียนในชุมชน ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจและช่วยแก้ไขปัญหาโรงเรียน ผู้นำชุมชนรู้บริบทและสภาพแวดล้อมในชุมชนได้ดี ชุมชนต้องการอะไร สภาพครอบครัวนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไร ผู้นำชุมชนสามารถเข้าถึงได้ดีกว่าโรงเรียน และครู เพราะผู้นำชุมชนรู้จักบ้าน รู้จักผู้ปกครองนักเรียน ฐานะความเป็นอยู่ ขึ้นป้ายแสดงคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการทุกท่านรวมทั้งผู้นำชุมชนสามารถมีบทบาทร่วม เช่น เด็กนักเรียนเข้าร้านเกมส์ในเวลาเรียน สามารถแจ้งหรือนำส่งนักเรียนคืนโรงเรียนได้ หรือมีเหตุนักเรียนทะเลาะวิวาทก็เป็นผู้ร่วมไกล่เกลี่ยกับผู้ปกครองได้

ดังนั้นการร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนในชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนเข้ามามีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชน ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

๑. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ เกิดจากความสามารถและความต้องการของคนในชุมชน ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไม่มีขีดจำกัดของระยะเวลา สถานที่ เพศ และอายุ เป็นการเปิดโอกาสให้คนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัยที่แท้จริง ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทหลักในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ รูปแบบการมีส่วนร่วมตามแนวทางนี้ ต้องอาศัยองค์ประกอบ ๓ อย่างที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ คน ความรู้ และทรัพยากร โดยมีกระบวนการดำเนินการ คือ ๑) การวิเคราะห์ ๒) สังเคราะห์ ปัญหาชุมชน ๓) หาทางออกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต ๔) ดำเนินการสร้างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหาที่มีอยู่ และ ๕) ประเมินผลกิจกรรม

๒. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมกับการเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่สัมพันธ์ และสอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพชุมชน สนองความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น โดยบุคคลในท้องถิ่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินผล

๓. รูปแบบการเชื่อมประสานการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง มีองค์กรชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนอื่น

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับการเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้ว นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับการเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้วยังเป็นไปในลักษณะของการร่วมกันจัดการศึกษาให้แก่คนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนนั้น ๆ โดยมุ่งหมายให้กลุ่มประชากรในชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และชุมชนได้ต่อไปอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลุ่มคนในชุมชน มีความแตกต่างกันใน ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ด้านยาเสพติด

กรุงเทพมหานคร ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ให้ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนนั้นเป็นผู้จัดการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร และประสานงานไปยังสถานีตำรวจที่อยู่ในแต่ละเขตเข้าไปประสานงานกับชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวก และให้ความรู้ ร่วมประสานงานกับชุมชน ในการตรวจหาสารเสพติดในชุมชน ทุกเดือนหรือสองเดือน ครั้งแล้วแต่ว่าชุมชนนั้น มีข้อมูลเรื่องยาเสพติดมากน้อยแค่ไหน การจัดเวรยาม การตั้งกฎกติกาของชุมชน และการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน

ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน

กรุงเทพมหานคร ให้งานหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น สถานีอนามัย ฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายพัฒนา ผู้นำชุมชน ร่วมกันในการทำงาน เช่น ผู้นำชุมชน สรรวจผู้สูงอายุ ทำทะเบียนคนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส เพื่อส่งต่อให้กับสถานีอนามัยหรือขอความช่วยเหลือจากกรุงเทพมหานคร ผู้นำชุมชนจะเข้าถึงบุคคลแต่ละกลุ่มในชุมชนได้มากกว่า วิทยาลัย ปี ๒๕๕๙ : กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมุ่งสู่มหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของความน่าอยู่อย่างยั่งยืน พัฒนาทรัพยากร

มนุษย์บนพื้นฐานของความรู้เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในปัจจุบันและอนาคต พัฒนาสังคมและเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียงพึ่งพิงซึ่งกันและกันโดยมุ่งสร้างสังคมสันติสุข สร้างสังคมสุขภาวะโดยมุ่งการเสริมสร้างให้กรุงเทพมหานครเป็นสังคมที่มีความปลอดภัย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีพเพื่ออนาคต มีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง มีจิตสาธารณะและสร้างสุขของตนด้วยความสันติ พัฒนา “กรุงเทพมหานคร” ให้เป็นองค์กรการบริหารราชการต้นแบบด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการเมือง เศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครเติบโตอย่างมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

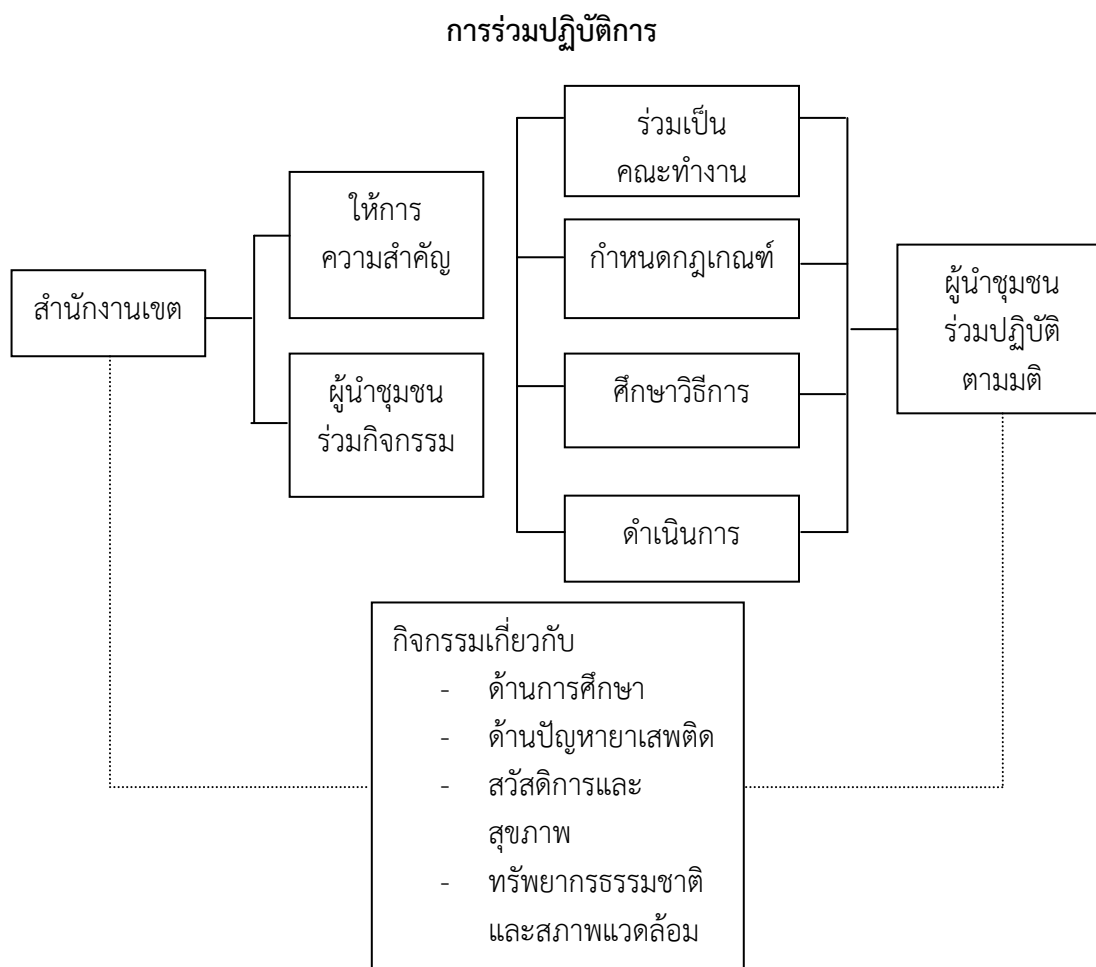
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

ผู้นำชุมชนร่วมกับสำนักงานเขต ฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายพัฒนาชุมชน ให้มีการจัดอบรมแก่ประชาชนที่อยู่ในชุมชน เพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน นำสิ่งที่เหลือใช้ในชุมชนมาก่อนให้เกิดประโยชน์ รวมตัวกันเพื่อจัดทำแผนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ได้ โดยคนในชุมชนได้มาร่วมกันคิด ร่วมกันกำหนดแนวทางและกำหนดกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาทภายนอกด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมใน สภาพปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นเหตุที่ทำให้ชาวชุมชนมารวมตัวกัน เป็นพลังขับเคลื่อนในการจัดการกับปัญหาของชุมชน

เนื่องจากการใช้บริการจากหน่วยงานภาครัฐมีความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นที่มีข้อบังคับให้ต้องติดต่อประสานงาน ชาวชุมชนเหล่านั้นแม้ จะไม่รู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน แต่ก็มาพูดคุยกันหาหรือหาทางออกของปัญหาร่วมกัน ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน หลายกรณีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลไม่ทั่วถึง หรือล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ ชาวชุมชนจึงไม่อาจรอคอยความช่วยเหลือจากภาครัฐได้ต้องช่วยตนเองเป็นการเฉพาะหน้าก่อน เพราะปัญหานั้นสร้างความเดือดร้อนและขัดขวางต่อการดำเนินชีวิตปกติสุข

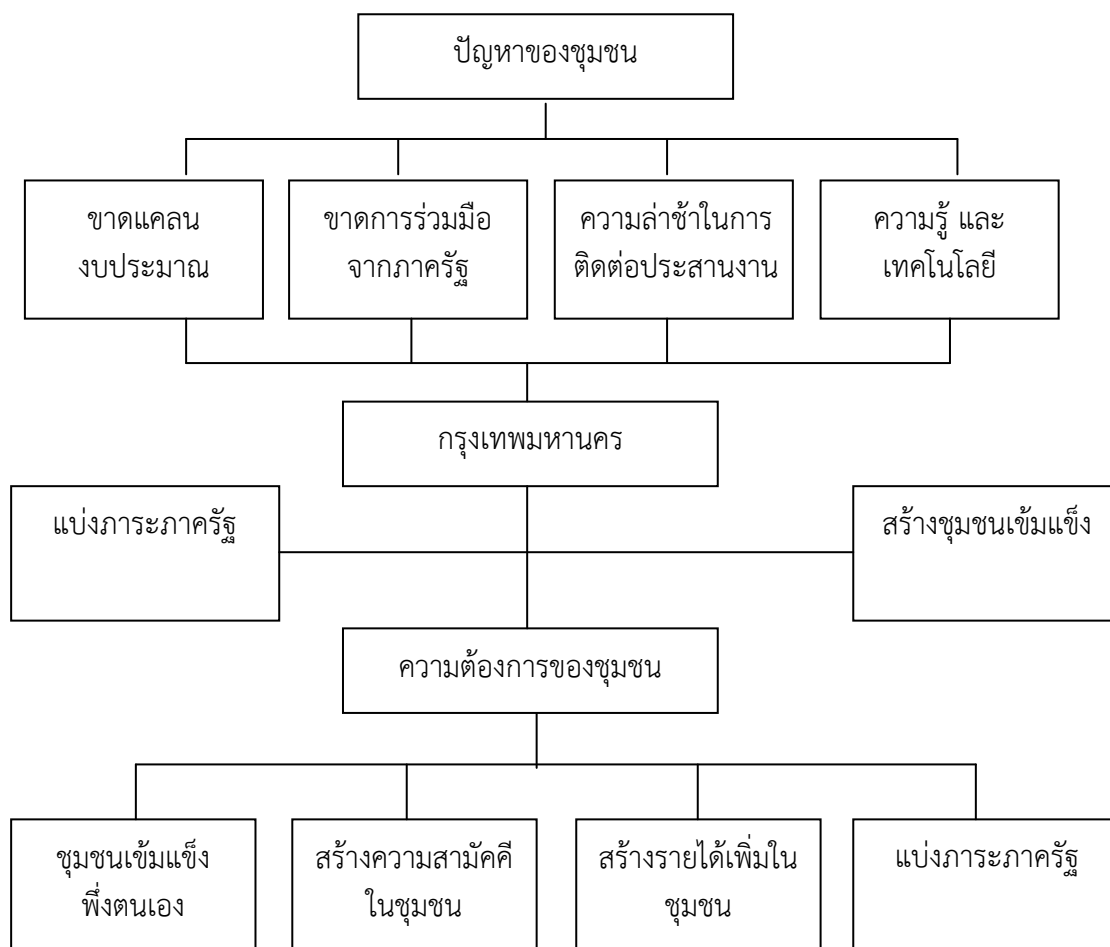
๒. การร่วมปฏิบัติการ

เป็นขั้นที่ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทาง การดำเนินงาน และกำหนดทรัพยากร และแหล่งของทรัพยากร เมื่อมีการร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใด ๆ ของชุมชนแล้ว ก็ต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

แผนภูมิที่ ๔.๘ แสดงความสัมพันธ์ในการร่วมปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์ประเด็นดังกล่าว พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้นำชุมชน โดยพื้นฐานของผู้นำชุมชนจะมีความผูกพันกับถิ่นฐานดั้งเดิม อยากพัฒนาชุมชน ต้องการให้คนในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ขาดโอกาสในการเสนอความเห็น เสนอโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนที่ต้องการให้รัฐหรือ กทม. หรือสำนักงานเขต เข้ามาช่วยเหลือ ดูแล และเป็นพี่เลี้ยง เพื่อติดต่อประสานงานจากเขตและหน่วยงานที่จะให้ความช่วยเหลือประชาชน หน่วยงานระดับเขตยังมองว่าผู้นำชุมชนเป็นได้แค่ผู้ตาม ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงต้องพึ่งพาตนเอง ทั้งที่ผู้นำชุมชนต้องมีความสามารถในการที่จะติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนได้ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการหาสาเหตุและแก้ปัญหาของชุมชน

แผนภูมิที่ ๔.๙ แสดงความสัมพันธ์ของปัญหาและความต้องการของชุมชน

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของชุมชน ได้แก่ ๑) รูปแบบการจัดสวัสดิการองค์กรชุมชนโดยการรวมทุน ๒) รูปแบบการจัดสวัสดิการโดยวัฒนธรรม / ศาสนา ๓) รูปแบบการจัดสวัสดิการโดยฐานทรัพยากรธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม ๔) รูปแบบการจัดสวัสดิการองค์กรโดยวิสาหกิจชุมชน และ ๕) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยองค์กรภาครัฐ

การร่วมปฏิบัติการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล ทศนคติของบุคคล การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้เกิดขึ้นผูกพันต่อท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนขาดการตัดสินใจอย่างแท้จริง มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่าทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วม

เป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบ นั่นก็คือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม จากปัญหาที่ผ่านมาเขตไม่ได้ให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ความล้มเหลวของโครงการ ถ้าไม่ให้มีส่วนร่วมเพราะประชาชนต้องเป็นผู้ปฏิบัติ “ชุมชนท้องถิ่นมีจิตสำนึกสาธารณะ รู้เป้าหมาย เชื่อมันวิถีพลังชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนอย่างมีส่วนร่วม และจัดความสัมพันธ์กับภาคีการใช้ข้อมูล แผนการจัดการความรู้ และทุนชุมชนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในทุกด้านอย่างเป็นระบบ เพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

“แผนชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และเพื่อประโยชน์ของชุมชน”

วิธีการสำคัญ/กระบวนการสำคัญที่จะไปให้ถึง “ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง”

๑. ใช้ผู้นำชุมชน คนรุ่นใหม่ และกระบวนการกลุ่ม พุดคุย สร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึก อุดมการณ์ ทำความเข้าใจ เป้าหมายร่วมของชุมชน และใช้หลักความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา เป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเข้ามาร่วมกัน โดยเริ่มต้น การรวมตัวจากกลุ่มเล็กๆ ขยายเป็นเครือข่าย

๒. สำรวจปัญหา ศึกษาข้อมูลชุมชนและวิเคราะห์สถานการณ์ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำผังแผนที่การใช้ทรัพยากรร่วมกันของชุมชน และปรับปรุง/ปรับแผนของชุมชนให้เป็นแผนที่มีชีวิต เป็นแผนที่พัฒนาของชุมชนที่สามารถทำได้จริง

๓. กำหนดประเด็นปัญหาร่วมที่เกิดขึ้นจากข้อมูลจริงในพื้นที่ ด้านทรัพยากร สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ยกระดับเป็นเป้าหมายร่วม เป็นเครื่องมือของชุมชนในการแก้ไขปัญหา สร้างการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงทั้งกรุงเทพมหานคร

๔. ใช้ชุมชนเป็นที่ของทุกคนในการเชื่อมโยงคนในชุมชนร่วมพัฒนาและเป็นเครื่องมือ ในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย ทำแผน และพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง

๕. สร้างพื้นที่รูปธรรม ให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ ที่สามารถให้ชุมชน อื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ เข้ามาเรียนรู้ได้ โดยพัฒนาองค์ความรู้ ชุมชน ที่หลากหลาย ขยายองค์ความรู้ ยกระดับสู่หลักสูตรชุมชน

๖. ประสานภาคีสร้างระบบการทำงานร่วมกันของชุมชน สำนักงานเขต สร้างกลไกร่วมระดับกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน

- ความต้องการของชุมชน
- ความสามารถของผู้นำชุมชน
- การจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมต้องมีมาตรการเสริมคือมาตรการทางเศรษฐศาสตร์

มาตรการทางสังคมและมาตรการทางกฎหมายด้วย

- โดยหน่วยงานของรัฐดำเนินการและจัดกิจกรรมและเปิดโอกาสเพื่อชุมชน และให้ผู้นำชุมชนและชาวชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังดำเนินการอย่างจริงจัง

สรุปได้ว่า การร่วมในการตัดสินใจของผู้นำชุมชนในด้านการศึกษา ผู้นำชุมชนควรร่วมกับโรงเรียนที่อยู่ภายในชุมชน หรือใกล้ชุมชน ในการประสานงานกับโรงเรียน เพื่อหาสาเหตุเกี่ยวกับปัญหาในชุมชน เช่น นักเรียนที่มีปัญหาเรื่องสถานที่เรียน เบียดต่อหัวของนักเรียนที่กรุงเทพมหานครจัดให้ไม่เพียงพอ ต่อนักเรียน โรงเรียนต้องร่วมมือกับผู้นำชุมชนและเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดหารายได้เพิ่ม เช่น การทอดผ้าป่าการศึกษา จัดการสถานที่เรียนบุตรหลานของคนในชุมชน ติดตามผลการเรียนของคนในชุมชน คัดนักเรียนเพื่อรับทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่ผู้ที่ด้อยโอกาสในชุมชน ติดตามคัดกรองนักเรียน^{๙๒}

การร่วมในการตัดสินใจของผู้นำชุมชนในด้านปัญหายาเสพติด ตั้งคณะกรรมการในชุมชน ในการเฝ้าระวังเกี่ยวกับยาเสพติด หรือผู้ที่มีพฤติกรรมน่าสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

การร่วมในการตัดสินใจของผู้นำชุมชนในการจัดการสุขภาพและสวัสดิการชุมชน สํารวจผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ด้อยโอกาส ในชุมชน เพื่อประสานงานและส่งต่อไปยังสำนักงานเขต^{๙๓} สํารวจพื้นที่ว่างหรือตึกร้างพื้นที่เปลี่ยว เพื่อส่งเสริมกิจกรรมและเฝ้าระวังอันตราย^{๙๔}

การร่วมในการตัดสินใจของผู้นำชุมชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ผู้นำชุมชนให้ความสะดวกแก่สำนักงานเขต ฝ่ายรักษาความสะอาด ในการสำรวจพื้นที่ที่มีปริมาณขยะมาก จะต้องจัดถังหรือไม้กวาดให้ กิจกรรมหรือบริการสังคมร่วมกับฝ่ายสิ่งแวดล้อมในการให้เบาะแส เมื่อถึงหน้าฝนก็จะคอยสังเกตปริมาณน้ำหรือบริเวณที่ต้องเฝ้าระวัง

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มีโอกาสนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาชุมชน และการดำเนินการตามโครงการแต่การตัดสินใจยังเป็นของส่วนราชการ มีโอกาสตัดสินใจว่าปัญหาของตนคืออะไรจะแก้ไขได้อย่างไร วิธีใดดีที่สุด และส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มการพิจารณา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นผลกระทบต่อตนเองและชุมชน โดยให้ผู้เข้าร่วมได้ใช้

^{๙๒} สัมภาษณ์ นายเกษม รุ่งศรี อ่างแล้ว.

^{๙๓} สัมภาษณ์ นายเกษม รุ่งศรี อ่างแล้ว.

^{๙๔} สัมภาษณ์ นายสีลม ศรีแก้ว, อ่างแล้ว.

ความคิดความรู้ ความสามารถ แรงงาน สนับสนุนหรือจัดการทรัพยากร เช่น เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

สาเหตุของปัญหาในชุมชนล่าช้า เจ้าหน้าที่เขตไม่จริงจังกับการลงพื้นที่ ในการตรวจสอบปัญหาของชุมชน ชุมชนต้องแก้ปัญหาเอง ขาดความพร้อมในด้านการจัดบริการพื้นฐาน มีผู้ด้อยโอกาสทั้งในด้านการศึกษาและการหารายได้ในการดำรงชีวิต ความต้องการของประชาชน และความเหมาะสมในการที่จะเข้าไปดำเนินการพัฒนา ซึ่งจะได้ทำเป็นประกาศกำหนดเป็นชุมชน

๔.๒.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็น คือ การให้การยอมรับ การให้ความสำคัญ การให้โอกาส และการให้ความรู้ จึงนำหลักอปริหานิยธรรมมาบูรณาการร่วมกับการส่งเสริม เพื่อให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทั้ง ๔ ประเด็น มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและไม่เกิดความเสื่อมในการส่งเสริมผู้นำชุมชนให้มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจการปกครองให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ดังนี้

คุณลักษณะและองค์ประกอบของหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

จากการศึกษา “หลักอปริหานิยธรรม” เป็นหลักธรรมสำหรับการบริหาร และหลักธรรมที่ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะหลักอปริหานิยธรรมซึ่งเป็นธรรมสำหรับการปกครองที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่คณะ องค์กร หน่วยงานต่างๆ ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญของหลักอปริหานิยธรรม ซึ่งมีสาระมืองค์ประกอบและคุณลักษณะสำคัญที่จะมาช่วยแก้ปัญหาในประเด็นปัญหาต่างๆ ในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและสอดคล้องกับแนวความคิดในเรื่องการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน เกี่ยวกับการนำเอาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ร่วมกันในการนำเสนอปัญหา หาวิธีแก้โดยชุมชนเอง เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม ดังนี้

๑. คุณลักษณะของหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

อปริหานิยธรรม ได้แก่ เครื่องแสดง หรือคุณภาพที่มีประจำตัวโดยเฉพาะของอปริหานิยธรรม อันได้แก่ความไม่เสื่อม หรือความเจริญก้าวหน้านั่นเองที่เป็นลักษณะของอปริหานิยธรรม ความเจริญก้าวหน้าหรือความไม่เสื่อมถอย มีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ชุมชนมีความเจริญและก้าวหน้าไม่เสื่อมถอยนั้น จะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะของผู้นำที่ดี เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้นำที่เริ่มตั้งแต่สังคมที่มีความต้องการมีความคิดอุดมการณ์เดียวกัน ไม่ว่าผู้นำชุมชนจะเป็นผู้นำชุมชนแบบใดก็ตาม ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานการปกครอง และส่งเสริมระบอบการ

ปกครองในแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นนำชุมชนไปสู่ความไม่เสื่อมได้ในที่สุด” ฉะนั้นสาระสำคัญของความเจริญความไม่เสื่อมถอยในการปกครองและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับหลักของอธิปไตยที่ได้อ้างถึงนั้น จึงต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ ๓ อย่าง คือ ๑) กรุงเทพมหานครจะต้องรู้จักข้อปฏิบัติสำหรับผู้นำชุมชน ๒) ผู้นำชุมชน เป็นผู้มีธรรมและเสียสละ จะต้องรู้จักหรือข้อปฏิบัติสำหรับประชาชนในชุมชน ๓) ประชาชนหรือสมาชิกในชุมชน มีหลักวิธีการมีส่วนร่วมที่ดีในการส่งเสริมการดำเนินงาน กรุงเทพมหานครหรือสำนักงานเขต ทุกระดับชั้นจะต้องรู้จักหลักการบริหาร ๓ ประการ คือ รู้หลักการบริหารตน รู้หลักการบริหารคน รู้หลักการบริหารงาน

๒. องค์ประกอบของหลักอธิปไตยในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ดังนี้

๑) **หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์** เป็นการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุม เป็นการยอมรับผู้นำชุมชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ส่วนที่สำคัญทำให้สามารถรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จุดมุ่งหมายของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้นำชุมชนก็เข้าใจกระบวนการทำงานของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเขตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมชุมชน ทำให้มีการวางแผนนโยบายร่วมกันอย่างมีเหตุผลมีหลักการวิธีการที่ดีมีความยุติธรรม มีการวางแผนพัฒนา มีการส่งเสริมความรู้ให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องการศึกษา ปัญหาอาชญากรรม สุขภาพและสวัสดิการชุมชน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน งบประมาณที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้

๒) **พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม** เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชนในการเข้าร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างเท่าเทียมกัน และการยอมรับมติ เกี่ยวกับการวางแผน กำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม อย่างพร้อมเพรียงและได้รับรู้พร้อม ๆ กัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไปอย่างพร้อมเพรียงกัน การประชุม การพูดคุย การสนทนา การเข้าประชุมต้องเข้าและออกกันอย่างพร้อมเพรียงหรือทำกิจที่พึงทำ ทำให้สามารถรู้ถึงการดำเนินงาน จุดมุ่งหมาย แนวนโยบาย แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของชุมชนร่วมกัน ทำให้ชุมชนเกิดความเป็นเอกภาพ ลดปัญหาความไม่เสมอภาคในการปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้

๓) **ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้** การกำหนดหรือบัญญัติสิ่งอะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางการบริหารหรือการบัญญัติกฎหมายระเบียบต่าง ๆ จะต้องศึกษาอย่างละเอียดถึงการจะเปลี่ยนแปลง หรือบัญญัติสิ่งใดออกมา ทำให้สามารถรู้ถึงความแตกต่างของบริบทแต่ละชุมชนทั้งความโดดเด่นทางวัฒนธรรม อาชีพ ความพร้อม ที่อาจจะไม่เหมือนกัน จุดมุ่งหมายเพื่อรักษากฎเกณฑ์ในการร่วมดำเนินการร่วมกันในการแนวนโยบายของชุมชน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของ

แต่ละชุมชน และในส่วนของกรุงเทพมหานคร สังคมจะต้องเคารพและยอมรับกฎกติกาของสังคมในการอยู่ร่วมกัน และในการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชนและกรุงเทพมหานคร

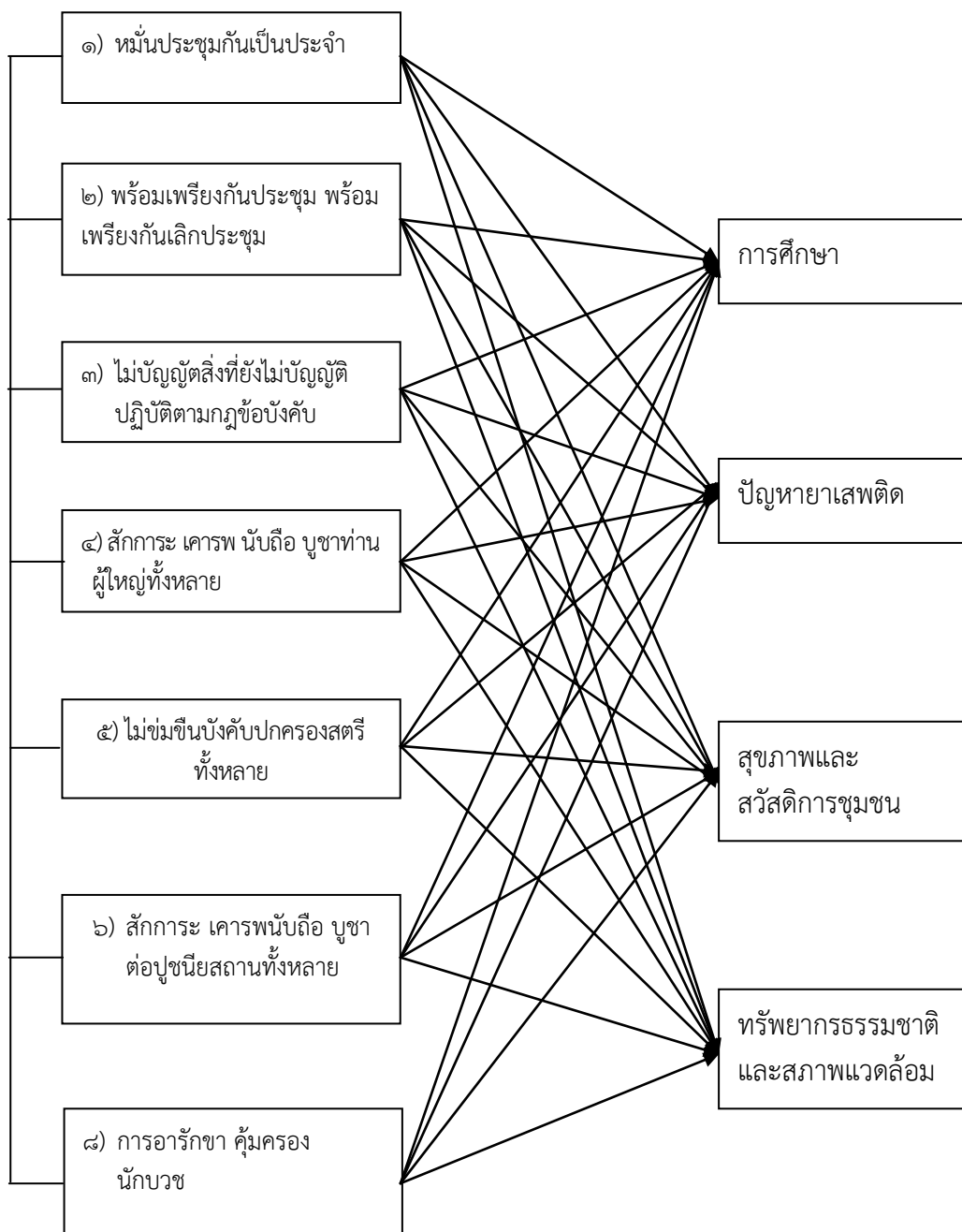
๔) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง การเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่าง ๆ การเคารพนับถือการอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกคนในองค์กร เป็นสิ่งที่สำคัญ การเคารพกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือกติกา หรือผู้รู้ในองค์กรหรือในสังคมนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดี การให้การเคารพที่ควรเคารพ ในการร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับชุมชน กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องเชื่อมั่นผู้นำชุมชน ชุมชนไหนที่มีความสามารถและเป็นตัวอย่างที่สามารถนำพาชุมชนไปสู่ความยั่งยืนของคนในชุมชน ก็ควรยกย่องให้เป็นต้นแบบสำหรับชุมชนอื่นที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

๕) บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมาย มีสิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต หรือฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องประสานงานและส่งเสริมชุมชนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ไม่ควรมีอคติกับบุคคลเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เพราะความเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายมีสิทธิเท่าเทียมกันผู้หญิงก็เป็นผู้นำได้ชุมชนถ้าเขามีความรู้ความสามารถในการนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนา อย่าไปกีดกัน เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับชุมชนต่าง ๆ ในชุมชนต่าง ๆ เหล่านั้นจะมีปูชนียสถาน เช่น วัดวาอาราม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชน ทุกคนในสังคม กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของแต่ละชุมชนเหล่านั้น เพื่อนำสิ่งเหล่านั้นมาประยุกต์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นสิ่งที่ผ่านมาเพราะอดีตได้สร้างสิ่งดีในวันนั้นเพราะวันนั้นเป็นสิ่งที่ควรจดจำไม่ว่าจะเป็นใน ด้านปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ

๗) จัดให้มีการอารักขา คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต กรุงเทพมหานคร ให้โอกาส ให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมให้ชุมชนกับวัด ซึ่งเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนทั่วไปในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีของเยาวชนและคนในชุมชนร่วมกัน วัดเป็นที่พึ่งของคนในชุมชน วัดสามารถแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ วัดมีส่วนในการส่งเสริมเด็กด้อยโอกาสทางการเรียนรู้ในชุมชน โดยการบวชศึกษาหลักคำสอนทางธรรมพร้อมกับศึกษาเล่าเรียนทางโลก สามารถเป็นสถานที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดงานวันเด็ก จึงควรได้รับการปกป้องคุ้มครองจากชุมชน กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ฝ่ายต่างๆ ในสำนักงานเขต เช่น การมีกิจกรรมร่วมกันทำความสะอาดวัดทุกสัปดาห์ เป็นต้น เป็นการให้ความเคารพกันภายในชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักอภิธานิธรรม

แผนภูมิที่ ๔.๑๐ แสดงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักอภิธานิธรรม

๔.๒.๔ นำเสนอการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยการบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผลจากการศึกษาสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร แล้วผู้วิจัยได้พบปัญหา และข้อบกพร่องในการมีส่วนร่วมระหว่างกรุงเทพมหานคร ผู้นำชุมชน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วเบื้องต้น และยังได้พบว่าหลักการบริหารนิยธรรมซึ่งนำไปใช้ในการบูรณาการที่สามารถเข้าไปแก้ปัญหาในแต่ละด้านได้รวมทั้งของงาน (๑) ด้านการศึกษา (๒) ด้านปัญหาอาเสพติด (๓) ด้านสวัสดิการและสุขภาพชุมชน (๔) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยจะขอวิเคราะห์ให้ดูเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

เมื่อผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ในด้านการให้การยอมรับ การให้ความสำคัญ การให้โอกาส และการให้ความรู้ เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ปัญหาอาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ทุกประเด็นที่ได้กล่าวมาต่อไปนี้จะเป็นการบูรณาการโดยนำหลักธรรมที่มีอยู่ในพุทธศาสนา ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการบริหารนิยธรรมมาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในแต่ละด้านในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ซึ่งจากศึกษาพบผู้วิจัยขอยกประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาบูรณาการ ตามหลักการบริหารนิยธรรม เป็นข้อ ๆ ดังนี้

ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การพร้อมเพรียงทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมชุมชน เป็นการสร้างความสามัคคีกันของคนในชุมชน กรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับผู้นำชุมชน โดยการให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุม ในการให้ความสำคัญในการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และให้ความรู้เรื่องงบประมาณ การบริหารชุมชน^{๙๕} ไปพร้อม ๆ กัน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ทำให้สามารถรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และผู้นำชุมชนก็เข้าใจกระบวนการทำงานของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเขตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมชุมชน อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ วิธีการที่ดี มีความยุติธรรม และเสมอภาค ทำให้มีการวางแผน นโยบายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ **ด้านการศึกษา** กรุงเทพมหานครให้การยอมรับผู้นำชุมชน โดยกำหนดเป็นระเบียบกรุงเทพมหานคร ให้ผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่น^{๙๖} โดยการแสดงวิสัยทัศน์และให้การสนับสนุนทางการศึกษา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะหลักสูตรท้องถิ่น^{๙๗} และหลักสูตรการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานคร แต่ละเขตอาจจะไม่เหมือนกัน เพื่อ

^{๙๕} สัมภาษณ์, รศ.สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

^{๙๖} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ้างแล้ว.

^{๙๗} สัมภาษณ์ พระเมธาวิณัยรส ดร., อ้างแล้ว.

ไม่ให้สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นหายไป^{๙๘} ร่วมในการผลักดันนโยบายการจัดการศึกษาให้ทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน^{๙๙}

ตารางที่ ๔.๒๕ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	- การไม่ได้รับการยอมรับในศักยภาพของผู้นำชุมชน - เป็นการรับนโยบายมาดำเนินการมากกว่า การได้ร่วมนำเสนอ - ขาดการประสานงานระหว่างเขตกับผู้นำชุมชนและโรงเรียน - คุณสมบัติของผู้นำ - หลักสูตรไม่ตอบสนองท้องถิ่น	- ในส่วนของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตต้องประสานงานกับสำนักการศึกษา และโรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ชุมชน ร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมในการนำเสนอและวางแผนการศึกษาในชุมชน - สร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุม ขดเขยรายได้ที่ขาดหายไป เป็นเบี้ยประชุม และเพิ่มจากเดิมที่ประชุมเดือนละครั้ง ๆ ละ ๔๐๐ บาท

จากตารางที่ ๔.๒๕ ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การพร้อมเพรียงทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาของชุมชน เป็นการสร้างความสามัคคีกันของคนในชุมชน กรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับผู้นำชุมชน โดยการให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุม ในการให้ความสำคัญในการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และให้ความรู้เรื่องงบประมาณ การบริหารชุมชน^{๑๐๐} ไปพร้อม ๆ กัน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ทำให้สามารถรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และผู้นำชุมชนก็เข้าใจกระบวนการทำงานของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเขตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมชุมชน

^{๙๘} สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตตลิ่งชัน, อ้างแล้ว.

^{๙๙} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวิชรารักษ์, อ้างแล้ว.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์, รศ.สงบ เชื้อทอง, อ้างแล้ว.

อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ วิธีการที่ดี มีความยุติธรรม และเสมอภาค ทำให้มีการวางแผน นโยบาย ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ **ด้านการศึกษา** กรุงเทพมหานครให้การยอมรับผู้นำชุมชน โดยกำหนดเป็นระเบียบกรุงเทพมหานคร ให้ผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และ คณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่น^{๑๐๑} โดยการแสดงวิสัยทัศน์และให้การสนับสนุนทาง ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะหลักสูตรท้องถิ่น^{๑๐๒} และหลักสูตรการเรียนการสอนของ กรุงเทพมหานคร แต่ละเขตอาจจะไม่เหมือนกัน เพื่อไม่ให้สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตของ คนในท้องถิ่นหายไป^{๑๐๓} ร่วมในการผลักดันนโยบายการจัดการศึกษาให้ทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียม กัน^{๑๐๔} สร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุม ชดเชยรายได้ที่ขาดหายไป เป็นเบี้ยประชุม และเพิ่มจากเดิมที่ประชุมเดือนละครั้ง ๆ ละ ๔๐๐ บาท

ตารางที่ ๔.๒๖ การบูรณาการหลักอภิปธานิธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเล็ก ประชุม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ กรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอภิปธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเล็กประชุม	- การไม่ได้รับการยอมรับใน ศักยภาพของผู้นำชุมชน - เป็น การ รับ นโยบาย มา ดำเนินการมากกว่า การได้ร่วม นำเสนอ - ขาดการประสานงานระหว่าง เขตกับผู้นำชุมชนและโรงเรียน - คุณสมบัตินของผู้นำ - หลักสูตรไม่ตอบสนองท้องถิ่น	- สำนักงานเขตประสานงาน กับโรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ใน พื้นที่ชุมชน ร่วมในการ ส่งเสริมให้ผู้นำเข้าร่วมใน การนำเสนอและวางแผน การศึกษาในชุมชน

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่าข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเล็กประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำความพร้อมเพรียง การประชุม การพูดคุย การสนทนา การเข้าประชุม

^{๑๐๑}สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรารณ, อ้างแล้ว.

^{๑๐๒}สัมภาษณ์ พระเมธาวิญญู ดร., อ้างแล้ว.

^{๑๐๓}สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตตลิ่งชัน, อ้างแล้ว.

^{๑๐๔}สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรารณ, อ้างแล้ว.

ต้องเข้าและออกกันอย่างพร้อมเพรียงหรือทำกิจที่พึงทำ ทำให้สามารถรู้ถึงการดำเนินงาน จุดมุ่งหมายของการทำงาน แนวนโยบายของการทำงานขององค์กรนั้น ๆ ระยะเวลา เพื่อนร่วมงาน ปัญหาและ อุปสรรคของการทำงานทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ ลดปัญหาการใช้อำนาจของผู้มี อิทธิพลในการจะกำหนดนโยบายต่าง ๆ รัฐบาลศึกษาของบุคคลรู้ถึงการจัดสรรงบประมาณในการ ทำงานซึ่งทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จได้

ตารางที่ ๔.๒๗ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเล็ก ประชุม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ กรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตาม กฎข้อบังคับ	- การไม่ได้รับการยอมรับ และโอกาส ในการร่วม พิจารณาตัดสินใจ และ ร่วม ปฏิบัติการ กับ โรงเรียนในชุมชน	- เป็นการให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อเขียน ตามระเบียบ บังคับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ผู้นำชุมชน ในการให้โอกาสได้ นำเสนอปัญหา และร่วมพิจารณา ร่วมกันตามมติ ข้อตกลง ก็ให้ ยึดถือปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกชุมชน ทุกเขต

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่าข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เป็นการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ในการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการศึกษาในชุมชน เช่น การร่วมในการ พิจารณาหลักสูตร ร่วมในการประเมินผลกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร "มหานครแห่งการเรียนรู้" นักเรียนโรงเรียน กทม. อิมทอง สมองดี มีวินัย เรียนฟรีนักเรียน โรงเรียน กทม. รรรับส่งนักเรียน กทม. ฟรี ในพื้นที่เดินทางไม่สะดวก บริการหมวกกันน็อกสำหรับ นักเรียนโรงเรียนในสังกัด กทม. ห้องสมุดแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ส่งเสริมการ เรียนรู้นอกห้องเรียน โดยเปิดห้องสมุดเพื่อการศึกษาให้ครบทุกโรงเรียน ส่งเสริมการอ่าน ตาม โครงการ UNESCO "กรุงเทพฯ เมืองหนังสือโลก ๒๕๕๖"

ตารางที่ ๔.๒๘ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่	- ผู้นำชุมชนไม่ได้รับการยอมรับในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นของภาครัฐ - ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามผู้นำชุมชนจึงได้แค่การมีส่วนร่วม	- สำนักงานเขต ผู้อำนวยการโรงเรียน ควรให้โอกาส และให้ความสำคัญในการให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาโดยตำแหน่ง - “ตัวบุคคลในชุมชน คือ ประชาชนชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำ หรือ คน ที่ มี ค ว า ม รู้ ความสามารถ”

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง การเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่าง ๆ **“ตัวบุคคลในชุมชน คือ ประชาชนชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำ หรือคนที่มีความรู้ความสามารถ”** ซึ่งว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการร่วมวางแผน เพราะรู้บริบทของชุมชนอย่างแท้จริงและเป็นเจ้าของปัญหาในชุมชน และการเคารพนับถือการอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกคนในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ การเคารพกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือกติกา หรือผู้รู้ในองค์กรหรือในสังคมนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดี การให้การเคารพที่ควรเคารพบุคลากรทุกคนในองค์กรต้องเชื่อ ถ้าสิ่งที่ผ่านมาได้ทำคุณประโยชน์มากกับองค์กร เช่น ด้านการศึกษา คนที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน ควรแก่การอนุรักษ์ โดยผู้นำชุมชนต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ควรแก่การยกย่อง ให้เป็นแบบอย่างหรือเป็นครูต้นแบบในชุมชน หรือการร่วมให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ในชุมชน

ตารางที่ ๔.๒๙ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน	- การให้การยอมรับสตรีต้นแบบในชุมชน และบทบาทของสตรีในชุมชนยังมีภาวะครอบครั	- ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม ผู้นำชุมชนจึงได้แค่การมีส่วนร่วม ดังนั้นสำนักงานเขต ยกย่องผู้นำชุมชนในการเป็นแบบอย่างแก่ชุมชน - ส่งเสริมผู้นำชุมชนที่เป็นผู้หญิง เช่นเดียวกับผู้ชาย เพราะมีศักยภาพและมีความประณีประนอมในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมาย มีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษาก็ให้สิทธิเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างโอกาสให้การยอมรับ ให้ความสำคัญแก่สตรีหรือผู้นำชุมชนในท้องถิ่นนั้น จึงต้องส่งเสริมโดยอารักขาคุ้มครอง คือการให้ความรู้เพื่อเป็นการคุ้มครองป้องกันให้ชุมชนที่ตั้งขึ้นมาแล้ว มีความรู้เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ทุกคนในชุมชน กิจกรรมของชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน “เป็นการใช้ความรู้เป็นเครื่องอารักขาคุ้มครอง” หรือการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ให้เป็นที่ตระหนักของบุตรหลาน

ตารางที่ ๔.๓๐ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า บรรดาบุคคลทั้งหลายให้อยู่ดีโดย
มิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการ
มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพ สักการบูชาเจดีย์ (ปู ชนียสถาน ปุชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ ต่าง ๆ) ในองค์กรต่าง ๆ	- ใน ชุม ชน มี สิ่ง ที่ เป็ น สัญลักษณ์ที่เป็นปูชนียสถาน ที่บ่งบอกอดีต หรือ วัตถุ ต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน - ควรส่งเสริมให้คนในชุมชน ได้ ตระ หั น ก และ เห็น ความสำคัญของอนุรักษ ความเป็นเอกลักษณ์เอาไว้ ให้ลูกหลานได้เรียนรู้อดีต ของบรรพบุรุษ	- กรุงเทพมหานคร / สำนักงานเขต ควรส่งเสริม นโยบาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ดีอยู่แล้วก็ให้ถือปฏิบัติรักษาไว้ - ยกย่องชุมชนที่พัฒนาดีเด่น เป็น แบบอย่าง ส่งเสริมเพื่อต่อยอดการ พัฒนาชุมชน เช่น โครงการนำเศษ อาหารไปเลี้ยงสัตว์ของสำนักงานเขต ที่คนในชุมชนนำมารวมกันเป็นจุด แล้วให้เขตมาเก็บต่อเพื่อส่งผู้เลี้ยง สัตว์ ให้ความรู้เพื่อพัฒนาต่อ เช่น การลงพื้นที่ของฝ่ายรักษาความ สะอาดและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ ชุมชนร่วมกันทำน้ำชีวภาพจากเศษ อาหาร ผักผลไม้ ทำปุ๋ยชีวภาพ ไว้ใช้ เอง หรือบรรจุใส่ขวดขาย โรงเรียน ควรให้โอกาส และให้ความสำคัญใน การให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็น กรรมการสถานศึกษาโดยตำแหน่ง

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปุชนียวัตถุ และ
ตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ
กรุงเทพมหานคร ในการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับ
ถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม ผู้นำชุมชนจึงได้แค่การมีส่วนร่วม ดังนั้นสำนักงานเขต ผู้อำนวยการ
โรงเรียน ควรให้โอกาส และให้ความสำคัญในการให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาโดย
ตำแหน่ง

ตารางที่ ๔.๓๑ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน
 อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของ
 ประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ
 กรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๗. ที่ว่า จัดให้มีการ อารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระ อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้ง บรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็น หลักของประชาชนทั่วไป	- ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในชุมชน ยังไม่ได้รับการคุ้มครอง	- ส่งเสริมให้พระภิกษุหรือ บรรพชิตในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการศึกษาของ ชุมชน - การยกย่องผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง เป็นวิทยากรของโรงเรียนใน ชุมชน

ตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า หลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อัน
 ชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป ในการ
 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา โดยการ
 ส่งเสริมให้พระภิกษุหรือบรรพชิตในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการศึกษาของชุมชน การยกย่องผู้
 มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เป็นวิทยากรของโรงเรียนในชุมชน

ด้านปัญหายาเสพติด กรุงเทพมหานครให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชน สามารถเป็นตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในการช่วยสอดส่องดูแลคนในชุมชน เป็นการแก้ปัญหาในเบื้องต้น และให้คำแนะนำ^{๑๐๕} โดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การวางแผนป้องกันปัญหายาเสพติด และร่วมในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๑๐๖}

ตารางที่ ๔.๓๒ การบูรณาการหลักอภินิหารธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหายาเสพติด		
หลักอภินิหารธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ	- การไม่ได้รับการยอมรับในศักยภาพของผู้นำชุมชน - เป็นการรับนโยบายมาดำเนินการมากกว่า การได้ร่วมนำเสนอ - คุณสมบัติของผู้นำ	- กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ให้การยอมรับ ให้โอกาส แก่ผู้นำชุมชน ในการร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน - โดยการร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหายาเสพติด - หมั่นประชุมเพื่อรายงานสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหายาเสพติด

ตารางที่ ๔.๓๒ หลักอภินิหารธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด ในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้กรุงเทพเป็นเมืองสีขาว น่าน่าท่องเที่ยว ปลอดภัย กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ให้การยอมรับ ให้โอกาส แก่ผู้นำชุมชน ในการร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยการให้ผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ

^{๑๐๕}สัมภาษณ์ พระเมธาวิจารย์ ดร., อ้างแล้ว.

^{๑๐๖}สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ้างแล้ว.

แก้ปัญหายาเสพติด ฝ้าติดตาม กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ให้การยอมรับ ให้โอกาส แก่ผู้นำชุมชน ในการร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน โดยการร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหาเสพติด

ตารางที่ ๔.๓๓ การบูรณาการหลักอภินิหารธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ กรุงเทพมหานคร ด้านปัญหาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหาเสพติด		
หลักอภินิหารธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุม	- ปัญหาเสพติด ยิ่งจับยิ่งเพิ่ม	- กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับรู้รับฟัง - ร่วมลงมตในการแก้ปัญหาเสพติด - การเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน - ร่วมกับโรงเรียนในชุมชน

ตารางที่ ๔.๓๓ หลักอภินิหารธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำความพร้อมเพรียง การประชุม การพูดคุย การสนทนา การเข้าประชุมต้องเข้าและออกกันอย่างพร้อมเพรียงกันเพื่อรับรู้ปัญหา กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประจำ เพื่อรับรู้รับฟังและร่วมลงมตในการแก้ปัญหาเสพติด การเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน ร่วมกับโรงเรียนในชุมชน กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประจำ เพื่อรับรู้รับฟังและ ร่วมลงมตในการแก้ปัญหาเสพติด การเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน ร่วมกับโรงเรียนในชุมชน

ตารางที่ ๔.๓๔ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหายาเสพติด		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ	- การเคารพต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับในชุมชน - การปฏิบัติตามกฎของชุมชน เช่น การแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด ที่ชุมชนต้องมีความรู้ และต้องศึกษา และต้องแจ้ง เมื่อพบเห็น มีการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของคนในชุมชน	- กำหนดกฎข้อบังคับ ตามมติ ข้อตกลง ก็ให้ยึดถือปฏิบัติ เช่นเดียวกันทุกชุมชนทุกเขต เช่น กรณีเขตบางซื่อ ห้ามให้ที่พักพิงคนขาย - เมื่อคนในชุมชนพบเห็นก็ต้องช่วยกันเฝ้าระวัง หรือแจ้งเบาะแส แก่ คณะกรรมการของชุมชน หรือ ผู้นำชุมชน หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทุกคนในชุมชนช่วยกันแจ้งเบาะแส และไม่ให้ที่พักพิงแก่คนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ตารางที่ ๔.๓๔ หลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เป็นการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ในการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร แก่ปัญหายาเสพติดในชุมชน เช่น การร่วมในการปฏิบัติตามมติที่ประชุมร่วมกันทั้งโรงเรียน ชุมชน และวัด กำหนดกฎข้อบังคับ ตามมติข้อตกลง ก็ให้ยึดถือปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกชุมชนทุกเขต เช่น กรณีเขตบางซื่อ ห้ามให้ที่พักพิงคนขาย เมื่อคนในชุมชนพบเห็นก็ต้องช่วยกันเฝ้าระวัง หรือแจ้งเบาะแส แก่คณะกรรมการของชุมชน หรือผู้นำชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทุกคนในชุมชนช่วยกันแจ้งเบาะแส และไม่ให้ที่พักพิงแก่คนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ตารางที่ ๔.๓๕ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหายาเสพติด		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่	- ไม่มีกฎเกณฑ์ กติกาใด มา รองรับผู้นำชุมชน และ คณะกรรมการชุมชนในการ ติดตามยาเสพติด	- แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเฝ้า ระวังยาเสพติดในชุมชน - ขอคำปรึกษาแนะนำ ผู้รู้ ผู้อาวุโสในชุมชน ซึ่งจะรู้จัก ชุมชนและ แหล่งซื้อขาย ใครขาย ที่ไหนบ้าง

ตารางที่ ๔.๓๕ หลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง การเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา ยาเสพติดในชุมชน โดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน

ตารางที่ ๔.๓๖ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดาบุคคลทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหายาเสพติด		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดาบุคคลทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน	- ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชน ให้ความเคารพนับถือ และพร้อม ที่จะปฏิบัติตาม	- ทุกคนในชุมชนร่วมกันเฝ้าระวัง ยาเสพติดในชุมชน - การเฝ้าระวัง เพื่อแก้ปัญหา ยาเสพติดที่ทุกภาคส่วนของสังคม ต้องช่วยเหลือกัน ทั้งผู้หญิงและ ผู้ชาย ที่ต้องแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เพื่อสร้างเกราะป้องกันดีกว่า การแก้ปัญหา

ตารางที่ ๔.๓๖ หลักอภิธานิธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดาภิกษุสงฆ์ทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูก ช่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ ปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษาก็ให้สิทธิเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างโอกาส ให้ การยอมรับ ให้มีความสำคัญแก่สตรีในท้องถิ่นนั้น ซึ่งสามารถร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน นั้น ๆ ได้ การเฝ้าระวัง เพื่อแก้ปัญหาเสพติดที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องช่วยเหลือกัน ทั้งผู้หญิง และผู้ชาย ที่ต้องแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เพื่อสร้างเกราะป้องกันดีกว่าการแก้ปัญหา

ตารางที่ ๔.๓๗ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในชุมชนในการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหาเสพติด		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในองค์กรต่าง ๆ	- การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน	- พระภิกษุสงฆ์ ประจำวัดในชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม ควรให้ความสำคัญในการให้ผู้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติด

ตารางที่ ๔.๓๗ หลักอภิธานิธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครอง ส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ในการมีส่วนร่วมในด้านการแก้ปัญหาเสพ ผู้นำชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ประจำวัดในชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม ควรให้ความสำคัญในการให้ผู้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติด

ตารางที่ ๔.๓๘ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านปัญหายาเสพติด

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านปัญหายาเสพติด		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๗. ที่ว่า จัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป	- วัดเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน ที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน	- กรุงเทพมหานครต้องให้การคุ้มครองผู้นำชุมชน หรือคณะกรรมการของชุมชนที่เป็นอาสาเฝ้าระวัง และติดตามแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน - ตั้ง เป็น ราง วัล นำ จั บ เหมือนกับตำรวจ

ตารางที่ ๔.๓๘ หลักอภิธานิธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยการส่งเสริมให้พระภิกษุหรือบรรพชิตในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน กรุงเทพมหานครต้องให้การคุ้มครองผู้นำชุมชน หรือคณะกรรมการของชุมชนที่เป็นอาสาเฝ้าระวัง และติดตามแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน หรือตั้งเป็นรางวัลนำจับเหมือนกับตำรวจ

ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน

ปัญหาสุขภาพและสวัสดิการของชุมชนที่ควรได้รับจากรัฐ ในสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญการปกครองและนโยบายของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน กรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนกรุงเทพมหานครในการแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนในชุมชน^{๑๐๗} และร่วมในการวางแผนสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน ร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสุขภาพคนในชุมชน เริ่มตั้งแต่การตรวจสอบข้อมูลคนในชุมชน^{๑๐๘}

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตบางกะปิ, อ้างแล้ว.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ้างแล้ว.

ตารางที่ ๔.๓๙ การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักการบริหารนิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์	- การไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิในเรื่องสุขภาพและสวัสดิการชุมชนที่ควรจะได้ - การรวมตัวเป็นชุมชนแล้วได้รับสิทธิอะไรบ้าง - เป็นการรับนโยบายมาดำเนินการมากกว่า การได้ร่วมนำเสนอ	- กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตให้ความสำคัญแก่สุขภาพของประชาชน เพื่อการะการรักษายาบาล ให้โอกาส แก่ผู้นำชุมชน ในการร่วมเป็นคณะกรรมการ - โดยการร่วมเป็นอาสาสมัครดูแลสุขภาพของคนในชุมชน - หมั่นประชุมเพื่อรายงาน การเปลี่ยนแปลง เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพและสวัสดิการของประชาชนในเบื้องต้น - ร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ของชุมชนที่ควรจะได้

ตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า การบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ทุกคนมีสุขภาพที่แข็งแรง กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ให้การยอมรับ ให้โอกาส แก่ผู้นำชุมชน ในการร่วมเป็นคณะกรรมการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ให้ความสำคัญแก่สุขภาพของประชาชน เพื่อการะการรักษายาบาล ให้โอกาส แก่ผู้นำชุมชน ในการร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยการร่วมเป็นอาสาสมัครดูแลสุขภาพของคนในชุมชน หมั่นประชุมเพื่อรายงาน การเปลี่ยนแปลง เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพและสวัสดิการของประชาชนในเบื้องต้น ร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ของชุมชนที่ควรจะได้

ตารางที่ ๔.๔๐ การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเล็กประชุม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักอุปทานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเล็กประชุม	- การไม่เข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน ว่าตนเองมีสิทธิอะไรบ้าง	- กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประจำ เพื่อรับรู้รับฟัง - ให้เจ้าหน้าที่เข้าชุมชนเพื่อพบปะและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สุขภาพ สวัสดิการตามสิทธิ

จากตารางที่ ๔.๔๐ การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเล็กประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำความพร้อมเพรียง การประชุม การพูดคุย การสนทนา การเข้าประชุมต้องเข้าและออกกันอย่างพร้อมเพรียงกันเพื่อรับรู้ปัญหา กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประจำ เพื่อรับรู้รับฟังและร่วมลงมติในด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประจำ เพื่อรับรู้รับฟัง ให้เจ้าหน้าที่เข้าชุมชนเพื่อพบปะและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ สุขภาพ สวัสดิการตามสิทธิ

ตารางที่ ๔.๔๑ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ	- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชนชุมชน	- ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎข้อเกณฑ์ - ผู้นำชุมชนต้องเป็นคนกลางทำความเข้าใจสิทธิประโยชน์ของชุมชน - สิทธิของคนในชุมชนที่พึงมีพึงได้

จากตารางที่ ๔.๔๑ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เป็นการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ในการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎข้อเกณฑ์ ผู้นำชุมชนต้องเป็นคนกลางทำความเข้าใจสิทธิประโยชน์ของชุมชน สิทธิของคนในชุมชนที่พึงมีพึงได้

ตารางที่ ๔.๔๒ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่	- ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม ผู้นำชุมชนจึงได้แค่การมีส่วนร่วม ควรให้ออกาสและให้ความสำคัญในการปัญหาของคนในชุมชน	- ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาในชุมชนได้ดีกว่าบุคคลอื่น กรุงเทพมหานครจึงควรรับฟังรับรู้ข้อคิดเห็นเหล่านั้น เพราะผู้นำชุมชนอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา - กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ควรประสานงานเกี่ยวกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับข้อมูลของคนในชุมชน หรือให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ติดตามปัญหา ข้อมูล ในเบื้องต้น

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง การเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่าง ๆ การเคารพนับถือการอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกคนในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ การเคารพกฎเกณฑ์กฎระเบียบ หรือกติกา หรือผู้รู้ในองค์กรหรือในสังคมนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดี ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาในชุมชนได้ดีกว่าบุคคลอื่น กรุงเทพมหานครจึงควรรับฟังรับรู้ข้อคิดเห็นเหล่านั้น เพราะผู้นำชุมชนอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา สามารถแก้ไขปัญหามาได้ตรงจุด และสอดคล้องกับแนวคิดในการปกครองตามหลักประชาธิปไตย ที่ปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ควรประสานงานเกี่ยวกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับข้อมูลของคนในชุมชน หรือให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ติดตามปัญหาข้อมูล ในเบื้องต้น

ตารางที่ ๔.๔๓ การบูรณาการหลักอภิปรายธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดาคุณสตรีนทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักอภิปรายธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดาคุณสตรีนทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน	- ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม - กรุงเทพมหานครควรให้โอกาสและให้ความสำคัญในการให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชน	- การส่งเสริมการป้องกันสุขภาพของคนในชุมชนดีกว่าคอยแก้ปัญหาที่หลัง - ส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันดูแลสุขภาพของคนในชุมชน - แต่งตั้ง อสช. เพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลสุขภาพในเบื้องต้นของคนในชุมชน

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า การบูรณาการหลักอภิปรายธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดาคุณสตรีนทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน เพื่อสร้างโอกาสให้การยอมรับ ให้ความสำคัญแก่สตรี การส่งเสริมการป้องกัน สุขภาพของคนในชุมชนดีกว่าคอยแก้ปัญหาที่หลังส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันดูแลสุขภาพของคนในชุมชนแต่งตั้ง อสช. เพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลสุขภาพในเบื้องต้นของคนในชุมชน ในท้องถิ่นนั้น

ตารางที่ ๔.๔๔ การบูรณาการหลักอภินายธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในชุมชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักอภินายธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในองค์กรต่าง ๆ	สุขภาพของคนในชุมชน ที่ขาดการติดตาม	- การให้ความรู้ โดยการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ อสช. (อาสาสมัครชุมชน) ที่เป็นหน่วยเฝ้าระวังสุขภาพของคนในชุมชน - ส่งเสริมอาสาสมัครดูแล และ ตรวจสุขภาพในเบื้องต้น

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า การบูรณาการหลักอภินายธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า บรรดาภุสสตร์ทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ในการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน การให้ความรู้ โดยการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ อสช. (อาสาสมัครชุมชน) ที่เป็นหน่วยเฝ้าระวังสุขภาพของคนในชุมชน ส่งเสริมอาสาสมัครดูแล และตรวจสุขภาพในเบื้องต้น

ตารางที่ ๔.๔๕ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน

การบูรณาการหลักธรรมกับการมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพและสวัสดิการ		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๗. ที่ว่า จัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป	- ขาดความรู้ความเข้าใจในสวัสดิการที่ตนเองจะต้องได้รับ	- กรุงเทพมหานครต้องให้การคุ้มครองผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัคร - โดยตั้งเป็นเบี้ยเลี้ยง อสช. ในการออกตรวจสุขภาพในเบื้องต้น หรือบัตรประกันสุขภาพ - เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของชุมชน ที่สามารถเบิกค่าเดินทางได้

จากตารางที่ ๔.๔๕ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านสุขภาพและสวัสดิการในชุมชน กรุงเทพมหานครต้องให้การคุ้มครองผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัคร โดยตั้งเป็นเบี้ยเลี้ยงในการออกตรวจสุขภาพในเบื้องต้น เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของชุมชน ที่สามารถเบิกค่าเดินทางได้

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

กรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับว่าผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนกรุงเทพมหานคร เป็นแกนนำในการแก้ไขและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน^{๑๐๙} โดยการแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน เช่นการทำกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน^{๑๑๐} การประชุมกันเนื่องนิตยเป็นเครื่องมือที่ดีในการบริหารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เพราะการประชุมสามารถแก้ปัญหาให้กับชุมชนและยังเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน อย่างมีเหตุผลมีหลักการวิธีการที่ดีมีความยุติธรรมมีการวางแผน ส่งเสริมความรู้ให้กับผู้นำชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความรู้ ความสามารถ ในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนร่วมกับกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ ๔.๔๖ การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอุปทานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย	- การไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทษของสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อสุขลักษณะของชุมชน - กำหนดให้กิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องของคนในชุมชน	- กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตให้การยอมรับให้โอกาสผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการสภาพแวดล้อมในระดับชุมชน - ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เป็นตัวแทนในการชักชวนให้คนในชุมชนร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน - ให้ความรู้ในการร่วมทำแผนชุมชน - จัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้อบรม การอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อม

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.ทรัพย์ ศิริวัชรภรณ์, อ้างแล้ว.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ พระเมธาวิณัยรส ดร., อ้างแล้ว.

ตารางที่ ๔.๔๖ พบว่า การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๑. ที่ว่า หมั่นประชุมกัน
เนื่องนิตย ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ให้การยอมรับให้โอกาสผู้นำ
ชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการสภาพแวดล้อมในระดับชุมชน ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน เพื่อส่งเสริม
ให้เป็นตัวแทนในการชักชวนให้คนในชุมชนร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชนให้
ความรู้ในการร่วมทำแผนชุมชน จัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้อบรม การอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๔.๔๗ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเล็ก
ประชุม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ
กรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียง กันประชุม และเล็กประชุม	- ปัญหา การ อนุรักษ์ ธ ร ร ม ช า ตี แ ล ะ สภาพแวดล้อมในชุมชน ต้องให้ผู้ที่มีส่วนทำให้ เกิดปัญเป็นู้แก้ปัญห นั้น เพื่อสร้าง ความ รับผิดชอบร่วมกัน	- กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำ ชุมชน ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับ กรุงเทพมหานคร หรือสำนักงาน เขต เพื่อรับรู้รับทราบนโยบาย และมติต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมใน ชุมชน - เพื่อส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจแก้ปัญให้กับชุมชน - พร้อมเพรียงกันประชุม และร่วม ผลักดันให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สภาพแวดล้อมในชุมชน ให้ผู้นำ ชุมชนและคณะกรรมการชุมชน และคนในชุมชนร่วมกันจัดทำแผน ชุมชนในการหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมใน ชุมชน

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่า การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๒. ที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำความพร้อมเพรียง การประชุม การพูดคุย การสนทนา การเข้าประชุมต้องเข้าและออกกันอย่างพร้อมเพรียงกันเพื่อรับรู้ปัญหา กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมประจำ เพื่อรับรู้รับฟังและร่วมลงมติในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม กรุงเทพมหานครให้โอกาสผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานเขต เพื่อรับรู้รับทราบนโยบายและมติต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาให้กับชุมชน พร้อมเพรียงกันประชุม และร่วมผลักดันให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน ให้ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน และคนในชุมชน ร่วมกันจัดทำแผนชุมชนในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน

ตารางที่ ๔.๔๘ การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ กรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอุปทานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ	- กฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ต้องเป็น ความรับผิดชอบของทุกคน	- กรุงเทพมหานคร นำ ข้อกำหนดแนวทางปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สภาพแวดล้อม ให้เป็นความ รับผิดชอบของทุกคนในชุมชน - ส่งเสริม รณรงค์ให้ประชาชน ในชุมชนให้ความร่วมมือใน การปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ตามมติ ข้อตกลง ก็ให้ยึดถือ ปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกชุมชน ทุกเขต - ทุกคนในชุมชนร่วมกำหนด จัดทำแผนชุมชน

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เป็นการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ในการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เช่น กรุงเทพมหานคร นำข้อกำหนดแนวทางปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ให้เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในชุมชน ส่งเสริม หนุนรงค์ให้ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ตามมติ ข้อตกลง ก็ให้ยึดถือปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกชุมชนทุกเขต

ตารางที่ ๔.๔๙ การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอุปทานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือผู้ใหญ่	- การส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในกิจกรรมการการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร	- ส่งเสริมให้มิ้นกอนุรักษ์ในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่าง หรือเป็นต้นแบบ - กรุงเทพมหานครจัดเจ้าหน้าที่มาให้การอบรมในชุมชนต่าง ๆ - ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาในชุมชนได้ดีกว่าบุคคลอื่น กรุงเทพมหานครจึงควรรับฟังรับรู้ข้อคิดเห็นเหล่านั้น เพราะผู้นำชุมชนอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา - ส่งเสริมให้มีการร่วมปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ

จากตารางที่ ๔.๔๙ พบว่า การบูรณาการหลักอุปทานิยธรรม ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง การเคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่าง ๆ การเคารพนับถือการอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกคนในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ การเคารพกฎเกณฑ์กฎระเบียบ หรือกติกา หรือผู้รู้ในองค์กรหรือในสังคมนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดี ส่งเสริมให้มิ้นกอนุรักษ์ในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่าง หรือเป็นต้นแบบกรุงเทพมหานครจัดเจ้าหน้าที่มาให้การอบรมในชุมชนต่าง ๆ ผู้นำ

ชุมชนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาในชุมชนได้ดีกว่าบุคคลอื่น กรุงเทพมหานครจึงควรรับฟังรับรู้ข้อคิดเห็นเหล่านั้น เพราะผู้นำชุมชนอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา

ตารางที่ ๔.๕๐ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน	- ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม กรุงเทพมหานครควรให้โอกาส และให้ความสำคัญในการให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชน	- ให้ความสำคัญกับสตรี เด็ก คนชรา ก็สามารถร่วมในการกิจกรรมการอนุรักษ์ได้ - ส่งเสริมให้แม่บ้านเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในชุมชน - ให้ผู้นำชุมชนขึ้นทะเบียนผู้มีความสามารถในชุมชน และส่งเสริม เช่น ชุมชนแทงหยวก เขตตลิ่งชัน เป็นมรดกทางฝีมือที่ต้องอนุรักษ์ เป็นต้น - หรือการยกย่องบุคคลที่มีความสามารถในชุมชน ให้เป็นคนดีศรีชุมชน เป็นต้น

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๕. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างโอกาส ให้การยอมรับ ให้ความสำคัญแก่สตรี หรือศาสนา วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ให้ความสำคัญกับสตรี เด็ก คนชรา ก็สามารถร่วมในการกิจกรรมการอนุรักษ์ได้ ส่งเสริมให้แม่บ้านเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในชุมชน ให้ผู้นำชุมชนขึ้นทะเบียนผู้มีความสามารถในชุมชน และส่งเสริม เช่น ชุมชนแทงหยวกเขตตลิ่งชัน เป็นมรดกทางฝีมือที่ต้องอนุรักษ์ เป็นต้น หรือการยกย่องบุคคลที่มีความสามารถในชุมชน ให้เป็นคนดีศรีชุมชน เป็นต้น

ตารางที่ ๔.๕๑ การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในชุมชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอปริหานิยธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๖. ที่ว่า เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในองค์กรต่าง ๆ	- รัฐไม่ส่งเสริมวัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาในชุมชน	- พระภิกษุ ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกรุงเทพมหานครควรให้โอกาส และให้ความสำคัญในการเข้าร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

จากตารางที่ ๔.๕๑ พบว่า การบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม ข้อ ๖. ที่ว่า บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง หรือผู้ชายในทางกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ในการมีส่วนร่วมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมผู้นำชุมชน พระภิกษุสงฆ์ พระภิกษุ ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อชุมชน เป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกรุงเทพมหานครควรให้โอกาส และให้ความสำคัญในการเข้าร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

ตารางที่ ๔.๕๒ การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน
 อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของ
 ประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ
 กรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม		
หลักอภิธานิธรรม	ปัญหา	การบูรณาการ
ข้อ ๗. ที่ว่า จัดให้มีการ อารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระ อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้ง บรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็น หลักของประชาชนทั่วไป	สำนักงานเขตไม่เป็นศูนย์กลาง ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในชุมชน	- กรุงเทพมหานครต้องให้การ คุ่ม ครอง ผู้นำ ชุมชน หรือ อาสาสมัครอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประจำชุมชน - ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมเพื่อสังคม สามารถตั้งเบิกค่าใช้จ่ายจาก กรุงเทพมหานครโดยผ่านเขตได้ - หรือจัดทำเป็นแผนล่วงหน้า เป็น โครงการ/กิจกรรม เพื่อหาแนวทาง จัดงบประมาณเพื่อการพัฒนาใน ส่วนนี้ โดยแรงงานเป็นคนในชุมชน

จากตารางที่ ๔.๕๒ พบว่า การบูรณาการหลักอภิธานิธรรม ข้อ ๗. ที่ว่า ให้มีการ
อารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของ
ประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมกรุงเทพมหานครต้องให้การคุ่มครองผู้นำชุมชน หรือ
อาสาสมัคร ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมเพื่อสังคมสามารถตั้งเบิกค่าใช้จ่ายจาก กรุงเทพมหานครโดยผ่านเขต
ได้ หรือจัดทำเป็นแผนล่วงหน้า เป็นโครงการ/กิจกรรม เพื่อหาแนวทางจัดงบประมาณเพื่อการพัฒนา
ในส่วนนี้ โดยแรงงานเป็นคนในชุมชน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ กรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา ปัญหาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อความไม่เสื่อมของชุมชน ดังนี้

ด้านการศึกษา

1. การหมั่นประชุมกันเป็นประจำ เพื่อหาแนวทางการศึกษาของท้องถิ่น
2. พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม เพื่อสร้างโอกาสให้การศึกษาตอบสนองท้องถิ่น
3. การออกกฎเกณฑ์ บัญญัติสิ่งไม่ควรในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของปัญหา ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา
4. สักการะ ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน เช่น พระ ผู้มีภูมิรู้ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เช่น ครูวิชาชีพอท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา
5. ไม่ข่มขืนปกครอง ทุกคนมีความสำคัญ โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ และให้ความรู้กับทุกคนในชุมชน มีส่วนร่วมในการศึกษาของท้องถิ่น
6. สักการะปูชนียสถาน การร่วมกันบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น วัด โรงเรียน ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน
7. อารักขาคุ่มครองนักรบวช โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับพระ หรือผู้รู้ หรือผู้มีภูมิรู้ของชุมชน ให้ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การศึกษา การแก้ปัญหาเสพติด การดูแลสุขภาพร่วมกันในชุมชน และร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม

ด้านปัญหาเสพติด

1. การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ในการหาสาเหตุและแจ้งเบาะแส เกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน
2. พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน
3. การออกกฎเกณฑ์ บัญญัติสิ่งไม่ควรในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของปัญหา ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา เช่น ช่วยกันดูแลไม่ให้มีคนซื้อคนขายยาเสพติดในชุมชน
4. สักการะผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน เช่น พระ ผู้มีภูมิรู้ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน โดยให้พระ วัด เป็นสถานที่อบรม ผู้เริ่มติดยาเสพติด เปียงเบนพฤติกรรม
5. ไม่ข่มขืนปกครอง โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับทุกคนในชุมชน มีกฎเกณฑ์ร่วมกันในชุมชน เพื่อแก้ปัญหายาเสพติด อย่างสมัครใจ
6. สักการะปูชนียสถาน การร่วมกันบำรุงพระพุทธศาสนาให้วัด โรงเรียน เป็นต้นแบบในชุมชน ให้ร่วมกันแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน
7. อารักขาคุ่มครองนักรบวช โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับพระ หรือผู้รู้ ในชุมชนให้ร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชน

ด้านสุขภาพและสวัสดิการชุมชน

1. การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ในการหาแนวทางแก้ปัญหาสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน
2. พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและส่งเสริมการดูแลสุขภาพและสวัสดิการ ร่วมกัน
3. การออกกฎเกณฑ์ กติการ่วมกัน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ อาสาสมัครชุมชน ในการดูแลสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน
4. สักการะผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน เช่น พระ ผู้มีภูมิรู้ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาดูแลสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ
5. ไม่ข่มขืนปกครอง โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับทุกคนในชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการดูแลสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน
6. สักการะปูชนียสถาน การร่วมกันบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น วัด โรงเรียน ในการส่งเสริมให้เป็นสถานที่เพื่อ ดูแลสุขภาพและสวัสดิการของคนในชุมชน
7. อารักขาคุ่มครองนักรบวช โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับพระในการดูแลสุขภาพใจของคนในชุมชน หรือผู้ร่วมดูแลสุขภาพกายของคนในชุมชน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

1. การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ในการหาแนวทางแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน
2. พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม เพื่อหามติ แนวทางแก้ปัญหาและส่งเสริมการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่
3. การออกกฎเกณฑ์ กติการ่วมกัน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ อาสาสมัครชุมชน ในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน
4. สักการะผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน เช่น พระ ผู้มีภูมิรู้ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน
5. ไม่ข่มขืนปกครอง โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับทุกคนในชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน
6. สักการะปูชนียสถาน การร่วมกันบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น วัด โรงเรียน ในการส่งเสริมให้เป็นสถานที่เพื่อ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน
7. อารักขาคุ่มครองนักรบวช โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ กับพระในการดูแล อบรม ให้ความรู้ เกี่ยวกับคุณและโทษของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในชุมชน

กล่าวได้ว่าจากการสัมภาษณ์ทั้ง ๑๙ ท่านมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

พระเจ้าได้เสนอแนวทางแก้ด้วยหลักอภิธานิธรรม ดังนี้

คุณค่าและคุณประโยชน์ของอภิธานิธรรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน กับการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

ข้อที่ ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิิตย์ การประชุมกัน เพื่อแสดงถึงการให้การยอมรับและเป็นการให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชนในการเชิญเข้าร่วมประชุม เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีสามารถชักชวน คนในชุมชนที่เชื่อถือและศรัทธา ได้รับความร่วมมือ จึงเป็นผู้ที่สามารถชักชวนสมาชิกในชุมชนให้ร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ได้ในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้สามารถรู้ถึงจุดมุ่งหมายของชุมชน และแนวนโยบายการทำงานของกรุงเทพมหานคร โดยผ่านสำนักงานเขตแต่ละเขต ในการรับรู้ปัญหาของชุมชน และการทำงานของสำนักงานเขตโดยฝ่ายต่าง ๆ ที่ร่วมรับผิดชอบดูแลชุมชน สำนักงานเขตจะได้จัดเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปดูแลชุมชน เช่น สอนให้ผู้นำชุมชนเขียนโครงการหรือแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้รู้ปัญหาการเบิกจ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน มีการวางแผนพัฒนา มีการส่งเสริมความรู้ให้กับผู้นำชุมชน ในการแก้ไขปัญหา รู้ถึงความต้องการของประชาชนและนโยบายของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้การวางแผนและกำหนด ในด้านการศึกษา ปัญหาสาเหตุติด นโยบายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อร่วมกันศึกษาปัญหาและหาแนวทางแก้ไข

ข้อที่ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำ กิจกรรมที่พึงทำ การประชุม การพูดคุย การสนทนา การเข้าประชุมต้องเข้าและออกกันอย่างพร้อมเพรียงหรือทำกิจที่พึงทำ ทำให้สามารถรู้ถึงปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ของแต่ละชุมชนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อสามารถร่วมกันวางแผนทางและดำเนินนโยบายการทำงานของกรุงเทพมหานครและชุมชนให้สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน เหมาะแก่ระยะเวลา อุปสรรคของการทำงานทำให้ลดปัญหาและช่วยแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างแท้จริงซึ่งการจะพร้อมเพรียงหรือไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประสานความร่วมมือและต้องเห็นความสำคัญของผู้นำชุมชน ในการให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและนำเสนอเพื่อกำหนดเป็นแนวนโยบายในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร เพื่อแก้ปัญหาที่ว่าผู้นำชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่ได้รับความร่วมมือจากรัฐ กรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับผู้นำชุมชน ให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอตามกฎเกณฑ์เงื่อนไขร่วมกัน^{๑๑๑} โดยให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติ ดำเนินการตามมติที่ประชุม ซึ่งผู้นำชุมชนทุกคนได้รับรู้ร่วมกัน และได้รับทราบข้อมูลร่วมกัน และร่วมกันสร้างแนวทางการแก้ปัญหา^{๑๑๒} ก่อนดำเนินการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และให้ความรู้ไปพร้อม ๆ กัน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วน

^{๑๑๑} พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กัลยาโณ), อ้างแล้ว.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตตลิ่งชัน, อ้างแล้ว.

ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ทำให้สามารถรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และผู้นำชุมชนก็เข้าใจกระบวนการทำงานของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเขตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมชุมชน อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ วิธีการที่ดี มีความยุติธรรม และเสมอภาค เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชนและสังคม ในการวางแผน นโยบายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ที่ว่าควรประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับทราบยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาชุมชน^{๑๑๓}

ข้อที่ ๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ การกำหนดหรือบัญญัติสิ่งอะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นแนวทางแก้ปัญหา นโยบายของกรุงเทพมหานคร กฎหมายระเบียบต่าง ๆ จะต้องศึกษาอย่างละเอียดถึงการผลกระทบได้ผลเสียของชุมชน ทำให้สามารถรู้ถึงการดำเนินงาน จุดมุ่งหมายของการทำงาน แผนนโยบายของการทำงานนั้น ๆ ระยะเวลา ประชาชนในชุมชนผู้ร่วมงาน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานของชุมชน จากการร่วมกันประชุมจะทำให้ทุกฝ่ายร่วมกันแสดงความคิดเห็นในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ กฎระเบียบของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเบิกจ่ายต่าง ๆ ที่ผู้นำชุมชนต้องรู้และศึกษา

ข้อที่ ๔. เคารพนับถือท่านเหล่านั้น ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อชุมชน เพราะต้องการเห็นชุมชนมีการพัฒนา โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมาหรือที่ตัวเองมีมาประยุกต์ใช้ในชุมชน แต่ก็ต้องฟังผู้อาวุโสของชุมชนที่เห็นและผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนมากมาแล้ว และประยุกต์ในสิ่งที่ตนมีให้เข้ากับ กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือกติกา หรือผู้รู้ในชุมชนนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดี จะทำให้การทำงานเกิดคุณค่าและทรงคุณค่าประโยชน์ยิ่งขึ้น ผู้นำชุมชน ร่วมกันวางกฎเกณฑ์ กติกา ร่วมกัน หรือการบัญญัติกฎหมายระเบียบต่าง ๆ จะต้องศึกษาอย่างละเอียดถึงการจะเปลี่ยนแปลง หรือบัญญัติสิ่งใดออกมาเพื่อประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งไม่ทำลายความโดดเด่นทางวัฒนธรรม อาชีพ ความพร้อม ที่อาจจะไม่เหมือนกัน จุดมุ่งหมายเพื่อรักษากฎเกณฑ์ในการร่วมดำเนินการร่วมกันในการแผนนโยบายของชุมชน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของแต่ละชุมชน และในส่วน of กรุงเทพมหานคร สังคมจะต้องเคารพและยอมรับกฎกติกาของสังคมในการอยู่ร่วมกัน และในการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชนและกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ คือ ผู้นำชุมชนควรปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชนและทุกคนในสังคม^{๑๑๔} และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกันเป็นการลดความขัดแย้ง การสร้างกฎเกณฑ์ร่วมกันหลังจากปฏิบัติงานร่วมกันตามกฎเกณฑ์และก็สามารถที่จะประเมินว่า กิจกรรม นโยบายต่าง ๆ เหมาะกับชุมชนไหนอย่างไร

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระเมธาวิณัยรส ดร., อ้างแล้ว.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตบางกะปิ, อ้างแล้ว.

ข้อที่ ๕. บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหงผู้หญิง ในทางกฎหมายสตรีและบุรุษมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง หรือผู้ใต้ปกครอง ไม่ควรมีอคติกับบุคคลเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายทั้งผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะความเป็นผู้หญิงหรือชายมีสิทธิเท่าเทียมกันผู้หญิงก็เป็นผู้นำได้ถ้าเขามีความรู้ความสามารถผู้หญิงอย่าไปกีดกัน สตรีก็เป็นผู้นำชุมชนได้ดีเช่นเดียวกัน^{๑๑๕} หรือศาสนาและวัฒนธรรมที่ดิงาม ของชุมชนที่ควรส่งเสริม ก็สร้างเป็นจุดเด่นของชุมชน

ข้อที่ ๖. เคารพหลักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ในชุมชนทั้งหลายจะมีประวัติศาสตร์ที่นานและไม่นานของชุมชน ต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชนเหล่านั้น กับสิ่งที่ผ่านมาเพราะอดีตได้สร้างสิ่งดีในปัจจุบัน เช่นกันปัจจุบันก็จะเป็นอดีตในวันข้างหน้า ส่งเสริมสนับสนุน เคารพหลักการบูชาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น วัด ที่อยู่ในชุมชน วัดเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประสาน สร้างความปรองดอง และแก้ปัญหาในชุมชน ในด้านศักยภาพของผู้นำชุมชน ในการขับเคลื่อนนโยบายของ กทม. (วัด ชุมชน กทม.) ส่งเสริมให้ชุมชน ร่วมกันทำความสะอาด อนุรักษ์ เมื่อวัดมีงานก็ช่วยเหลือกัน เมื่อชุมชนต้องการใช้สถานที่ก็ใช้สถานที่วัดได้ เช่น งานบวช งานแต่ง งานตาย ลานกีฬา ที่พบปะสมาคม เป็นศูนย์ฝึกอาชีพ เป็นที่พักยามเดือนร้อน เช่น น้ำท่วม ลดภาระค่าเล่าเรียนบุตรหลาน สามารถให้บวชแล้วเรียนในสถานสมณเพศ จะได้รับการลดหย่อนค่าเล่าเรียน และเป็นสถานที่ฝึกนิสัย สร้างการมีระเบียบวินัย และเป็นเป็นปล่อยสัตว์เลี้ยงที่ไม่ต้องการ เป็นต้น

ข้อที่ ๗. จัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิต ผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป ชุมชนจะมีวัดวาอารามในชุมชน ผู้นำชุมชนต้องเป็นแกนนำและส่งเสริมให้คนในชุมชนภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีอันดีของท้องถิ่น และรักษากำเนิดของตนเอง หรืออาจจะสร้างเป็นจุดเด่นในชุมชนได้ หรือชุมชนที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวพื้นบ้าน ให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และรู้จักบรรพบุรุษและแหล่งกำเนิด อาชีพดั้งเดิมที่บ่งบอกความเป็นชุมชน เช่น ชุมชนบ้านบาตร ชุมชนตลาดน้ำตลิ่งชัน ผู้นำในชุมชน เป็นผู้มีอายุ ผู้มีความรู้ดี ข้าราชการบำนาญ ผู้มีฐานะดี หรือพระสงฆ์

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร., วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๖.

ตารางที่ ๔.๕๓ แสดงการบูรณาการพุทธวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วม ตามหลักอภิธานิธรรม

	การบูรณาการ			
	การให้ การยอมรับ	การให้ ความสำคัญ	การให้ โอกาส	การให้ ความรู้
๑. หมั่นประชุม กันเนื่องนิตย์	ร่วมประชุมเพื่อ รับฟังปัญหา	ร่วม ประชุม เพื่อ นำเสนอปัญหาและ ความต้องการ	ร่วมประชุมเพื่อสร้าง โอกาสให้กับชุมชน	ร่วมประชุมเพื่อได้รับ ข้อมูลข่าวสารที่ทัน เหตุการณ์
๒. พร้อมเพรียง กันประชุม พร้อมเพรียงกัน เล็กประชุม	เมื่อลงมติให้ร่วมลง มติ ให้ ค ว า ม เห็นชอบในการ นำเสนอปัญหา และแนวทางแก้ไข	ร่วมเป็น คณะกรรมการในการ วางแผนกำหนด นโยบาย เพื่อพัฒนา ท้องถิ่น สร้างความ เท่าเทียมกันในสังคม	ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยน ข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร ประสบการณ์ระหว่าง ชุมชน อาจจะได้แนวทาง ในการแก้ปัญหาที่ แตกต่างกันไป	รับ ร ู้ ข อ ก ำ ห น ด แนวนโยบายการนำไป ปฏิบัติ ใน ชุม ช น เหมือนกัน
๓. ไม่บัญญัติสิ่ง ที่ไม่บัญญัติไว้	กฎเกณฑ์ ประเพณีดั้งเดิม ของท้องถิ่น	ให้ความสำคัญ กฎเกณฑ์ กติกา ของ ชุมชน และปฏิบัติ ตามเงื่อนไขของ ชุมชน ระเบียบของ กรุงเทพมหานคร	ให้โอกาสในการได้ อนุรักษ์ อาชีพ ความ เป็นตัวตนของชุมชน	ให้ความรู้สมัยใหม่ จะ รักษากฎเกณฑ์นั้นไว้ ได้อย่างไร และป้องกัน อย่างไร
๔. เคารพนับถือ ท่าน เหล่านั้น	ให้การยอมรับผู้ที่ มีความรู้ ความสามารถใน ชุมชน	ให้ความสำคัญ เช่น คนที่มีความสามารถ หรือมีพรสวรรค์ด้าน ใดเป็นพิเศษ	ให้โอกาสได้แสดง ความสามารถ เช่น สอนพิเศษ หลักสูตร อาชีพในชุมชน	ให้คำแนะนำ แนวทาง ที่ถูกที่ควร หรือให้การ อบรมบุคคลเหล่านั้น เพื่อให้สิ่งที่มีอยู่ ด้อย แล้วประยุกต์กับความ ทันสมัยทางเทคโนโลยี ในปัจจุบัน
๕. บรรดากุล สตรีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิ ถูกข่มเหง ผู้หญิง	ให้การยอมรับ ผู้หญิง ก็มีสิทธิเท่า เทียมกับผู้ชาย มี ความสามารถใน การพัฒนาได้เท่า เทียมกัน	ให้ความสำคัญว่าเป็น ผู้ที่มีศักยภาพในการ เป็นต้นแบบให้กับ เยาวชนรุ่นหลังใน เรื่องความประพฤติ ปฏิบัติตนที่งดงาม กริยามารยาทสำหรับ เด็กรุ่นใหม่	ให้โอกาสผู้หญิงในการ เป็นตัวแทนชุมชน และ ร่วม ใน การ แก้ปัญหา กับชุมชนได้ หรือการดำรงไว้ซึ่ง ศาสนาและวัฒนธรรม ของชุมชน	ให้ ค ว า ม ร ู้ และ ให้ โอกาสในการออกสิทธิ ออกเสียง การ ประสานงาน กับ ห นั ว ย ง า น หรือ ผู้ประกอบการต่าง ๆ ในการขอความร่วมมือ กับชุมชน

ตารางที่ ๔.๕๓ (ต่อ)

	การบูรณาการ			
	การให้ การยอมรับ	การให้ ความสำคัญ	การให้ โอกาส	การให้ ความรู้
๖. เคารพ สิทธิการบูชา เจติย์	สถานที่ควรแก่ การอนุรักษ์ ก็ ส่งเสริมให้อนุรักษ์ เชิงท่องเที่ยว	สร้างให้เป็นจุดเด่น จุดขาย เพื่อให้เกิด อาชีพ สร้างรายได้ แก่คนในชุมชน	เป็นสถานที่ที่ควร อนุรักษ์ไว้ เพื่อยืนยัน ถึงความเจริญก้าวหน้า ของชุมชนในอดีตที่ ผ่านมา	ให้ความรู้ในการบูรณะ ที่ถูกต้อง
๗. จัดให้มีการ อารักขา คุ้มครอง ป้องกัน	นโยบาย กฎเกณฑ์ ต่าง ๆ ที่ดีอยู่แล้ว ก็ให้ถือปฏิบัติ รักษาไว้	ยกย่องชุมชนที่ พัฒนาดีเด่น เป็น แบบอย่าง เช่น นโยบายการให้ สวัสดิการคนเก็บ ขยะในชุมชน เป็นคน ที่มีความเสี่ยงแทน คนอื่น ซึ่งขยะอาจ เป็นขยะพิษ	ส่งเสริมเพื่อต่อยอด การพัฒนารวมทั้ง โครงการนำเศษอาหาร ไปเลี้ยงสัตว์ของ สำนักงานเขต ที่คนใน ชุมชนนำมารวมกัน เป็นจุด แล้วให้เขตมา เก็บต่อเพื่อส่งผู้เลี้ยง สัตว์	ให้ความรู้เพื่อพัฒนา ต่อ เช่น การลงพื้นที่ ของฝ่ายรักษาความ ส ะ อ าด แ ล ะ สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริม ให้ชุมชนร่วมกันทำน้ำ ชีวภาพจากเศษอาหาร ผักผลไม้ ทำปุ๋ยชีวภาพ ไว้ใช้เอง หรือบรรจุใส่ ขวดขาย

พระองค์เจ้าได้เสนอแนวทางแก้ด้วยหลักอภิธานิธรรม ดังนี้
 คุณค่าและคุณประโยชน์ของอภิธานิธรรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการส่งเสริม
 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน กับการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

**ตารางที่ ๔.๕๔ แสดงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ รับผลประโยชน์ และร่วม
 ประเมินผลเกี่ยวกับการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน
 ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม**

	การมีส่วนร่วม			
	การศึกษา	ปัญหายาเสพติด	สุขภาพและสวัสดิการ ชุมชน	ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม
การตัดสินใจ	- ให้นำผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ในการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้นำ - การเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะจะทำให้ผู้นำชุมชนมีโลกทัศน์ใหม่	- ให้นำผู้นำชุมชนตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน	- ให้นำผู้นำชุมชนเป็นผู้ดูแลและขึ้นทะเบียน - ผู้สูงอายุ - ผู้ที่ด้อยโอกาส - เด็กเล็กในชุมชน - ผู้พิการ	- ให้นำผู้นำชุมชนสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชนเพื่อรายงานเขต เช่น - พื้นที่เปลี่ยว - อาคารร้าง - สิ่งก่อสร้างที่ผิดปกติ - ถนนหนทางในชุมชน - แหล่งยุ่งลาย
การปฏิบัติการ	- ร่วมในการแก้ปัญหา เช่น - -อาหารกลางวัน - -ทุนการศึกษาเด็กที่ขาดแคลน - ครอบครัวที่ยากจน/ด้อยโอกาส	- จัดเวรยามตรวจตรา/หาเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน	- ร่วมประสานงานและหาสถานที่ออกกำลัง/พักผ่อนหย่อนใจสำหรับคนในชุมชน	- ร่วมกับเขต/ติดต่อประสานงานร่วมกับเขต เพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน
การรับผลประโยชน์	- ตรวจสอบ/ขึ้นทะเบียนเด็กในชุมชน	- จัดสรรหางบประมาณและให้ความรับผิดชอบแก่คณะทำงานของชุมชนที่ตรวจตราและแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด	- มีสถานที่ออกกำลังกายสำหรับเด็กเยาวชน คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ	- เพื่อให้ สนข.รับช่วงในการประสานงานกับสถานีตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่เทศกิจของเขตออกสำรวจและหาทางป้องกัน

ตารางที่ ๔.๕๔ (ต่อ)

	การมีส่วนร่วม			
	การศึกษา	ปัญหาสุขภาพจิต	สุขภาพและสวัสดิการชุมชน	ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม
การประเมินผล	คัดสรรหา -ครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ - เด็กที่หาที่เรียนไม่ได้	- ผู้นำชุมชน ควรมา การรายงานเขต เกี่ยวกับยาเสพติดใน ชุมชน	- สุขภาพของคนใน ชุมชน - สวัสดิการสังคมตั้งอยู่ บนฐานของการ เคารพให้เกียรติซึ่งกัน และกัน	- สำนึกความปลอดภัย ของคนในชุมชน ถึง แนวทางแก้ปัญหา ดังกล่าว

สภาพปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นเหตุที่ทำให้ชาวชุมชนมารวมตัวกัน เป็นพลังขับเคลื่อนในการจัดการกับปัญหาของชุมชน เนื่องจากการใช้บริการจากหน่วยงานภาครัฐมีความล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นที่มีข้อบังคับให้ต้องติดต่อประสานงาน ทั้งนี้เพราะปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน หลายกรณีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลไม่ทั่วถึง หรือล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ ชาวชุมชนจึงไม่อาจรอคอยความช่วยเหลือจากภาครัฐได้ต้องช่วยตนเองเป็นการเฉพาะหน้าก่อน เพราะปัญหานั้นสร้างความเดือดร้อนและขัดขวางต่อการดำเนินชีวิตปกติสุข จึงเป็นแรงผลักดัน (Driven) ที่ทำให้ชาวชุมชนมารวมตัวกันในแบบจัดตั้ง “ชุมชน”

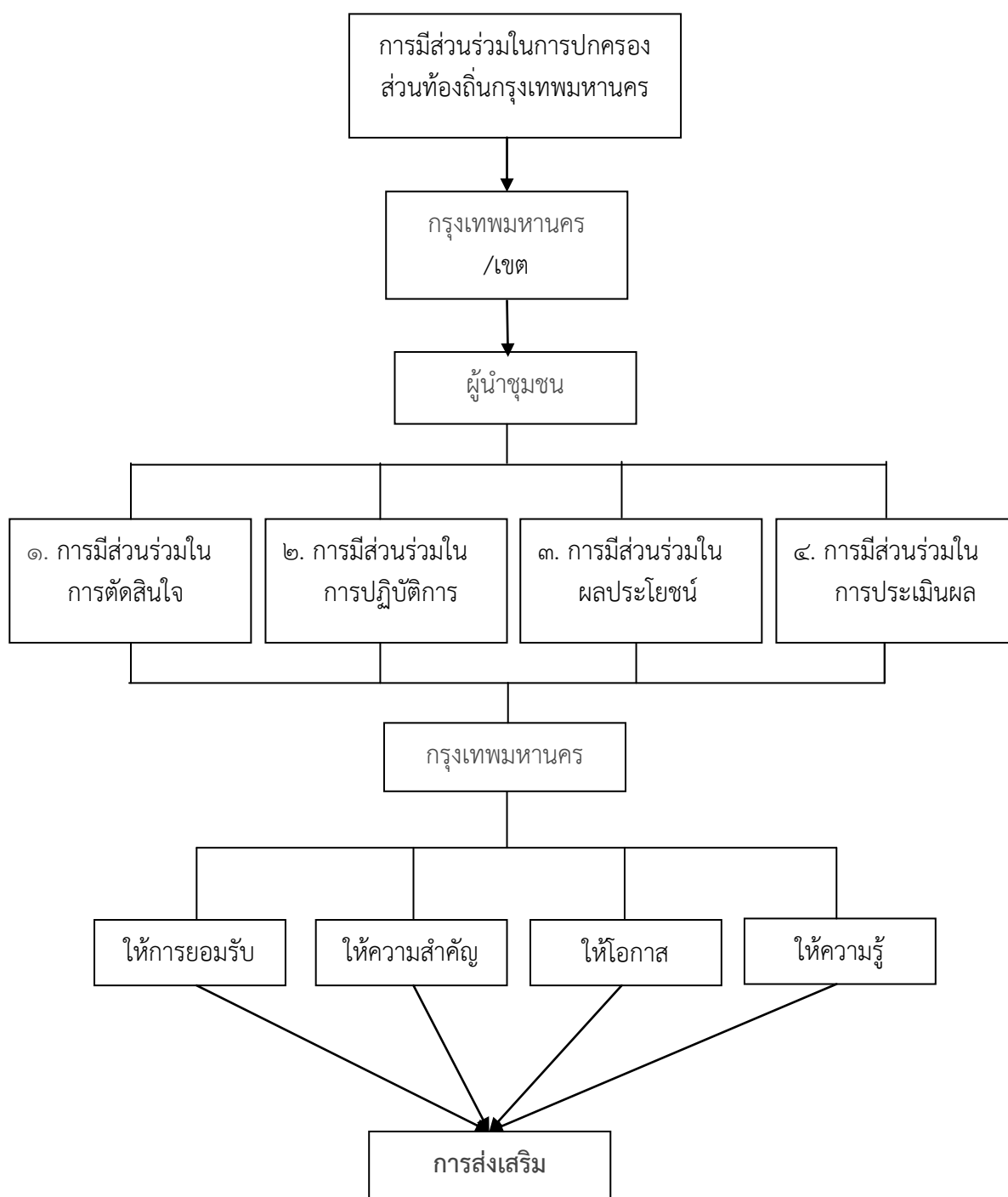
ให้ผู้นำชุมชนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมกันรับผิดชอบ เป็นกลไกในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน ตลอดจนบุคคลระดับผู้นำชุมชนจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถ รวมทั้งพัฒนาบทบาทในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การดำเนินงานจึงจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สภาพชุมชนที่มีความแออัด พื้นที่อาศัยต่อประชากรน้อย ยิ่งทำให้มีโอกาสทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมากด้วย การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมรัฐอย่างเดียวไม่เพียงพอ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเมืองใหญ่และความหลากหลายของสังคม ดังนั้นประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหา หากประชาชนมีจิตสำนึก ซึ่งมีทั้งจิตอาสา และกายอาสา^{๑๖} ในการช่วยรักษาสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ จะช่วยให้การแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น โดยการให้ความรู้ที่ถูกต้อง

นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยปรับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนใน

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ.ดร., อ้างแล้ว.

ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยในส่วนของประชาชน และสร้างจิตสำนึก จิตอาสา ให้ประชาชนเป็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยให้ผู้ก่อเหตุใช้ค่าเสียหายเป็นมาตรการบังคับใช้ เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับชุมชนในการติดตามควบคุมสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

แผนภูมิที่ ๔.๑๑ แสดงกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผู้นำแต่ละท่านมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ต้องการพัฒนาและช่วยเหลือคนในชุมชน และรู้ศักยภาพของตนเองพร้อมที่จะเสียสละ ว่าตนสามารถติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นที่สามารถนำประโยชน์มาสู่ชุมชนได้ และผู้นำชุมชนต้องมีคุณธรรมของผู้นำ ที่จะต้องรู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาลเวลา รู้ชุมชน รู้บุคคล เพราะถ้าผู้นำรู้จักสภาพการณ์ที่เหมาะสมย่อมสามารถที่จะนำพาชุมชนไปสู่ความเป็นชุมชนแห่งความดีงาม เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะเสียสละเวลาในการติดตามปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน และพร้อมเผื่อระวังเสียสละสถานที่ในการเอื้ออำนวยต่อการจัดประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ หรือรองรับเจ้าหน้าที่ พร้อมที่จะใช้สถานที่เป็นที่จัดกิจกรรมให้กับชุมชน มีจิตอาสาต้องการช่วยเหลือผู้ที่ยากไร้และด้อยโอกาสในชุมชน

ผู้นำชุมชนจะนำพาชุมชนสู่การพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ตามเจตนารมณ์ในการเข้ามาเป็นผู้นำชุมชน ที่ผ่านมามีเห็นว่าผู้นำมีบทบาทที่ชัดเจนในการทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความยั่งยืนได้ ต้องได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน ที่ต้องให้ความสำคัญ และรับรู้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับชุมชน เพราะปัญหาชุมชนไม่ได้เกิดขึ้นจากคนคนเดียว ทุกๆ คนทำให้เกิดขึ้นก็ต้องช่วยกันคิด หาทางแก้พร้อมๆ กัน

จากการปัญหาและการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็น คือ การให้การยอมรับ การให้ความสำคัญ การให้โอกาส และการให้ความรู้ ตามหลักอภิปรายธรรม ๗ ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อความไม่เสื่อมของการอยู่ร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วม ในชุมชน เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยรัฐธรรมนูญปี ๕๐ ได้บัญญัติสิทธิหน้าที่ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมในชุมชนไว้ดังนี้

๑. สิทธิของชุมชนในการมีส่วนร่วมกับรัฐเพื่ออนุรักษ์ จัดการ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน (มาตรา ๖๗) รัฐธรรมนูญกำหนดว่า ชุมชนมีสิทธิในการอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนย่อมมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

๒. สิทธิของบุคคลในการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตนเองมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี (มาตรา ๖๘) รัฐธรรมนูญกำหนดว่าบุคคลมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้ตนเองมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมทั้งกำหนดให้เจ้าของโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงมีหน้าที่ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment หรือ EIA)

๓. สิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารในการครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการท้องถิ่น (มาตรา ๕๖) รัฐธรรมนูญฯ กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิรับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของราชการ ซึ่งสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของราชการตามมาตรานี้ย่อมครอบคลุมถึงข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม

๔. สิทธิในการได้รับข้อมูล คำชี้แจง และแสดงความคิดเห็นก่อนการอนุญาตโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน (มาตรา ๕๗) รัฐธรรมนูญฯ กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากทางราชการ ก่อนการอนุญาตหรือดำเนินกิจกรรม โครงการ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา

๕. สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และการฟ้องหน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐) บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้นได้

๖. สิทธิในการออกเสียงประชามติ (มาตรา ๑๖๕) รัฐธรรมนูญฯ กำหนดว่าในกรณีที่คนรับมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เพื่อประกาศราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

๗. การกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๘๕) รัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองสภาพแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดการมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน นโยบายแก้ไขปัญหามากกว่าการป้องกัน

ตารางที่ ๔.๕๕ แสดงการบูรณาการอภิธานิธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ด้านการศึกษา
 ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและ
 สภาพแวดล้อม

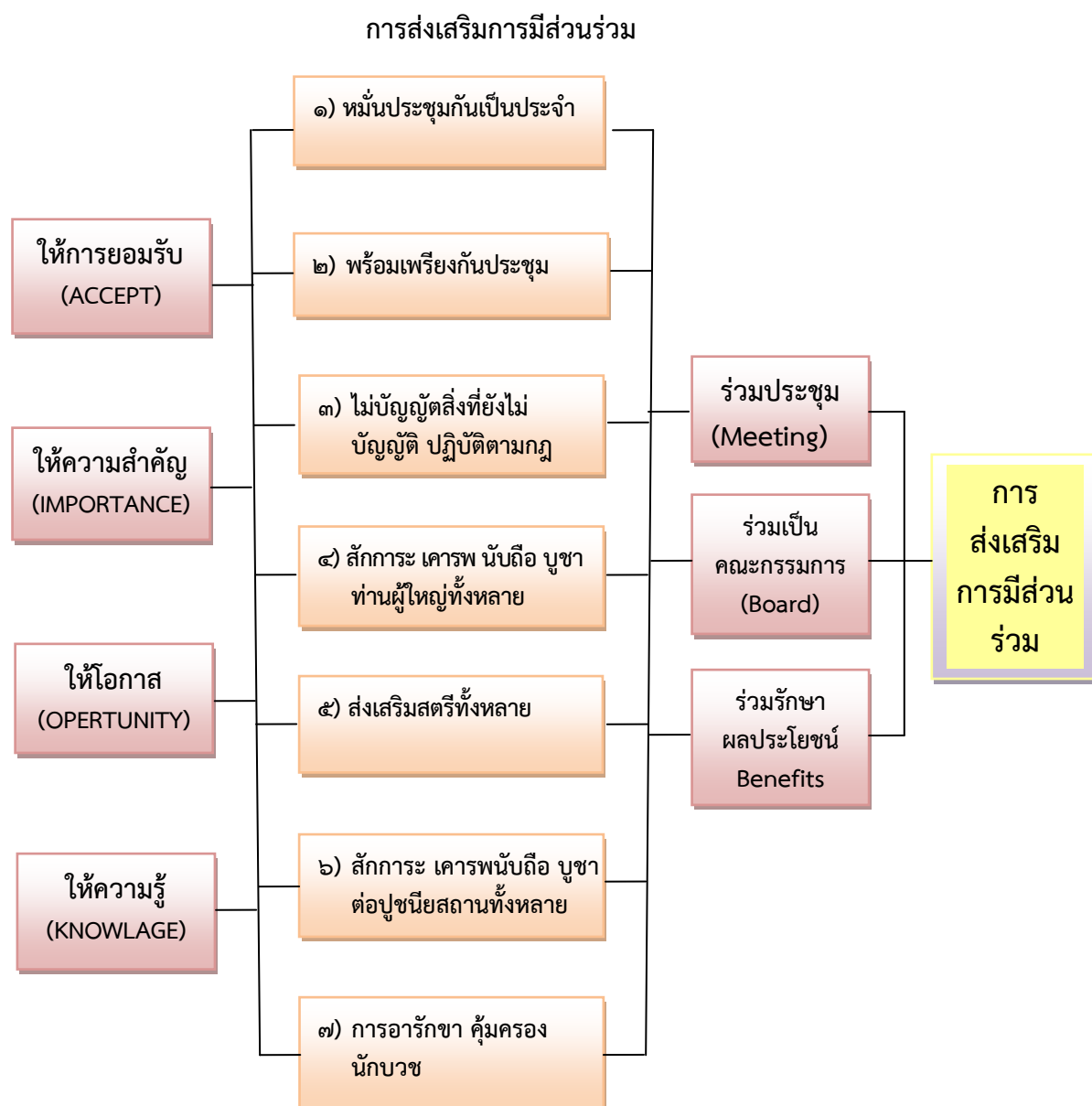
	การบูรณาการ				
	การศึกษา	ปัญหา ยาเสพติด	สุขภาพ และสวัสดิการ ชุมชน	ทรัพยากร ธรรมชาติและ สภาพแวดล้อม	การส่งเสริม
ข้อ ๑ ที่ว่า หมั่นประชุมกัน เนื่องนิตย์	- ส่งเสริมให้ผู้ นำเข้าร่วมในการ นำเสนอและ วางแผน การศึกษาใน ชุมชน	- ส่งเสริมให้ผู้ นำเข้าร่วมในการ นำเสนอและ วางแผนปัญหา ยาเสพติดในชุมชน	- ส่งเสริมให้ผู้ นำเข้าร่วมในการ นำเสนอและ สวัสดิการและ สุขภาพของคน ในชุมชน	- ส่งเสริมให้ผู้ นำเข้าร่วมในการ นำเสนอปัญหา และวางแผน เกี่ยวกับ สภาพแวดล้อม ในชุมชน	- ประชุม เพื่อ ทำ กิจกรรมร่วมกัน
ข้อ ๒ ที่ว่า พร้อมเพรียงกัน ประชุมและ พร้อมเพรียงกัน เลิกประชุม	- ส่งเสริมให้ผู้ นำเข้าร่วมในการ เสนอและรับ มติในการ ประชุม	- ร่วมนำเสนอ กิจกรรมเกี่ยวกับ การแผ่ระงับยา เสพติด	- ร่วมนำเสนอ กิจกรรม เกี่ยวกับการ ดูแลสุขภาพ ของคนใน ชุมชน	- ร่วมนำเสนอ กิจกรรมเกี่ยวกับ การจัดทำ นโยบาย สภาพแวดล้อม ในชุมชน	- ร่วมกันในการลง มติในแก้ปัญหา ร่วมกัน หรือรับ นโยบายพร้อม ๆ กัน
ข้อ ๓. ที่ว่า ไม่ บัญญัติสิ่งที่ไม่ บัญญัติไว้ ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ	- ผู้นำชุมชนให้ ความร่วมมือใน การปฏิบัติตาม กฎข้อเขียน ตามระเบียบ บังคับของ สถานศึกษาใน ชุมชน	- ผู้นำชุมชนให้ ความร่วมมือใน การปฏิบัติตามกฎ ข้อเขียน ตาม ระเบียบบังคับ ของชุมชน ในการ แก้ปัญหา ยาเสพติด	- ผู้นำชุมชนให้ ความร่วมมือใน ดูแลสุขภาพ ของคนใน ชุมชน	- ผู้นำชุมชนให้ ความร่วมมือใน ดูแล สภาพแวดล้อม ในชุมชน	- การกำหนด กฎเกณฑ์ในการอยู่ ร่วมกันในชุมชน
ข้อ ๔. ที่ว่า เคารพนับถือ ผู้ใหญ่	- ให้ความสำคัญ ผู้ชุมชนเข้าร่วม เป็นกรรมการ สถานศึกษา โดยตำแหน่ง	- การให้ความสำคัญ กับผู้นำชุมชน พระภิกษุ ในชุมชน ในการแก้ปัญหา ยาเสพติด	- ให้การส่งเสริม คณะกรรมการ สุขภาพใน ชุมชน หรือ อสม.	- ให้การส่งเสริม การรักษา สภาพแวดล้อม ของบุคคล ต้นแบบในชุมชน	- การให้ความสำคัญ กับผู้นำชุมชน ผู้ที่มี ความรู้ ความสามารถเฉพาะ ด้านในชุมชน

ตารางที่ ๔.๕๕ (ต่อ)

	การบูรณาการ				
	การศึกษา	ปัญหา ยาเสพติด	สุขภาพ และสวัสดิการ ชุมชน	ทรัพยากร ธรรมชาติและ สภาพแวดล้อม	พุทธวิธี
ข้อ ๕. ที่ว่า ส่งเสริมสิทธิ สตรี	- ให้ความ เคารพสตรี ผู้นำชุมชน วิทยากร เกี่ยวกับ หลักสูตร ท้องถิ่น	- จัดกิจกรรมด้าน ยาเสพติดใน ชุมชน - ร่วมเป็น คณะกรรมการ จัดทำแผนท้องถิ่น เพื่อนำเข้า แผนพัฒนาของ สำนักงานเขต	- อาสาสมัคร ชุมชน อสช. ดูแลสุขภาพ เบื้องต้น เช่น ตรวจหาความ ดัน เบาหวาน เป็นต้น - ชุมรมสุขภาพ ในระดับ ชุมชน เพื่อ ส่งเสริมการ ออกกำลังกาย	- ให้ความเคารพ ผู้นำชุมชน วิทยากรเกี่ยวกับ หลักสูตรท้องถิ่น	- ให้ทุกคนมีส่วน ร่วมในการ นำเสนอปัญหา และออก ความเห็น
ข้อ ๖. ที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาต่อ ปูชนียสถาน ทั้งหลาย	- ควรให้โอกาส และ ใ ห้ ความสำคัญใน การให้ ผู้นำ ชุมชนเข้าร่วม เป็นกรรมการ สถานศึกษา โดยตำแหน่ง	- อาสาสมัครตำรวจ ชุมชน เฝ้าระวังยา เสพติดในชุมชน	- อาสาสมัคร ชุมชน อสช. ดูแลสุขภาพ เบื้องต้น เช่น ตรวจหาความ ดัน เบาหวาน เป็นต้น -	- คณะกรรมการ จัดทำแผนท้องถิ่น เพื่อนำเข้า แผนพัฒนาของ สำนักงานเขต	- การส่งเสริมผู้ที่มี ความรู้ ความสามารถใน ชุมชน
ข้อ ๗. ที่ว่า จัด ให้มีการอารักขา คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่ พระอรหันต์ ทั้งหลายรวมทั้ง บรรพชิต ผู้ดำรง ธรรมเป็นหลัก ของประชาชน ทั่วไป	- เป็นกรรมการ สถานศึกษา โดยตำแหน่ง	- เป็น คณะกรรมการเฝ้า ระวังยาเสพติด	- เป็น คณะกรรมการ ดูแลสุขภาพ และสวัสดิการ ในชุมชน - เป็น อาสาสมัคร (อสช.)	- เป็น คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมใน ชุมชน	- การให้ความ คุ้มครองคนที่มี ความสามารถและ บุคคลสำคัญใน ชุมชน

๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ค้นพบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร และบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมไม่ให้เกิดความเสื่อม มีแต่ความเจริญ โดยมุ่งให้ชุมชนเข้มแข็ง ตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ดังนี้

แผนภูมิ ๔.๑๒ วิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารนิยธรรม

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ค้นพบรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน ๕ ประเด็น ที่เหมาะสมกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน คือ

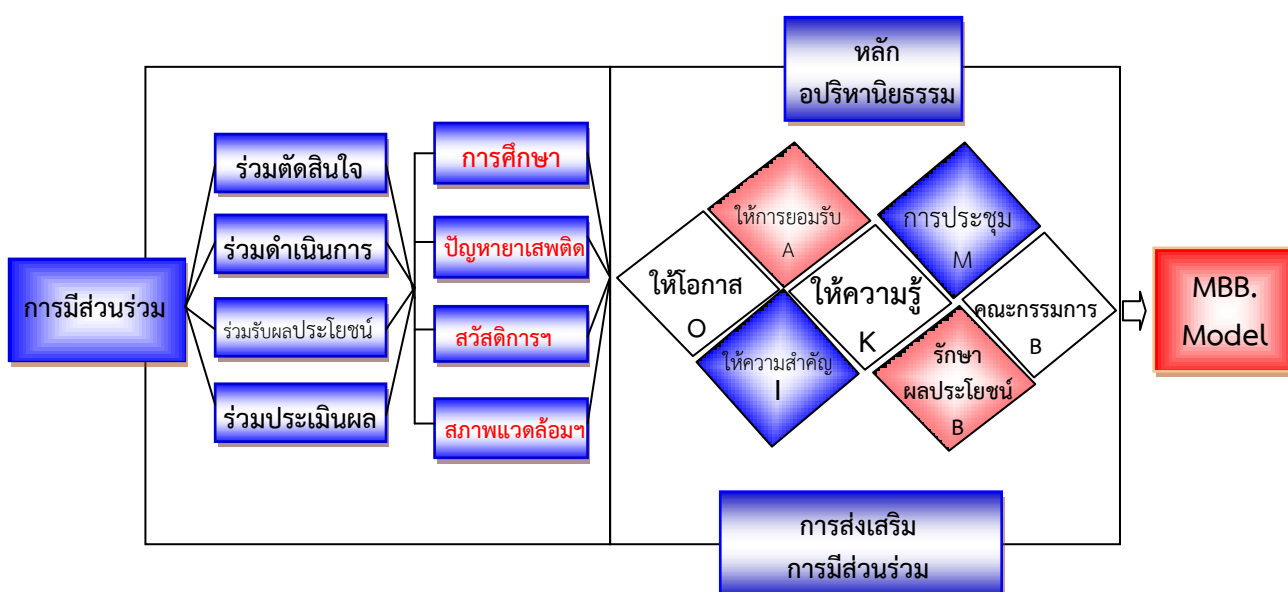
การให้การยอมรับ (Accept) การส่งเสริมต้องเริ่มต้นที่การให้การยอมรับการเป็นสมาชิกของชุมชน สังคม กลุ่ม และองค์กรต่าง ๆ ในการร่วมกันทำกิจกรรม เช่น กรุงเทพมหานครต้องยอมรับผู้นำชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และเป็นตัวแทนระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในแต่ละชุมชน

การให้ความสำคัญ (Importance) โดยการให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการชักนำชุมชน และร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา เพราะเป็นเจ้าของพื้นที่ รู้ปัญหาในชุมชนดี เพื่อเข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาชุมชน และทุกคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

การให้โอกาส (Opportunity) ให้โอกาสโดยการเข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือ หาแนวทางการดำเนินนโยบายของกรุงเทพมหานคร และนำเสนอปัญหา สาเหตุของปัญหา ความต้องการของชุมชน

การให้ความรู้ (Knowledge) กรุงเทพมหานครต้องให้ความรู้แก่ผู้นำ เพื่อให้สามารถเป็นคนกลางเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชน การให้ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนทุกสังคม

ทั้ง ๕ ประเด็นจะเป็นการเป็นการส่งเสริมเพื่่นำไปสู่การบูรณาการด้วยหลักอภิธานิธรรม ให้ชุมชนเกิดความเจริญไม่เสื่อม ผู้นำชุมชนมีบทบาท สตรีได้รับการสนับสนุน ในการเป็นผู้นำร่วมแก้ปัญหากับกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้ค้นพบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ไม่ให้เกิดความเสื่อม เพื่อส่งเสริมให้มีแต่ความเจริญ โดยมุ่งให้ชุมชนเข้มแข็ง เป็นการพัฒนาของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่มุ่งกระจายอำนาจการปกครองเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับ การศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ตามตัวแบบ MBB. Model ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๑๓ แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธ

จากตัวแบบ MBB. Model พุทธวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วม ที่ผู้วิจัยได้นำหลักอปริหานิยธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ โดยการมีส่วนร่วมกันในกลุ่มและขยายเป็นสังคมที่ใหญ่ สามารถอธิบายรายละเอียดของตัวแบบได้คือ พุทธวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ตามหลักอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมที่นำมาซึ่งความไม่เสื่อมเป็นเครื่องมือในการสร้างความสามัคคีและการมีส่วนร่วมระหว่างตัวแทนภาคประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ในด้านการศึกษาปัญหาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม สร้างความเข้มแข็งให้กับการปกครองท้องถิ่นอย่างยั่งยืน **จะต้องประกอบไปด้วย ๓ องค์ประกอบหลักได้แก่ การร่วมประชุม ร่วมเป็นคณะกรรมการ และ ร่วมรักษาผลประโยชน์** โดยกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ต้องให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ และให้ความรู้ อย่างเป็นระบบและมีกระบวนการที่สนับสนุนผู้นำชุมชนอย่างจริงจัง โดยนำหลักอปริหานิยธรรมมาประยุกต์ปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมผู้นำชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยนำหลักอปริหานิยธรรม ที่เป็นหลักธรรม เพื่อความเจริญ สร้างความไม่เสื่อมในสังคมนั้น มาบูรณาการกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ได้มาบูรณาการเป็นพุทธวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยนำหลักอปริหานิยธรรมเป็นฐานในการส่งเสริม เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในการมีส่วนร่วม การจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้นั้น จากหลักธรรม ๗ ข้อ หน่วยงานราชการจะต้องรู้จักการให้ใน ๔ ประเด็น สามารถสรุปเป็น พุทธวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วม ให้เกิดผลที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพหรือสรุปเป็น **“MBB. Model”** อธิบายได้ว่า

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านการศึกษา ปัญหาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน และสภาพแวดล้อม ตามหลักอปริหานิยธรรมสรุปเป็นองค์ประกอบได้ ๓ วิธีการที่สำคัญ คือ การร่วมประชุม (Meeting) ร่วมเป็นคณะกรรมการ (Board) ร่วมรักษาผลประโยชน์ (Benefits) ดังนี้

การร่วมประชุม (Meeting) โดยกรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับ (Accept) และให้โอกาสผู้นำชุมชนได้ร่วมประชุมกับสำนักงานเขตเดือนละครั้ง ประชุมคณะกรรมการชุมชนเดือนละครั้ง ประชุมร่วมกับโรงเรียนปีละ ๒ ครั้ง ประชุมร่วมกับกรุงเทพมหานครปีละ ๑-๒ ครั้ง และ**ให้ความสำคัญ**โดยการเข้าร่วมสัมมนากับผู้นำชุมชนทั้งกรุงเทพมหานครปีละครั้ง โดยพร้อมเพรียงกันประชุม ทุกฝ่ายในสำนักงานเขต และ เพื่อรับรู้รับทราบแนวนโยบายและมติที่ตกลงในที่ประชุมร่วมกัน และ**ให้โอกาส**ผู้นำชุมชนในการนำเสนอปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข และ**ให้ความรู้**เพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ทุกชุมชนมีความสำคัญ ทุกคนสุขภาพดี สิ่งแวดล้อมน่าอยู่ ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ความรู้เกิดความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

การร่วมเป็นคณะกรรมการ (Board) โดยการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาของชุมชน การศึกษา ยาเสพติดในชุมชน สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยร่วมกันในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน โดยการขอคำแนะนำจากผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้นำที่มีบทบาทต่อชุมชน ได้รับรู้ รับทราบ ในนโยบาย เพื่อให้ออกความคิดเห็น

และเป็นตัวแทนไปประสานงานกับสมาชิกในชุมชน การจะแก้ปัญหาชุมชนให้ได้ดีนั้น คนในชุมชนต้องพร้อมเพรียงกัน เพื่อออกความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน และให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อสร้างกลุ่มและส่งเสริมในกิจกรรมนั้น ๆ อย่างมีระเบียบ กฎ กติกา ที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับในชุมชน

ร่วมรักษาผลประโยชน์ (Benefits) ผู้นำชุมชนและชุมชน เมื่อได้การตอบสนองความต้องการของชุมชน จากโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ แล้ว จากการนำเสนอความต้องการของและปัญหาในชุมชนได้รับการแก้ไข จากการพิจารณาในจากประชุมและการตั้งคณะกรรมการร่วมพิจารณาลงมติ ในการโอกาสผู้นำชุมชน ในการนำเสนอปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยการให้โอกาส (Opportunity) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ปัญหาได้จริง ชุมชนจะเกิดความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา และจะช่วยกันดูแลโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ ที่ตนเป็นเจ้าของร่วม และร่วมกันรักษาผลประโยชน์ที่เกิดจากทุกคนในชุมชน และการให้โอกาสผู้นำชุมชนทุกเขตได้ร่วมสัมมนา กัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเยี่ยมชุมชนดีเด่นของแต่ละเขต การร่วมประชุม ร่วมเป็นกรรมการ หรือร่วมรักษาผลประโยชน์ของชุมชน ซึ่งเป็นการให้ **ความสำคัญ (Importance)** กับผู้นำชุมชนและชุมชน

โดยอาศัย “กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชน” ในการอยู่ร่วมกันในชุมชน อย่างมีระเบียบและยั่งยืน การรักษาประโยชน์ของชุมชนจากผลการนำเสนอปัญหาและปัญหาได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาขยะในชุมชน เมื่อทุกคนได้รับเรียนและรับทราบโทษของการทิ้งขยะอย่างไม่เป็นระเบียบ ทำให้เกิดปัญหาขยะเน่าเหม็น น้ำเสีย ยุงชุมเมื่อปียหาได้รับการแก้ไข ทุกคนมีระเบียบวินัยในการทิ้ง และช่วยกันดูแลรักษาชุมชนให้สะอาดประโยชน์ที่ได้ทำให้ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดีขึ้น รวมถึงการการเบิกจ่ายกิจกรรมของชุมชน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อกำหนด

บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน เช่น **“บุคคลสำคัญในชุมชน คือ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำ หรือคนที่มีความรู้ความสามารถ”** ผู้นำชุมชนจะมีข้อมูล ซึ่งว่าเป็นผู้ที่รู้บริบทของชุมชนอย่างแท้จริงและเป็นเจ้าของปัญหาในชุมชน สามารถนำบุคคลเหล่านี้มาร่วมสร้างชุมชนให้เกิดคุณค่า มีความสามารถในการกำหนดกิจกรรม กำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนทำแผนงานล่วงหน้าให้สอดคล้องกับการตั้งงบประมาณของหน่วยงานในแต่ละปี การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สร้างความรู้ความเข้าใจจะต้องขอความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จึงต้องส่งเสริมโดยอารักขาคุ่มครอง คือการให้ความรู้ เพื่อเป็นการคุ้มครองป้องกันให้ชุมชนที่ตั้งขึ้นมาแล้ว มีความรู้เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ทั้งคนในชุมชน กิจกรรมของชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน โดยการ**ให้ความรู้ (Knowledge)** ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการจะส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อให้การมีส่วนร่วมนั้นคงอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อป้องกันและส่งเสริมอย่างไม่มีเสื่อม การพัฒนาในทุกมิติ หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ชุมชน ทั้งในโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ หรือข้อมูลข่าวสารอื่นประกอบในการพัฒนาชุมชน เรื่องการศึกษา ปัญหา ยาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลและมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ทุกวันนี้ที่สังคมมีปัญหา เพราะภาครัฐขาดการ

ให้ความรู้ที่แท้จริง ชี้แจงให้ผู้นำชุมชนทราบทั้งข้อดีและข้อเสีย และทำให้ชุมชนสามารถประเมินโครงการ/กิจกรรมนั้นต่อว่าเกิดผลประโยชน์อะไรต่อชุมชนและสังคม

การให้ความรู้เป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร การกระจายอำนาจ และการปกครองในปัจจุบัน การให้ความรู้เป็นต้องส่งเสริมโดยอารักขาคุ้มครองโดยความรู้ เป็นการคุ้มครองป้องกันให้ชุมชนที่ตั้งขึ้นมาแล้ว ทุกคนมีความรู้ และนำความรู้ ประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ทุกคนในชุมชน กิจกรรมของชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน